

EPV Vindkraft Ab
Frilundsvägen 7
65170 Vasa

Viite/Referens Miljökonsekvensbedömning i projektet med en vindkraftspark i Korsholm
Asia/Ärende Kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsbeskrivningen Utlåtandet daterat 8.9.2011 i korrigerad version

1. UPPGIFTER OM PROJEKTET OCH MKB-FÖRFARANDET

Projektnamn:

Vindkraftsparken i Korsholm, Korsholm

Den projektansvarige:

EPV Vindkraft Ab, Frilundsvägen 7, 65170, Vasa

Den projektansvariges MKB-konsult:

Ramboll Finland Oy, Terveystie 2, 15870 Hollola

Kontaktmyndighet:

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, ansvarsområdet för miljö och naturresurser, PB 262, 65101 Vasa.

Bedömningsbeskrivningen har anlänt till kontaktmyndigheten:

Bedömningsbeskrivningen för projektet i Korsholm har anlänt 4.5.2011 både på finska och på svenska. Ärendet har anhängiggjorts på finska.

1.1 MKB-förfarandet

Syftet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB) är att främja bedömningen och ett enhetligt beaktande av miljökonsekvenser vid planering och beslutsfattande och att samtidigt öka medborgarnas tillgång till information och deras möjligheter till medbestämmande.

Västra Finlands miljöcentral (nuvarande Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens ansvarsområde för miljö och naturresurser) fattade 15.2.2008 ett beslut (LSU-2008-R-61) om behovet av MKB-förfarande i enlighet med 4 § 2 momentet och 7 § i MKB-lagen.

Västra Finlands miljöcentral (nuvarande Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens ansvarsområde för miljö och naturresurser) gav 12.12.2008 sitt utlåtande (LSU-2008-R-22 (531)) om bedömningsprogrammet för projektet på finska och 19.1.2009 på svenska.

Bedömningsbeskrivningen är den projektansvariges utredning om projektets och projekialternativens miljökonsekvenser. Beskrivningen utarbetas på basis av bedömningsprogrammet och kontaktmyndighetens utlåtande om det.

I konsekvensbeskrivningen ska i behövlig mån framföras

- 1) preciseringar av uppgifterna enligt 9 § (MKB-lagen 458/2006),
- 2) en utredning om förhållandet mellan projektet och dess alternativ till markanvändningsplanerna och för projektet väsentliga planer och program i fråga om användning av naturresurser och miljöskydd,
- 3) projektets centrala egenskaper och tekniska lösningar, en beskrivning av verksamheten omfattande exempelvis produkter, produktionsmängder, råvaror, trafik, material och en uppskattning av arten och mängden av avfall och utsläpp med beaktande av projektets planerings-, byggnads- och användningsskeden inklusive en eventuell avveckling av projektet,
- 4) det centrala material som har använts vid bedömningen,
- 5) en utredning om miljön och en bedömning av miljökonsekvenserna av projektet och dess alternativ, eventuella brister i de använda uppgifterna och de centrala osäkerhetsfaktorerna inklusive en bedömning av eventuella miljökatastrofer och deras påföljder,
- 6) en utredning om projektets och alternativens genomförbarhet,
- 7) ett förslag till åtgärder för att förebygga och begränsa skadliga miljökonsekvenser,
- 8) en jämförelse av projekialternativen,
- 9) ett förslag till uppföljningsprogram,
- 10) en utredning om bedömningsförfarandets olika faser, inklusive förfarandena för deltagande,
- 11) en utredning om hur kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet har beaktats samt
- 12) ett lättfattligt och åskådligt sammandrag av uppgifterna i 1-11 punkten.

Utgående från de utlåtanden och åsikter som har lämnats in sammanställer kontaktmyndigheten ett eget utlåtande, i vilket granskas hur väl innehållskraven på en bedömningsbeskrivning enligt MKB-förordningen uppfylls. MKB-förfarandet avslutas här. Bedömningsbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om den ska bifogas till en eventuell tillståndsansökan och andra ansökningar som krävs för att projektet ska kunna genomföras. I sitt beslut ska beslutsfattaren konstatera på vilket sätt utlåtandet har beaktats.

1.2 Planer, tillstånd och beslut som fordras för projektet

Enligt markanvändnings- och bygglagen fordrar byggande av en stor vindkraftspark en reservering i landskapsplanen. Miljöministeriet har fastställt Österbottens förbunds landskapsplan genom sitt beslut 21.12.2010. I landskapsplanen har projektområdet inte reserverats för vindkraft (tv). Byggande av parken fordrar också en reservation i general-

planen och/eller detaljplanen med rättsverkan. Miljöministeriet har berett ett lagförslag som ökar generalplanens betydelse i vissa fall.

Miljötillstånd enligt miljöskyddslagen behövs om vindkraftverken medför sådant oskäligt besvär för grannarna som avses i lagen om vissa grannelagsförhållanden. Vid miljötillståndsprövningen beaktas bl.a. bullret som kraftverken orsakar samt ljus- och skuggrelsen som de snurrande rotorbladen ger upphov till. Miljötillstånd enligt 28 § i miljöskyddslagen (86/2000) beviljas av den kommunala miljömyndigheten, eftersom området ligger i endast en kommuns område.

Byggnad av vindkraftverk fordrar bygglov enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) av kommunens byggnadstillsynsmyndighet. Områdets innehavare ansöker om byggtillstånd. Förutsättningen för att byggtillstånd ska beviljas är att MKB-förfarandet har avslutats och Finavia Abp har gett utlåtande om säkerställande av flygsäkerheten. När tillståndet beviljas granskar byggnadsinspektören att byggplanen överensstämmer med den fastställda detaljplanen och byggbestämmelserna.

I planeringsbestämmelserna eller tillståndsvillkoren för byggandet fordras utredning av konsekvenserna för radaranordningarna och flygvapnets godkännande innan vindkraftverkens konstruktioner på marken byggs/upp förs.

Enligt 3 kapitlet 13 § i territorialövervakningslagen (755/2000) får fotografering av nämnda objekt inom finskt territorium inte utföras utan tillstånd från luftfartyg på en flyghöjd som är lägre än 150 meter. Huvudstaben är tillståndsmyndighet. Detta bör beaktas om utredningen av projektets miljökonsekvenser omfattar ovan nämnda tillståndspliktiga undersökningsverksamhet.

Enligt 18 § i elmarknadslagen (386/1995) ska tillstånd för byggande av en elledning för en nominell spänning på minst 110 kilovolt begäras hos elmarknadsmyndigheten, dvs. Energimarknadsverket. För fältundersökningarna behövs undersökningstillstånd enligt 84 § i lagen om inlösen av fast egendom och enskilda rättigheter (603/1977) av Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland. För byggande av kraftledningarna behövs inlösenstillstånd enligt 5 § i lagen om inlösen av fast egendom och enskilda rättigheter. Om inlösenstillstånd söks för en kraftledning och det är fråga om inlösen som är av mindre betydelse med avseende på allmänt och enskilt intresse, avgörs ansökan om inlösenstillstånd av den behöriga lantmäteribrå. Koppling av kraftverken till regionnätverket fordrar anslutningsavtal.

Enligt 159 § i luftfartslagen (1242/2005) måste man ha flyghindertillstånd beviljat av Luftfartsstyrelsen för anordningar, byggnader, konstruktioner eller märken som reser sig högre än 30 meter över markytan. Områdets innehavare ansöker om tillståndet och ansökningarna handläggs av Trafiksäkerhetsverket TraFi. I fråga om vindkraftverk måste utlåtande av försvarsmakten inhämtas.

Byggnad av vindkraftverken fordrar avtal med markägarna. Byggnad av vägar och jordkablar fordrar behöriga tillstånd.

Undantagslov av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 49 § i naturvårdslagen måste sökas från förbudet i 39 § på det sätt som sägs i Europeiska gemenskapens specialbestämmelser om artskydd (NaturvårdsL 1096/96, 49 §).

I det antagna verkningsområdet för vindkraftsparken på Replot i Korsholm finns ett område som hör till nätverket Natura 2000, Naturaområdet Kvarkens skärgård (FI0800130). I samband med MKB-förfarandet utförs en Naturabedömning för projektet. Då måste Naturabedömningen utföras på det sätt som föreskrivs i 65 § i naturvårdslagen såsom na-

turtyps- och artspecifik bedömning. Kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsbeskrivningen och dess tillräcklighet är inte ett utlåtande enligt 65 § 2 momentet i naturvårdslagen, trots att Naturbedömningen utförs i samband med MKB-förfarandet. Tillståndsmyndigheten måste alltid ännu separat begära utlåtande som avses i 65 § 2 momentet i naturvårdslagen av den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen i samband med tillståndsförfarandet.

1.3 Projektets syfte, läge och alternativ

Projektet består av att bygga en landbaserad vindkraftspark i kustzonen i den västra delen av Replot i Korsholms kommun. De planerade vindkraftverken är på cirka 3 MW och tornhöjderna 100 och 125 meter har undersökts. Beroende på projektalternativ blir vindkraftsparkens totala kapacitet sammanlagt 27–126 MW. I MKB bedömdes fem projektalternativ samt det s.k. nollalternativet, dvs. att projektet inte genomförs.

Projektområdet för vindkraftsparken ligger i Södra Vallgrund på Replot. Projekthelheten omfattar också en 23 km lång kraftledning som kopplas till regionnätet vid elstationen i Gerby. Genomföring av projektet fordrar också andra byggarbeten, av vilka en del utförs i vindkraftverkens närliggande miljö.

Alternativ

För projektet finns olika genomföringsalternativ både i fråga om vindkraftsparken och kraftledningen. Alternativen är:

Projektet genomförs inte (ALT 0): Projektet genomförs inte. Ingen vindkraftspark placeras på Replot. Motsvarande elmängd produceras någon annanstans och med något annat produktions sätt.

Alternativ 1 (ALT 1): Högst 19 vindkraftverk byggs i kustzonen i den västra delen av Replot. De undersökta tornhöjderna är 100 och 125 meter.

Alternativ 2 (ALT 2): Högst 28 vindkraftverk byggs i kustzonen i den västra delen av Replot. De undersökta tornhöjderna är 100 och 125 meter.

Alternativ 3 (ALT 3): Högst 30 vindkraftverk byggs i kustzonen i den västra delen av Replot. De undersökta tornhöjderna är 100 och 125 meter.

Alternativ 4 (ALT 4): Högst 42 vindkraftverk byggs i kustzonen i den västra delen av Replot. De undersökta tornhöjderna är 100 och 125 meter.

Alternativ 5 (ALT 5): Högst 9 vindkraftverk byggs i kustzonen i den västra delen av Replot. De undersökta tornhöjderna är 100 och 125 meter.

1.4 MKB-förfarandets anslutning till förfaranden enligt andra lagar

Förfarandet med miljökonsekvensbedömning av vindkraftsparken är inte förknippat med några förfaranden enligt andra lagar, men utredningarna som har gjorts i projektet kan delvis utnyttjas även i planläggningen.

I det antagna verkningsområdet för vindkraftsparken på Replot i Korsholm finns ett område som hör till nätverket Natura 2000. I samband med MKB-förfarandet utförs en Naturbedömning för projektet.

2. KUNGÖRELSE AV BEDÖMNINGSBESKRIVNINGEN OCH HÖRANDE

Kungörelsehandlingens datum är 6.5.2011. Kungörelsen och bedömningsbeskrivningen har varit officiellt framlagda till påseende 9.5 – 8.7.2011 under tjänstetid på den officiella

anslagstavlan i Korsholms kommun och Vasa stad. Handlingarna har dessutom varit framlagda för allmänheten under samma tid på huvudbiblioteken. Kungörelsen och bedömningsbeskrivningen har samtidigt också varit framlagda på Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens webbplats www.ely-centralen.fi/sodraosterbotten/mkb-aktuella. Kungörelsen har publicerats i Vasabladet och Pohjalainen 8.5.2011.

Åsikter och utlåtanden om beskrivningen skulle lämnas in senast 8.7.2011. Enligt 11 § i MKB-lagen kan tidsfristen vara minst 30 och högst 60 dagar från att kungörelsen har publicerats. Ett för allmänheten öppet informations- och diskussionsmöte om projektets bedömningsbeskrivning har hållits 18.5.2011. Meddelande om evenemanget har publicerats 8.5.2011 i samma tidningar som ovan.

3. SAMMANDRAG AV UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER

Utlåtande om bedömningsbeskrivningen har begärts av följande instanser: Korsholms kommun/kommunstyrelsen, Korsholms kommun/byggnads- och tillsynsnämnden, Vasa stad/stadsstyrelsen, Vasa stad/planläggningsväsendet, Österbottens förbund- Pohjanmaan liitto, Museiverket, Österbottens museum, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten/fiskerigruppen, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland/social- och hälsovård, Institutet för välfärd och hälsa – THL, Etelä-Pohjanmaan Alueverkko Oy, Vasa Elektriska Ab, Luftfartsverket Finavia, Trafiksäkerhetsverket TraFi, Forsstyrelsens Österbottens naturtjänster, Staben vid Västra Finlands militärlän, Flygstaben, Marinstaben, Sjöfartsverkets Österbottens sjöfartsdistrikt, Österbottens räddningsverk, Geologiska forskningscentralens enhet i västra Finland, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet RKTIL Kvarkens fiskforskningsstation, Svenska Österbottens jaktvårdsdistrikt, Österbottens svenska producentförbund r.f., Finlands naturskyddsförbunds Österbotten distrikt r.f., Världsnaturfonden i Finland (WWF) Finlands havsörnsgrupp, Vaasan ympäristöseura ry - Vasa miljöförening rf, Merenkurkun Lintutieteellinen Yhdistys r.y, Natur och Miljö rf, Ostrobothnia Australis r.f., Österbottens Yrkesfiskare r.f., Södra Vallgrund Jaktförening r.f., Södra Vallgrund samfällighet, Södra Vallgrund byaråd r.f., Korsholms fiskeområde c/o Österbottens fiskarförbund, Skogsvårdsföreningen Söderskog.

Totalt 21 utlåtanden och 153 åsikter har lämnats in om bedömningsbeskrivningen. Åsikterna har lämnats in av privatpersoner och sammanslutningar och vissa har flera undertecknare eller samma innehåll. Sammanlagt 185 personer har uttryckt sin åsikt om projektet.

I utlåtandena anses att bedömningsbeskrivningen huvudsakligen är tillräcklig och välgjord, men att det även finns sakfel. Åsikterna är mycket kritiska och negativa till projektet och förutom i ett fåtal åsikter önskar man att projektet inte ska genomföras på grund av närheten till fast bosättning och fritidsbebyggelse, natur- och landskapsvärdet, fågelbeståndet och djurlivet, jakt och rekreation, skogsbruket och värdesänkningen av fastigheterna samt ekonomiska orsaker.

Utlåtandena och åsikterna presenteras nedan delvis förkortade. Kopior av ursprungliga exemplar har skickats till den projektansvarige, vilket betyder att alla kommentarer och uppgifter överförs som sådana till projektplanerarna.

3.1 Utlåtanden

Kommunstyrelsen i Korsholm

I sitt utlåtande konstaterar kommunstyrelsen följande på förslag av kommundirektören: I fråga om den planerade kraftledningen mellan vindkraftsparken i Korsholm och elstationen i Alskat saknas en bedömning av alternativa sträckningar för elledningen för att man

ska kunna minska konsekvenserna för de viktigaste flyttsträcken och övriga känsliga flyttfågelområden. I de känsligaste områdena bör elledningen byggas som jordkabel. I beskrivningen sägs ingenting om hur vindkraftsprojektet säkerställer tillgången på el i området av Replot – Björköby.

Kommunstyrelsen yrkar på att det pågående elöverföringsprojektet kopplas samman med projektet som Vasa Elnät Ab har inlett för att bygga en överföringsförbindelse mellan Gerby och Alskat. På detta sätt skulle man kunna beakta projektets inverkan på områdets markanvändning och de pågående diskussionerna om planering av övriga vindkraftsparker i området som den framtida kraftledningen betjänar.

Korsholms kommun anser att det planerade ledningsprojektets helhet måste klarläggas för att åstadkomma genomskådlighet och deltagande i beslutsprocessen. Kommunstyrelsen ger kommunens medgivande till ledningssträckan i enlighet med ovan framförda yrkanden.

Kommunstyrelsen beslöt enhälligt att utlåtandet ändras så att den sista punkten ersätts med följande punkter:

- Kommunstyrelsen yrkar på att det görs en miljökonsekvensbeskrivning för hela elledningsprojektet från Gerby till Replot.
- Kommunstyrelsen yrkar på att elledningen byggs som sjökabel eller alternativt som jordkabel längs Replotbrons östra ända till elstationen i Alskat. Kommunstyrelsen ställer detta som villkor för att kommunen ska ge sitt medgivande till ledningssträckan. Till övriga delar godkändes förslaget till utlåtande.

Miljösektionen i Korsholms kommun

Miljösektionen i Korsholms kommun konstaterar att miljöbedömningarna är tillräckliga. I den fortsatta planeringen måste man efterfölja bullergränsvärdena som föreslagits i rapporten som miljöministeriets arbetsgrupp har gett ut (19/2011).

Dessutom måste man bedöma de sammantagna konsekvenserna av alla vindkraftsparker som har planerats längs kusten, i synnerhet med tanke på flyttfåglarna. Detta bör göras gemensamt av alla de företag som planerar vindkraftsparker.

Vasa stad, stadsstyrelsen

Vasa stad konstaterar att ändringarna av markanvändnings- och bygglagen (134/2011) om tillämpningen av generalplaner som grund i byggloven för vindkraftverk samt undantagsbehörigheten vid stränderna har trätt i kraft 1.4.2011.

Möjligheterna att tillämpa generalplanen vid styrning av vindkraftsbyggande utvidgas så att beviljande av bygglov för vindkraftverk oftare än förut kan grunda sig direkt på generalplanen.

I driftskedet uppstår inga klimatförändringsstimulerande utsläpp av växthusgaser vid elproduktion med vindkraft. I de totala mängderna av växthusgasutsläpp är koldioxid det mest betydande ämnet. Med hjälp av vindkraftsparken förmår man stävja klimatförändringen på ett betydande sätt. Det bör påpekas att ca 90 % av de produktionsbaserade utsläppen härstammar från energiproduktionen.

Vasa stads planeringssektion

I sitt utlåtande konstaterar Vasa stads planeringssektion enhälligt att staden stöder utvecklingen av alternativa energiformer i sin näringslivsstrategi och att den förhåller sig

mycket positivt till vindkraft och andra förnyelsebara energiformer. Utöver Kvarkens världsarvsobjekt, Replotbron och övriga objekt i regionen ökar en eventuell vindkraftspark området dragningskraft.

Österbottens förbund-Pohjanmaan liitto

I sitt utlåtande konstaterar Österbottens förbund följande:

Förbundet anser att bedömningsbeskrivningen är välgjord och att de uppgifter som enligt 12 § i MKB-förordningen måste framföras även tydligt framgår. Österbottens förbunds utlåtande om bedömningsprogrammet och kompletteringsbehoven som kontaktmyndigheten framfört i sitt utlåtande beaktas i bedömningsbeskrivningen. Bedömningsbeskrivningens bilagor omfattar bl.a. resultaten från invånarenkäten, utredningar om fågelbeståndet, fladdermössen, vindparksprojektet och Kvarkens världsarv. Bedömningsbeskrivningen innehåller ett stort antal kartor. Planillustrationer har gjorts från fyra olika riktningar. Konsekvenserna har också åskådliggjorts med hjälp av kartor och en landskapsanalys.

Förbundet anser att antalet alternativ som ska bedömas är tillräckligt när det gäller vindkraftsparken. Projektalternativen har utarbetats genom att uppdatera projektets ursprungliga planer. Projektalternativ ALT 1 stämmer överens med den avgränsning som gjorts för området för vindkraftverk i Österbottens landskapsplan. Miljöministeriet fastställde inte området för vindkraftverk på Replot. ALT 5 är ett alternativ som tagits med i processen efter miljöministeriets fastställelsebeslut. I det alternativet är antalet vindkraftverk klart mindre (9 vindkraftverk) än i de övriga projektalternativen.

När det gäller elöverföring har bara ett ruttalternativ granskats och enligt bedömningsbeskrivningen har det reviderats under planeringen. Alternativet som skulle ha inneburit havskablar och därmed även luftkablar har på grund av tekniskekonomiska skäl utelämnats. Österbottens förbund anser att det i den fortsatta planeringen också bör ingå ett jordkabelalternativ.

Miljöministeriet fastställde Österbottens landskapsplan 21.12.2010. Tre av planens områden för vindkraftverk fastställdes: 1 landbaserat område för vindkraftverk på Bergö och 2 havsbaserade områden för vindkraftverk utanför Sideby och Korsnäs. I sitt beslut fastställde miljöministeriet inte området som anvisats för vindkraftverk på Replot. Österbottens förbund har till den delen överklagat beslutet till högsta förvaltningsdomstolen. När det gäller vindkraftsområdet på Replot är situationen således ännu öppen.

Österbottens förbund har påbörjat arbetet med etappplan 2, som behandlar förnybara energiformer, särskilt vindkraft. Utredningen om förnybara energiformer och deras placering i Österbotten blev färdig hösten 2010. Utredningen utgör utgångspunkten för etappplan 2, där vindkraftsområdena i landskapsplanen kommer att revideras. Målet är att planförslaget ska läggas fram till påseende i slutet av november i år.

Förbundet anser att bedömningsbeskrivningen är välgjord och tydlig trots det stora sidantalet. Den ger en god överblick över projektet och dess konsekvenser.

Avslutningsvis konstaterar förbundet att miljöministeriets rapport 19/2011, som ska fungera som regelverk då det gäller planläggning, konsekvensbedömning och tillståndsförfarande i vindkraftsbyggnad, blir färdig före slutet av året.

Finavia ABp

Finavias flygtrafiktjänst konstaterar att det fordras flyghindertillstånd enligt 165 § i luftfartslagen för byggande av höga konstruktioner, såsom vindkraftverk. I flyghindertillståndet kan vindkraftverkets höjd begränsas om flygtrafiksäkerheten eller dess flexibilitet så

kräver. För att en eventuell begränsning av höjden inte ska komma som en överraskning i byggskedet, har Finavia utarbetat ett geografiskt informationssystem som kan användas i planeringsskedet. I materialet beskrivs de områden där flyghindrens höjd kan begränsas. Materialet kan laddas ner från Finavias webbplats (www.finavia.fi/esteeton-ilmatila).

Flygstaben, operativa avdelningen

Flygstaben konstaterar att den planerade vindkraftsparken i Korsholm ligger i verkningsområdet för flygvapnets luftbevakningsradar.

För försvarsmaktens verksamhet är det viktigt att man i vindkraftsbyggandet tar hänsyn till försvarsmaktens lagstadgade uppgifter i normal- och undantagsförhållanden. Det är allmänt känt att vindkraftverken stör i synnerhet bevakningssystemen, vars radarsystem lätt plockar upp vindkraftverken. Vindkraftverken orsakar störningar i radarsystemen bl.a. i form av skuggor och icke önskade reflexer, varför vindkraftverken kan skymma egentliga radarmål och synas i själva radarn. Med avsikt på försvarsmaktens lagstadgade regionala bevakningsuppgift kan störningarna i övervakningssensorerna ha omfattande konsekvenser.

Finsk Energiindustri r.f. har inlett ett forskningsprojekt i syfte att utveckla ett verktyg för bedömning av radarkonsekvenser, vilket gör det möjligt att göra utredningar om vindkraftsprojekt. Projektet genomförs av VTT och Försvarsmakten har utnämnt experter för projektet.

Verktyget för bedömning av radarkonsekvenserna blir färdigt i slutet av år 2011, men man har redan fått de första resultaten av beräkningarna som har gjorts i undersökningen. På basis av de första beräkningsresultaten som framställts i forskningsprojektet kan Flygvapnet inte på tillräckliga grunder ge ett ställningstagande i fråga om vindkraftsprojektens och områdenas godtagbarhet med avsikt på luftbevakningen. För att Flygvapnet ska kunna ge preliminära bedömningar av de olika vindkraftsprojektens godtagbarhet, behövs ännu fler forskningsresultat. De första resultaten bekräftar dock att vindkraftverken har skadliga konsekvenser för luftbevakningsradarn. När de slutliga resultaten och bedömningsverktyget blir färdigt i slutet av år 2011 har Försvarsmakten tillförlitliga kriterier för detaljerad bedömning av vindkraftverksprojekt.

Flygstaben förutsätter att vindkraftverken som har planerats i vindkraftsprojektet i Korsholm och de skadliga konsekvenser som de medför för luftbevakningsradarn utreds. Radarkonsekvenserna bör utredas på ett sätt som har godkänts av försvarsmakten (=VTT:s undersökning och flygvapnets expertbedömning på basis av undersökningsresultaten) i samband med planering av markanvändningen och tillståndsförfarandet för byggandet. Planläggaren eller den som genomför vindkraftverksprojektet ansvarar för utredning av radarkonsekvenserna; konsekvensbedömningen beställs av VTT.

Utöver detta bör den som genomför vindkraftverksprojektet begära utlåtande av Arméstaben och Marinstaben samt Försvarsmaktens ledningssystemcentral om vindkraftverkens konsekvenser för deras verksamhet.

I sammandraget förutsätter Flygstaben att planläggaren eller den som genomför vindkraftverksprojektet utreder konsekvenserna för luftbevakningsradarn under planeringskedet eller senast innan bygglovets beviljas.

Västra Finlands Militärläns Stab (LSSLE)

Västra Finlands Militärläns Stab (LSSLE) hänvisar till utlåtandet av Flygstaben 13.6.2011 och förutsätter att de planerade vindkraftverken i vindkraftverksprojektet i Korsholm och de skadliga konsekvenserna dessa medför för Försvarsmaktens verksamhet utreds. Ra-

darkonsekvenserna bör utredas på ett sätt som har godkänts av försvarsmakten (=VTT:s undersökning och flygvapnets expertbedömning på basis av undersökningsresultaten) i samband med planering av markanvändningen och tillståndsförfarandet för byggandet. Planläggaren eller den som genomför vindkraftverksprojektet ansvarar för utredning av radarkonsekvenserna; konsekvensbedömningen beställs av VTT.

Västra Finlands Militärlän anser att vindkraftverksprojektet eventuellt kan genomföras på följande sätt:

1. Behöriga utlåtanden om planen begärs av Försvarsmakten (Flygvapnet, Marinen, Västra Finlands Militärlän)
2. I egenskap av regional myndighet och berörd part kallas Västra Finlands Militärlän till myndighetsförhandlingarna som ordnas i ärendet.
3. I planen införs de planbestämmelser som behövs för att trygga Försvarsmaktens verksamhet. Projektet måste godkännas av Flygvapnet innan bygglov beviljas för projektet.
4. ***Vindkraftverkens radarkonsekvenser måste utredas av den som genomför projektet innan byggandet av kraftverkens konstruktioner ovan jord inleds.***

Trafikverket

Trafikverket konstaterar att det på begäran ger utlåtande om dragning av elnätet i luftledning, jord- och sjökablar så att hänsyn tas till befintliga farleder och båtleder samt byggande av eventuella broar och broarnas underfartshöjder i samband med detta.

Trafikverket hänvisar till Trafikverkets föreskrift 6154/040/2010 (Sjötrafikmärken och ljussignaler och deras placering). Dessutom konstaterar Trafikverket att byggherren måste ta hänsyn till den nuvarande sjötrafiken i byggområdet och dess närhet.

Geologiska forskningscentralen

Geologiska forskningscentralen konstaterar att vindkraft är en viktig källa till förnyelsebar energi och att en ökad användning av vindkraft i sig kan motiveras och understödjas. De olika projektalternativen för vindkraftsparken i Korsholm förläggs delvis till Kvarkens världsarvsområde eller gränsar till det. Kvarkens skärgård beviljades världsarvsstatus av UNESCO år 2006 på geologiska grunder. Framförallt de mångfacetterade moränformationerna, såsom DeGeer moränerna och landhöjningsfenomenet som orsakats av inlandsisen nämndes. UNESCO kan ompröva Kvarkens världsarvsstatus om ovan nämnda värden, i synnerhet de geologiska värdena, i anslutning till moränformationerna, försämras.

Av de fem projektalternativen förläggs ett (ALT 4) delvis i världsarvsområdet och i ett område som enligt Geologiska forskningscentralens utredningar (Bilaga) har geologiskt värdefulla DeGeer-formationer som hör till klass 2, vilka bör bevaras. Geologiska forskningscentralen anser att detta alternativ inte bör godkännas.

I flera alternativ har man avviker från den tidigare planen dragit en serviceväg genom världsarvsområdet på den norra sidan av Degerverkfladan och Sandfladan. Vägen kommer enligt utredningen (Bilaga) att klyva flera DeGeer-formationer. Konsekvenserna för världsarvsområdet kan till denna del minskas genom att dra vägen i enlighet med de tidigare planerna från kraftverk 21 mot nordnordöst i riktning mot Degerverkan såsom i ALT 1.

På den östra sidan av Sandfladan kommer den planerade kraftledningen på en sträcka av ca två kilometer att klyva geologiskt värdefulla DeGeer-formationer som hör till klass 3-4, vilka bör bevaras. Samma gäller för området mellan Vallgrund – Replotvägen och

Replot by. Söder om Vargholmsfjärden kommer kraftledningen på en lång sträcka att gå längs en moränås av anslående storlek som hör till klass 2 (Bilaga).

Geologiska forskningscentralen anser att det är skäl att utreda var man kommer att ta det jord- och stenmaterial som behövs.

Forststyrelsen

Projektområdets lämplighet för vindkraftsproduktion

I Österbottens landskapsplan, som har fastställts av miljöministeriet, ligger den planerade vindkraftsparken utanför de områden som har anvisats för vindkraftverk. Forststyrelsen anser att byggande av den föreslagna vindkraftsparken fordrar en reservering i landskapsplanen. Den nuvarande markanvändnings- och bygglagen, de riksomfattande målen för områdesanvändningen och miljöministeriets anvisning stöder denna ståndpunkt – det räcker inte till med att vindkraftsparken reserveras i general- och/eller detaljplanen.

I målen för områdesanvändningen i statsrådets beslut (13.11.2008) konstateras att "I landskapsplaneringen skall anges vilka områden som bäst lämpar sig för utnyttjandet av vindkraft". Miljöministeriet fastställde Österbottens landskapsplan 21.12.2010, men lät bli att fastställa områdesreservationen för vindkraftverk i den västra delen av Replot. I miljöministeriets färskta anvisning om planering av vindkraftsbyggande (rapport 19/2011) sägs att vindkraftsparker med minst 3 – 5 enheter bör utredas och behandlas i landskapsplanerna. I miljöministeriets utredning (Finlands miljö 666: Områden i Kvarken och Bottenviken som lämpar sig för vindkraftsproduktion) konstateras att det med viss reservation kan byggas en vindkraftspark på 5 – 8 vindkraftverk i området som ligger i den västra delen av Replot. I utredningen konstateras att man i den eventuella fortsatta planeringen måste fästa särskild uppmärksamhet på kvaliteten hos havsörnarnas livsmiljö, områdets våtmarker, naturvärdena i det närliggande Natura 2000-området samt på områdets betydelse för flyttfåglarna. I utredningen konstateras dessutom att området är tämligen känsligt för landskapsförändringar. Vindkraftsparken i Korsholm fastställdes inte i landskapsplanen, eftersom utredningarna är bristfälliga och man inte kan säkerställa att innehållskraven i markanvändnings- och bygglagen uppfylls i synnerhet i fråga om värnande av naturreserverna.

På ovan nämnda grunder och på basis av uppgifterna i MKB-beskrivningen anser Forststyrelsen att det inte är möjligt att bygga en vindkraftspark enligt något av de föreslagna alternativen i detta skede. Projektområdet passar med stor sannolikhet inte för vindkraftsproduktion och därför förordar Forststyrelsen projektalternativ (ALT 0), dvs. att projektet inte genomförs.

Forststyrelsens detaljerade kommentarer till innehållet i MKB-beskrivningen

Allmänt

Miljökonsekvensbeskrivningen är mycket mera täckande än vad som planerades i bedömningsprogrammet, vilket är berömvärt. Problemet är dock att alternativ 5 har införts i beskrivningen alldeles på slutrakan, såsom ett eget stycke, vilket gör det svårt att jämföra alternativen och jämförelsen blir delvis oändamålsenlig. Dessutom finns det nu så mycket text att kärntexten drunknar i textmassan, exempelvis i avsnittet som gäller bedömningen av konsekvenserna för naturen.

Hotade arter och arter enligt habitatdirektivets bilaga II och IVa

I kapitel 11.5.1.1 konstateras att man i samband med fältutredningarna granskade förekomsten av hotade arter i området, men det framgår inte om man har använt den gamla

artlistan enligt hotgradsklassificeringen år 2000 eller den nya från år 2011. I sitt utlåtande om bedömningsprogrammet konstaterade Forststyrelsen att programmet måste kompletteras med uppgifter om hur förekomsten av åkergroda kommer att utredas. Detta har inte beaktats i det fortsatta arbetet, varför Forststyrelsen konstaterar att förekomsten av åkergroda i projektområdet och projektets konsekvenser för artens eventuella föröknings- och rastplatser bör införas i MKB-beskrivningen.

Fågelutredning

När det gäller Östersjön har man i Kvarken stort ansvar för skyddet av flera skärgårdsfågelarter. I området häckar varje år ca 80 olika fågelarter, sammanlagt t.o.m. 85 000 par. Via Kvarken flyttar varje år på våren och hösten flera miljoner fåglar. Flyttsträcken går längs Finlands västkust och över Kvarken mot Sverige. Fågelutredningen består av en förutredning, uppföljning av vår- och höstflyttningen samt en utredning om fågelbeståndet som häckar. Förutredningens viktigaste uppgift är att identifiera områdets betydelse som knutpunkt för fågelflyttningen även i internationellt hänseende. Det har konstaterats att rikligt med fåglar flyttar via planeringsområdet framförallt under vårflyttningen. I förutredningen konstateras dessutom att kunskapen om både flytt- och framförallt häckfågelbeståndet är bristfällig. Som kommentar till detaljen i förutredningen kan man nämna att rondellmodellen av fåglarnas flyttsträck i bild 2 inte stämmer. Eftersom det är fråga om ett exceptionellt betydande fågelområde i relation till hela Finland, i synnerhet när det gäller flyttande fåglar, bör man i miljökonsekvensbedömningen fästa särskilt stor uppmärksamhet på fågelutredningens kvalitet och omfattning. I fågelutredningen bör man på ett sakkunnigt sätt begrunda de planerade vindkraftverkens konsekvenser för fåglar som flyttar genom området och som häckar i området.

Uppföljning av flyttningen

I relation till behoven har man lagt ner obetydligt med tid och arbetsinsatser på att följa upp flyttningen. Man kan inte få en täckande bild av fågelbeståndet som flyttar genom området från en endaste kontrollpunkt. Metoden passar kanske under vissa förutsättningar för utredningar av vindkraftsparker som planeras ut på öppet hav, men på landområden är det inte möjligt, framförallt när det inte finns kontrollpunkter som är uppenbart högre än omgivningen. Uppföljningen av flyttningen borde ha ordnats så att det runt planområdet skulle ha funnits kontrollpunkter, där flyttningen skulle ha följts upp av tillräckligt många personer under hela flyttningsperioden. Dessutom kan man på basis av ett års uppföljning inte fatta några säkra slutledningar på grund av att flyttsträcken och antalet flyttande fåglar varierar från år till år.

Utredning av det häckande fågelbeståndet

Metoderna som har tillämpats i utredningen om häckfågelbeståndet har beskrivits bristfälligt. Det berättas att man använt bl.a. en karteringsmetod, som med hänsyn till utredningsområdets storlek är omöjlig att använda. Att karteringarna har dragit ut till kl. 13 strider mot anvisningarna och ger en bristfällig bild av områdets fågelbestånd. Man får inte tillräckligt bra uppfattning om häckfågelbeståndet för att man ska kunna utföra tillförlitliga bedömningar.

Strukturen och termerna i fågelutredningsrapporterna ger ett amatörmässigt intryck. Exempelvis på förutredningens sida 9 konstateras om arterna enligt EU-direktivet att förteckningen har gjorts främst utgående från mellaneuropeiska behov, vilket avspeglar den bristfälliga kunskapen om EU-direktiven och deras syfte. I fågelutredningsrapporterna tillämpas inte heller den senaste hotgradsklassificeringen, vilket är en uppenbar brist.

Havsörnen

I bedömningsbeskrivningen har konsekvenserna för havsörnarna begrundats och utretts på ett ganska omfattande sätt. Trots detta är slutledningen att granskningen är förknippad med ett stort antal osäkerhetsfaktorer och att alla projekialternativ 1 – 5 kommer att ha konsekvenser för detta mycket viktiga havsörnsområde. Forststyrelsen anser således att det bästa alternativet med tanke på havsörnarna är ALT 0.

Fladdermöss

Utredningen av fladdermöss har gjorts under tre nätter år 2009 när förekomsten av fladdermöss utreddes enligt linjekarteringsmetoden. I utredningens slutledning konstateras dock att utredningsområdets värde för fladdermössen inte kan bedömas på ett övergripande sätt, eftersom varken habitatet eller sensommarens jaktområden har utretts, såsom inte heller områdets betydelse för fladdermössens flyttning. I bedömningsbeskrivningens kapitel 11.5.1.4 konstateras bl.a. att risken för att fladdermössen ska kollidera med vindkraftverken är störst just under flyttningen. Med hänvisning till ovan anser Forststyrelsen att utredningen av fladdermöss är så bristfällig att man på basis av den inte kan dra kompetenta slutledningar om de olika projekialternativens eventuella konsekvenser för fladdermössen. Eftersom det är frågan om en art som är skyddad enligt 49 § i naturvårdslagen, bör utredningen kompletteras och bedömningsbeskrivningen uppdateras utgående från detta innan projektet kan föras vidare.

Natura 2000-konsekvensbedömning

Bedömningen av Naturakonsekvenserna utgör en del av MKB:n. Bedömningen är en 26-sidig beskrivning med många ord och sidor, men den innehåller knapphändigt med faktabaserat sakinnehåll som hör till en bedömning av Natura 2000-konsekvenser av hög kvalitet. I stället för att skilt gå igenom och beskriva alla arter i fågeldirektivet, skulle ärendet ha kunnat sammanställas i tre meningar: Den som har gjort Naturabedömningen anser att vindkraftsparken inte kommer att påverka Naturaområdets fåglar på något betydande sätt i något av alternativen. Konsekvenserna är obetydliga för de fågelarter som är talrika i området, eftersom populationen är stor och en liten minskning inte har någon betydelse. Konsekvenserna är små även för de fågelarter som är fåtaliga, eftersom de förekommer i så gles antal att området är av marginell betydelse för dem.

I kapitel 11.7.3.4 konstateras att konsekvensbedömningen inte har några osäkerhetsfaktorer, eftersom områdets naturvärden är tämligen välkända. För läsaren förblir det oklart om man med ordet "område" avser MKB-området eller Naturaområdet. Om det är frågan om Naturaområdet, strider påståendet mot de uppgifter som framförts tidigare, enligt vilka det inte finns täckande information om fågelbeståndet i Naturaområdet. Tabellerna 11 – 15 och 11 – 16 är i sig åskådliga, men eftersom bedömningsskalan är så grov som 0-xxx, av vilka den sista klassen inte har använts i praktiken, borde man ha kunnat bedöma konsekvenserna i någon av klasserna och inte längre använda kombinerade klasser såsom x-xx.

Gemensamma konsekvenser med andra projekt och planer

I den österbottniska kustregionen planeras ett mycket stort antal vindkraftsparker. Om alla projekt förverkligas, kommer de gemensamma konsekvenserna både för naturen och människorna och samhällsstrukturen att vara mycket stora. I kapitel 14.2 granskas de gemensamma konsekvenserna för fågelbeståndet på en mycket allmän nivå. Eftersom samma vindkraftsbolag har hand om de flesta av de aktuella projekten, och all utredningsinformation i alla dessa projekt således kan utnyttjas till fullo, skulle granskningen ha kunnat vara mycket noggrannare.

Konsekvenserna för Kvarkens världsarv, landskapet och turismen

Alla projekialternativ 1 – 5 ligger i omedelbar närhet av Kvarkens världsarvsområde, alternativ 4 t.o.m. delvis på världsarvsområdet. I MKB-beskrivningen behandlas världsarvsområdet tämligen grundligt och vindkraftsprojektets eventuella konsekvenser för världsarvsområdets universella värden har beskrivits i en egen bilaga (bilaga 3). I denna bilaga konstateras att vindkraftsprojektet inte borde riskera världsarvsområdets universella värden. Forststyrelsen sammanfaller endast delvis med denna slutledning. Vindkraftsparken i de västra delarna av Replot skulle med största sannolikhet kunna byggas så att världsarvsområdets geologiska värden inte riskeras på något betydande sätt. Tryggande av världsarvsområdets enhetlighet omfattar dock också bl.a. värnande om landskapet, växterna och djuren. Under senaste år har Unescos världsarvskommitté fäst allt större uppmärksamhet på världsarvsobjektens visuella enhetlighet. Av visualiseringarna i MKB-beskrivningen, t.ex. från världsarvsområdets huvudport Replotbron, framgår tydligt att den planerade vindkraftsparken kommer att förändra världsarvsområdets landskapsbild på ett väsentligt sätt. I MKB-beskrivningen saknas en visualisering från det nya utsiktstornet i Björköby (ca 25 000 besökare år 2010). Bilaga 3 innehåller tyvärr många felaktigheter, som försämrar rapportens tillförlitlighet. I bilagan sägs exempelvis att det har gjorts tre världsarvsansökningar för Kvarken, av vilka de två första förkastades. Dessutom påstås att det inte finns några värdefulla moränförekomster i skydds-zonen och att Kvarken ensam (utan Höga Kusten) inte har några universella värden. Båda påståendena är felaktiga och uppenbarligen har skribenten inte kunnat tolka källorna på rätt sätt. Det grövsta felet i rapporten är att bedömningen av konsekvenserna för världsarvsområdet huvudsakligen har gjorts på basis av IUCN:s rapport och inte utgående från världsarvskommitténs beslutstext.

I MKB-beskrivningen framförs världsarvsområdets betydelse för turismen i regionen. I kapitel 13.4.1. sägs att det inte finns samlad information om besökarantalet, eftersom det inte finns någon enhetlig uppföljning av besökare i området. Här är det skäl att nämna att Forststyrelsen har inlett kontinuerlig uppföljning av besökarantalet i världsarvsområdet år 2009. För uppföljningen har det utvecklats en enhetlig metod. År 2010 besökte ca 340 000 personer världsarvsområdet. I samma kapitel står att i Kvarken är turisterna särskilt intresserade av paddling, vandring och fiske. På vilken källa grundar sig detta på? Enligt Forststyrelsens utredning är promenader, iakttagande av naturen, café- och kioskbesök, bekantskap med kulturarvet och världsarvet de populäraste aktiviteterna bland besökarna.

Ytterligare: det är inte särskilt utmanande att på förhand bedöma vindkraftsparkens konsekvenser för turismen i regionen (jfr. kapitel 3.15). Exempelvis Liisa Tyrväinen som är professor i naturturism har undersökt detta. Hon har gjort en enkätundersökning, i vilken turister på turistcentren i Lappland med hjälp av visualiseringar har tillfrågats hur väl olika energiproduktionsmetoder passar in i turistlandskapet. Resultatet visade att man förhöll sig med viss reservation till vindkraftens lämplighet på turistcentren på grund av dess konsekvenser för landskapet. Mer information finns i undersökningen: Tyrväinen, Silvennoinen, Hasu & Järviluoma 2011.

Sammanfattningsvis konstaterar Forststyrelsen att genomföring av vindkraftsprojektet i Replot skulle påverka landskapet i världsarvsområdet på ett väsentligt sätt. Detta landskap är en del av området som Unescos världsarvskommitté med sitt beslut har upptagit på världsarvslistan. Lokalbefolkningen är mycket stolt över sitt landskap och enligt Forststyrelsens undersökning av besökare har landskapet också stor dragningskraft när det gäller besökare i världsarvsområdet. Om projektet avancerar önskar vi att projektägaren och Korsholms kommun begär att Forststyrelsen i egenskap av koordinator för världsarvets förvaltning och utveckling ordnar en gemensam förhandling med miljöministeriet om projektets konsekvenser för världsarvsområdet och de åtgärder som detta medför.

Museiverket

Museiverket konstaterar att det i MKB-beskrivningen har bedömts de olika alternativens konsekvenser för kulturmiljön och landskapet på ett sakligt sätt. I inventeringen av fornminnen som gjordes i projektområdet år 2009 påträffades inga fasta fornminnen som är fridlysta med stöd av fornminneslagen (295/1963). Även projektets konsekvenser för de närmaste bebyggda kulturmiljöerna av riksintresse (www.rky.fi) är små. Däremot kommer konsekvenserna för det känsliga kust- och havslandskapet att vara betydande. I gynnsamma förhållanden syns vindkraftsenheterna på 30 km:s avstånd och på 5 km:s avstånd dominerar de ännu det öppna landskapet. Projektets konsekvenser för landskapet ökar i kapp med antalet vindkraftverk. Med avsikt på landskapet är det bästa alternativet att inte genomföra projektet. Om projektet ändå genomförs, är alternativ 5, dvs. högst 9 vindkraftsenheter, det bästa för landskapet.

Österbottens museum

I sitt utlåtande om den arkeologiska kulturmiljön konstaterar Österbottens museum att det inte finns några registrerade fornminnen i planeringsområdet. I inventeringen som Museiverket utförde år 2009 har man även beaktat uppgifterna som hembygdsforskarna har lämnat in till Österbottens museum år 1998. Två objekt som hembygdsforskarna har antecknat är nummer 171 och 172 (hyddbottnar) som ligger i områdets västra kant. Av dessa två har objekt 171 konstaterats vara ett sannolikt tidigt råmärke. I fråga om det arkeologiska kulturarvet kan man konstatera att projektalternativen 1 – 5 inte kommer att beröra sådana objekt som har skyddats med stöd av fornminneslagen (295/1961). Österbottens museum ser inga hinder enligt fornminneslagen för projektet och således kan inte heller alternativen 1 – 5 ställas i prioriteringsordning i fråga om den arkeologiska kulturmiljön. Detta utlåtande har skickats för kännedom till Museiverket.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten, fiskerigruppen

Fiskerigruppen vi Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten konstaterar att det viktigaste i miljökonsekvensbedömningen med avsikt på fiskerihushållningen är de färdiga vindkraftskonstruktionerna och de konsekvenser som de orsakar under pågående bygge i vattendragen och via detta konsekvenserna för fiskbeståndet. I området finns många småvatten: flador, glosjöar, tjärnar och sjöar i bäckar i anslutning till dem. En del av dem har stor betydelse som förökningsområde för fisk.

Fiskerigruppen hänvisar till sitt utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning för vindkraftsparken i Korsholm 6.11.2008. I miljökonsekvensbeskrivningen har man fäst uppmärksamhet på förbjudna åtgärder enligt 1 kapitlet 15, 15 a ja 17 a § i vattenlagen och även beaktat vindkraftverkens eventuella konsekvenser för områdets flador, glosjöar, tjärnar och sjöar.

I sitt utlåtande om bedömningsprogrammet konstaterade fiskerigruppen följande: "Uppmärksamhet bör fästas vid att bevara möjligheterna för fiskens vandring. Detta är viktigt då man planerar och genomför de vägar som behövs i anslutning till vindkraftverken. Om vägar måste byggas över bäckar, bör man försäkra sig om att fiskens vandring inte förhindras. En vägtrumma under vägen utan objekt som söndrar strömmen där vattnet flödar likformigt kan vara ett vandringshinder. Det samma gäller den tröskel som eventuellt bildas i nedre delen av trumman. En mångsidig botten i naturligt tillstånd eller som påminner om naturligt tillstånd möjliggör fiskvandringen. Att bygga vägar kan alltså orsaka konsekvenser under byggnadstiden, men även permanenta konsekvenser i områdets naturliga tillstånd. I MKB-beskrivningen bör därför också bedömas konsekvenserna av eventuella broar och vägtrummor på vattendragen, fiskbeståndet och fiskerinäringen."

I fråga om vägtrumorna för servicevägarna har konsekvenserna för fiskbeståndet förklarats i kapitlen 12.3.2.1 "Konsekvenser för fiskbestånd, fiske och fiskerinäring under byggtiden" och 12.3.4 "Möjligheter att förhindra och minska de negativa konsekvenserna". I de aktuella kapitlen nämns att vägtrumorna måste vara tillräckligt stora för att man ska kunna trygga vattnets och fiskens passage på samma sätt som idag. Fiskerigruppen anser att konsekvensbedömningen i fråga om vägtrumorna bör vara noggrannare. I samband med en sjö/tjärn kan det finnas flera småbäckar eller diken som påverkar vattendragets hydrologi och vattenföring. Om man bygger väg över alla bäckar, men bara en får en vägtrumma, förändras vattendragets hydrologi och vattenföringar. Detta bör beaktas när man bedömer servicevägarnas konsekvenser för vattendragets hydrologi och fiskbestånd. Trummor som är formade som bågar eller halva trummor bör användas, eftersom bottnen då förblir i så naturligt tillstånd som möjligt för att fisken ska kunna vandra.

Institutet för välfärd och hälsa – THL

THL konstaterar i sitt utlåtande att det koncentrerar sig på bedömning av de konsekvenser för hälsa och välfärd som människan utsätts för. THL konstaterar att MKB-beskrivningen allmänt verkar vara omsorgsfullt utarbetad.

Buller är en viktig aspekt vid bedömning av vindkraftsparkernas konsekvenser för människorna. Bullerutsläpp från vindkraftverken kan orsaka trivselolägenheter och försämra hälsan och sömnkvaliteten på det sätt som invånarna i den närliggande omgivningen upplever dem. Buller hör till utsläpp som avses i miljöskyddslagen (86/2000), vilka kan orsaka förorening av miljön. I statsrådsbeslutet (993/1992) har riktvärdet 55 dB (A-avvägd medelljudnivå) ställts upp för utomhusbuller vid bostadsområden dagtid och 50 dB under natten (i nya områden 45 dB). I områden som används för fritidsboende är riktvärdena 45 dB dagtid och 40 dB nattetid.

I bedömningsbeskrivningen har modeller över bullernivåerna gjorts med bullerberäkningsprogrammet SoundPlan 6.5 och tillhörande bullerberäkningsstandard Nord2000. I beskrivningen har bullerolägenheternas omfattning och allvarlighet bedömts genom att jämföra modellnivåerna med ovan nämnda riktvärden för bullernivån. Riktvärdena är dock inte som sådana lämpliga för buller från vindkraftverk. Typiskt för buller från vindkraftverk är ljudets periodicitet (svischande och dunsande ljud från snurrande rotorblad), varför man även längre bort lätt kan identifiera att bullerkällan är ett vindkraftverk. Det är också typiskt att bullernivån varierar under en längre tid (beroende på vindförhållandena), såsom även uppförande av vindkraftverk i områden där bakgrundsbullret är svagt. I flera undersökningar har bullret från vindkraftverk upptäckts vara mera störande än trafikbuller med lika stor medelljudnivå. I miljöministeriets anvisningar om vindkraftsbyggnad som är under arbete (Miljöministeriets rapporter 19/2011) är planeringsriktvärdena för buller lägre än de riktvärden som framförs i statsrådets beslut. Både i fråga om buller och andra konsekvenser av projektet bör anvisningarna ligga till grund för eventuell vidareplanering av projektet. THL anser att planeringsriktvärdena bör vara 40 dB i bostadsområden både dag- och nattetid i syfte att förebygga betydande bullerolägenheter. Till de uppmätta medelvärdena och modellmedelvärdena bör man dessutom lägga till 5 dB innan jämförelse, i det fall att ljudet är periodiskt (amplitudmodulerat).

I MKB-beskrivningen presenteras resultaten från bullermodellerna delvis ot tydligt. På bullerkartorna har förklaringarna till kurvorna skrivits så att de ger rum för tolkning: t.ex. förklaringen "40 dB < blå <= dB" säger inte om modellnivån är 40 eller 45 dB vid den blå kurvan, eller deras medelvärde 42,5 dB. Dessutom bör bullerkurvorna sträcka sig ända till 35 dB (motsvarar således 40 dB:s medelnivå tillsammans med amplitudmoduleringskorrigeringen). Det skulle ha varit bra med samma tabell för bullerkonsekvenserna som för skuggorna (tabell 13-1), dvs. det skulle ha varit bra att framföra antalet fasta bostäder

och fritidsbostäder i olika bullerzoner. Nu är det arbetsdrygt att jämföra scenarierna på grund av det stora antalet.

I MKB-beskrivningen har modeller för bullret från vindkraftverken gjorts med en vindhastighet på 8 m/s i medvind. Vid beräkning av bullernivåer skulle det dock ha varit bra att mer mångsidigt bedöma bullerolägenheterna som uppstår i olika driftsituationer. I beräkningarna har man bara använt en logaritmisk profil för vindhastigheten, trots att den inte passar för s.k. stabil atmosfär (förekommer i synnerhet nattetid). Sättet som vindhastighetsprofilen är utarbetad på inverkar på beräkningarna, eftersom den verkliga vindhastigheten kan vara t.o.m. dubbel i stabil atmosfär jämfört med värdet man får fram med logaritmisk modell.

Man vet ännu inte vilken typ av vindkraftverk som ska byggas i området, men i modellberäkningarna används högst 108L_{WA} ljudeffektnivå. Denna nivå skulle också ha varit den mest realistiska för 2 – 3 MW:s kraftverk. I vilket fall som helst bör man inte ta i bruk ljudligare kraftverk än så utan att se över modellprognoserna. Helhetsosäkerheten i fråga om ljudnivåerna på grund av bristfälliga källuppgifter och beräkningsmodellen borde ha uppgetts i beskrivningen när jämförelsen av riktvärdena gjordes. I beskrivningen konstateras förtjänstfullt behovet att följa upp bullerkonsekvenserna med hjälp av mätningar. Utöver detta borde man dessutom ha framfört på vilket sätt man förbereder sig på att minska problem som eventuellt uppstår.

I fråga om behandlingen av bullerkonsekvenserna är beskrivningens uppenbara brist att amplitudmoduleringen överhuvudtaget inte beaktas, trots att den har stor betydelse för hur man upplever störningen. I beskrivningen konstateras också att " De beräknade bullernivåerna är av en sådan klass att bullret från vindkraftverken inte kan urskiljas i alla väderförhållanden". I jämlikhetens namn borde man också ha konstaterat att under många väderleksförhållanden (framförallt nattetid) kan bullret vara t.o.m. mycket störande. ALT5 är i vilket fall som helst det minst problematiska med avsikt på bullerolägenheter, men även i detta alternativ bör man överväga att ta bort eller flytta de kraftverk som ligger närmast bosättningen.

De s.k. blinkande skuggeffekterna orsakas av att solen lyser bakifrån rotorn rakt i synfältet, vilket en del människor upplever som störande. Ovan nämnda miljöministeriets anvisning om vindkraftsbyggande omfattar också skuggeffekterna, varför anvisningen bör efterföljas i den eventuella fortsatta beredningen av projektet. Enligt MKB-beskrivningen kan kraftverken stoppas då skuggeffekterna är som värst. I beskrivningen borde man tydligt ha meddelat huruvida kraftverkens driftinställningar kan ändras kortvarigt vid behov; i princip skulle man på detta sätt kunna minska olägenheterna utöver av skuggeffekter även av buller (och isbildning på rotorbladen).

Från olika håll i världen finns prov på att förhandsdiskussion om vindkraftsprojekt som inletts i god tid även ökar de positiva attityderna till projektet och minskar bullerolägenheterna och sättet man upplever dem på. Man har försökt att höra invånarna i den närliggande miljön runt projektområdet på ett nöjaktigt sätt, eftersom de alla har fått ett meddelande och en enkätblankett. Projektmeddelandet har dock inte bifogats till MKB-beskrivningen, varför det är svårt att bedöma hur informativt det är. Många som svarade på enkäten har upplevt att det inte fanns tillräckligt med information när enkäten utfördes för att man ska bilda sig en uppfattning om projektet. Öppen och övergripande information och erbjudande av möjligheter till påverkan är även i fortsättningen mycket viktigt, eftersom enkäten visade att majoriteten av invånarna i närheten ansåg att projektets helhetskonsekvenser är negativa. Enligt MKB-beskrivningen kommer invånarnas attityder att följas upp i ytterligare en enkät. Detta är önskvärt, men i beskrivningen sägs inte när enkäten kommer att utföras eller hur den ska utnyttjas. I vilket fall som helst bör bullerkonsekvenserna följas upp utöver med mätningar även med hjälp av invånarenkäter.

Den planerade vindkraftsparkens förläggningsplats ligger tämligen nära bebyggelsen i synnerhet i relation till att parken oundvikligen ger upphov till bullerutsläpp. Vindkraftsutredningarna i landskapet bör beaktas och i ljuset av dem bör man bedöma huruvida projektområdet är lämpligt för vindkraftsproduktion i förhållande till eventuella andra placeringalternativ. Ersättning av fossila bränslen med vindkraftsområden som har placerats med eftertanke är i vilket fall som helst att rekommendera med avsikt på folkhälsan (trots att minskning av energiförbrukningen bör vara det primära målet), eftersom man på detta sätt kan minska de betydande sanitära olägenheterna av partikelutsläpp från förbränning. Samtidigt kan man förebygga direkta och indirekta sanitära olägenheter som klimatförändringen orsakar i framtiden även i Finland.

Skogsvårdsföreningen, Österbotten

Remissinstansen konstaterar att följande inte har beaktats i miljökonsekvensbedömningen:

- Hur ska viktiga livsmiljöer enligt skogslagen beaktas i projektplaneringen.
- Behovet av vattenförsörjningsplan för vägbyggandet inom projektet.
- Skärgårdslagen förutsätter att landskapsbilden i skärgården skyddas. I beskrivningen behandlas förändringen av landskapsbilden i förhållande till lagens anda på ett bristfälligt sätt.

Vaasan Sähköverkko Oy – Vaasa Elnät Ab

Vasa Elnät Ab konstaterar att de har fått miljökonsekvensbeskrivningen för vindkraftverksprojektet i Korsholm och begäran om utlåtande, men att bolaget inte har något att uttala i detta skede.

WWF:s havsörnsgrupp i Finland

WWF:s havsörnsgrupp i Finland ger följande utlåtande:

Den planerade vindkraftsparken i Replot, Korsholm är i alla alternativ ett ohållbart projekt med avsikt på havsörnar som häckar och jagar samt flyttar och passerar i och genom området under olika årstider (se också utlåtande av WWF:s havsörnsgrupp Vindkraftsparken i Korsholm – miljökonsekvensbeskrivning, bilagorna s. 13 – 16, EPV Vindkraft Ab). Havsörnsgruppens regionala arbetsgrupp i Kvarken har följt upp artens bestånd sedan början av 1960-talet. På grund av miljögifter och vissa andra aspekter var beståndet minst i Kvarken på 1970-talet. Även då var Replotområdet den plats där det häckande beståndet kvarstod som starkast. Sedermera har havsörnsstammen förstärkts under en lång tid och antalet par har börjat stabilisera sig.

Havsörnarnas flyttning på våren och hösten går över Replot skärgård och då vistas utöver de inhemska havsörnarna även många fåglar som har ringmärkts utomlands i området. Risken är då stor för att fåglarna ska kollidera med vindkraftverkens rotorblad eller överföringsledningens ledare, såsom även de lokala havsörnarna gör.

Havsörnarna som har växt upp i Kvarken har utrustats med satellitsändare och sommaren 2009 återvände de från flyttningen till sin hemtrakt för att jaga i fladorna, bäckarna och glosjöarna (de är könsmogna för vid 4 – 5 års ålder). Man har fritt kunnat följa med dessa havsörnar på webbsidorna (<http://www.luomus.fi/elaintiede/merikotkat/>).

Området på Replot som har planerats för en vindkraftspark, och som inte har fastställts i landskapsplanen, är fortfarande havsörnarnas viktigaste häcknings- och jaktområde. Även i det minsta planeringsområdet (9 vindkraftverk) är det bara ca 800 meter från ett

aktivt havsörnsbo till det närmaste vindkraftverket, till det nästnärmaste 1200 meter och till det tredje närmaste 1500 meter. Havsörnsgruppen rekommenderar ett avstånd på 2000 meter.

I juni 2011 hittade en markägare en skjutna gammal havsörnshona som inlett häckningen nedanför ett aktivt bo i närheten av vindkraftsområdet på Replot. Fallet hör nödvändigtvis inte samman med planeringen av vindkraftsområdet, men ärendet blir sannolikt klarlagt under polisundersökningarna.

WWF:s havsörnsgrupp i Finland anser att förnyelsebara energikällor är viktiga, men framhäver god planering av vindkraftsbyggandet och att vindkraftverken placeras med hänsyn till förhållandena (Anvisning om iakttagande av havsörnar vid planering av vindkraftverk, <http://wwf.fi/mediabank/868.pdf>).

På basis ovan framför havsörnsgruppen att alternativ 0 (ALT0) tillämpas i det planerade vindkraftsprojektet.

Suomen riistakeskus – Finlands viltcentral

Finlands viltcentral konstaterar att vindkraftsparker av denna storlek inte finns tidigare i Finland, viltpåverkan samt användningen av området som en aktiv jaktmark måste därför noggrant klargöras. Miljökonsekvensbeskrivningen har fokuserat frågorna gällande jakt till enbart hjortdjuren och inte tillräckligt tagit i beaktande övriga viltarter som förekommer i området.

Finlands viltcentral kommenterar punkt 12.2.4 (projektet genomförs inte) genom att konstatera att det är det bästa alternativet för viltet och jakt, eftersom området är av yttersta vikt för viltarterna som finns på ifrågavarande område. På området söker viltet föda, skydd och det fungerar samtidigt som viltets barnkammare. Området är också viktigt som rastplats när flyttfåglarna flyttar mellan norr och söder på hösten och våren. Byggnad av en omfattande vindkraftspark i detta område kommer att påverka viltområdets förnygrings- och rastområde.

Finlands viltcentral kommenterar också punkt 12.2.5, i vilken man behandlar minskning av skadliga konsekvenser, genom att konstatera att endast hjortdjuren beaktas. Det saknas även utredningar om infraljusets inverkan på inte bara hjortdjuren utan även övriga viltarter. Under denna punkt bör alla viltarter som förekommer i området samt även skyddszoner för jägarna införas. Utredning av skogshönsfågelstammen skulle också vara ytterst viktigt, eftersom dödligheten har konstaterats vara stor i närheten av kraftledningar, framförallt i fråga om orre. Kraftverken utgör en risk för flyttfåglar och stationära fåglar när de flyttar i dimma och mörker, eftersom de kan krocka med själva stommen och rotorbladen. Exempel på fågeldödlighet vid kollisioner finns från fyren på Norrskär i Kvarken. För kustösterbottningarna är jakten inte bara en mycket viktig fritidssysselsättning, utan även för hushållen en ekonomiskt viktig fråga för de 10 000 hushåll som utövar jakt. Jakt är en stor bidragande orsak till den levande landsbygden och påverkar många människor lokalt. Den österbottniska kustregionen anser att man i punkt 12.2.5 bör beakta jakten vid bedömning av människans hälsa, levnadsförhållanden och trivsel.

Till slut kommenterar Finlands viltcentral punkt 12.2.6 genom att säga att det i beskrivningens text konstateras att bedömningen har gjorts utgående från litteraturstudier. För att minska osäkerheten om hur jakten påverkas bör områdets jägarkår i samråd med planerarna noggrant gå igenom allt material som kan beröra vindkraftens inverkan på jakt och vilt. Att endast förlita sig på litteraturstudier utan erfarenhet av praktisk jakt och det som påverkar den, är inte seriöst när det är frågan om ett arealkrävande projekt. Begränsning av jägarnas verksamhet i och med den planerade vindkraftsparken skulle leda

till att hälften av Södra Vallgrunds jaktförenings jaktmarker försvinner, vilket inte kan anses vara godtagbart.

Natur och Miljö r.f.

I utlåtandet konstateras att miljökonsekvensbeskrivningen är omfattande och ger en utförlig bild av projektets olika alternativ. Rapporten är generellt sett tydligt strukturerad, men läsningen försvåras något av det i sig förnuftiga beslutet att i slutskedet inkludera det nya alternativet ALT 5 i beskrivningen samt den projektansvarigas beslut att ALT 4 till vissa delar (innanför världsarvsområdet) redan är uteslutet.

Natur och Miljö ser bilagorna med bland annat inventeringsrapporter som synnerligen värdefulla bakgrundsdokument till slutsatserna i miljökonsekvensbeskrivningen.

Analysen av hotade arter bygger på den rödlistan från början av 2000-talet (Rassi m.fl. 2001), som var i kraft när MKB-processen inleddes. En ny nationell rödlista publicerades hösten 2010, vilket även konstateras på s 21. Natur och Miljö anser, att miljökonsekvensbeskrivningen bör kompletteras med en analys av huruvida den nya rödlistans klassificering av bl.a. fåglar ger anledning att komplettera inventeringarna eller dra nya slutsatser av resultaten.

För närvarande pågår utredningen av ett stort antal vindkraftsparker längs den österbottniska kusten. Det är därför av största vikt att granska utbyggnaden av vindkraft som en helhet. Ett viktigt verktyg för detta är etappplansplanen för vindkraft som är under arbete. Natur och Miljö anser dock, att det i enlighet med MKB-lagen även är enskilda verksamhetsidkares ansvar att inom ramen för MKB-processen granska samverkan. Natur och Miljö anser, att miljökonsekvensbeskrivningen till denna del (Avsnitt 14) är otillräcklig.

Remissinstansen konstaterar att landskapseffekterna av den planerade vindkraftsparken presenteras utförligt och med åskådliga fotomontage och kartor. Ledningsgatan som har betydande lokal påverkan på landskapet kunde med fördel presenteras närmare.

Såväl ledningsgator som servicevägar kan kräva betydande ingrepp i naturen. På s 96 presenteras hur nya vägar anläggs. Enligt avsnitt 11.1.3.1 måste man i kurvor röja ett dubbelt så brett (upp till 30 meter) område från bland annat träd. På basen av det kartmaterial som ingår i MKB-rapporten (avsnitt 6) är det svårt att bedöma var dessa breda gator i skogslandskapet skulle befinna sig. Dylig information borde finnas till handa för att man skall kunna bedöma projektets inverkan på bland annat olika naturtyper i området.

Natur och Miljö anser att Metso-programmets urvalskriterier borde beaktas vid dylika MKB-processer vid sidan av de i tabell 11-3 nämnda kriterierna. Utgående från den kortfattade presentationen på s 119 kunde det vara skäl att granska om kriterierna skulle uppfyllas för den föreslagna platsen för kraftverk nr 15.

Enligt rapporten har den föreslagna byggplatsen för kraftverk nr 18 inte inventerats (s 119). Ingen motivering till detta anges. Natur och Miljö anser att rapporten bör kompletteras med inventeringsresultat om detta.

I rapporten (s. 135) lyfts fram osäkerheten kring eventuella flyttstråk för fladdermöss. Natur och Miljö anser, att en inventering av flyttande fladdermöss bör göras för att förbättra kunskapsbasen för beslutsfattande.

Miljökonsekvensbedömningen lyfter på goda grunder fram havsörnen som den fågel-skyddsmässigt viktigaste arten att beakta i detta projekt. Analysen är omfattande och informativ. Natur och Miljö underskriver slutsatsen, att man vid planeringen av vindkraftsparken bör iaktta stor försiktighet för att förhindra konsekvenser för havsörnarna (s 153).

Rapporten betonar kraftigt information om vilka potentiella havsörnsrevir som vid inventeringens tidpunkt var bebodda. Natur och Miljö anser att man bör ha ett mer långsiktigt perspektiv och lägga vikt vid samtliga revir/ boträd på området eftersom delvis slumpmässiga faktorer inverkar på vilka som är bebodda under en viss tidpunkt. Natur och Miljö vill även poängtera, att det finns ett anmärkningsvärt stort antal häckande tranor (8 revir) på det egentliga vindkraftsområdet (s 171). Natur och Miljö anser därför, att det vore motiverat att nämna tranan som en av de arter som vid sidan av havsörn och fiskgjuse troligtvis skulle påverkas av en stor vindkraftspark i området.

I miljökonsekvensbeskrivningen ingår en Natura-bedömning enligt 65 § i naturvårdslagen. Den artvisa presentationen är tillräckligt noggrann, men sammanfattningen i tabellform (tabell 11-15 respektive tabell 11-16) ger en otydlig bild av konsekvenserna. Den valda fyrgradiga skalan (0-xxx) borde användas konsekvent. En art borde inte placeras mellan de två kategorierna (t.ex. havsörn x-xx), eftersom det ger för mycket utrymme för olika tolkningar av resultaten.

I miljökonsekvensbeskrivningen presenteras bullerområdeskartor för olika nivåer på bullerkälla (LWA 100/ 105/ 108 dB). Den faktiska bullernivån kan fastställas först när valet av turbintyp har gjorts. Därtill kan bullernivån påverkas genom inställningar av kraftverkens drift. Natur och Miljö anser dock, att miljökonsekvensbeskrivningen tydligare borde presentera vilka bullernivåer som är sannolika bland annat med beaktande av den förväntade produktutvecklingen.

Av vindkraftverkens ljuseffekter är skuggeffekter mest betydande, men under vissa förhållanden kan även reflektioner från rotorbladen förekomma. Texten i avsnitt 13.2.4 är något förbryllande, eftersom reflektionsblinkningar inte diskuterats tidigare i rapporten.

Natur och Miljö efterlyser en noggrannare presentation av den friluftsled som i landskapsplanen går genom vindkraftsparken. Nu syns den endast på kartan i figur 13-24).

Ostrobothnia Australis r.f.

Remissinstansen anser att en fortsatt bedömning och förverkligande av alt 1-4 är ohållbart utgående från att dessa alternativ inte har stöd i gällande landskapsplanering, d.v.s. det finns inget så stort område reserverat för vindkraft i dagens planeringsläge.

Alt 5 är bäst anpassat till det område som är reserverat för vindkraft enligt gällande regionplan och i den icke fastställda landskapsplanen. Alt 0 är det mest lämpliga för området och remissinstansen anser att textformuleringen för alt 0 är missvisande vad det gäller "Motsvarande elmängd produceras någon annanstans och med något annat produktionsätt". Det finns inget hinder att bygga en vindkraftspark med motsvarande kapacitet vindkraft på ett mera lämpligt ställe, vilket betyder att motsvarande elmängd inte behöver produceras med något annat produktionsätt.

Vindkraft är ur klimatsynvinkel en bidragande faktor till att minska koldioxidutsläppen. Men genom att alt 1-4 inte är försvarbara pga. vindkraftsparkens storlek i förhållande till det område som är reserverat för vindkraft så kan deras konsekvenser inte bedömas, men inget hindrar EPV att bygga en motsvarande vindkraftspark på ett mera passande område. Alt 5 är till sin omfattning så få kraftverk att koldioxidvinsten i förhållande till de

övriga konsekvenser som den lilla parken har gör att den inte är försvarbar. Alt 0 ger inga "koldiodvinster" men inget hindrar EPV att bygga en motsvarande vindkraftspark på ett mera passande område. Detta gör att alt 0 är det mest passande alternativet för detta område.

Avsaknaden av en gällande regionplan/landskapsplan försvårar planeringen av området. Det för med sig att planeringen av så storskaliga projekt som alt 1-4 inte är genomförbara utan gällande regionplan. Alt 5 är inte heller rekommendabelt trots dess ringa omfattning med endast 9 vindkraftverk. Alt 0 är det alternativ som har minst påverkan på markanvändningen och den fortsatta planeringen av området. Genomförandet av alt 1-5 skulle märkbart försvåra planeringen och utnyttjandet av intilliggande områden samt försämra de naturvärden som i nära angränsning till det utredda området.

Den visuella effekten av alt 1-5 kommer att lämna ett bestående intryck i landskapet. Kraftverkens storlek, höjd och rotordiameter är i förhållande till det platta landskapet allt för stort. Alt 4 går in i världsnaturarvet Kvarkens skärgård och kan under inga omständigheter genomföras. En etablering av vindkraft inom världsarvsområdet kunde försämra världsarvets status och i värsta fall upphäva områdets världsarvsstatus. Alt 1-3 o 5 påverkar också världsarvets negativt genom att områdena nästan gränsar till världsarvets gränser. Alt 0 försämrar inte världsarvets status.

Alt 1-5 har stora konsekvenser på fågellivet i området. Alt 0 har inga konsekvenser på fågellivet. Kvarken och Replotlandet är en knutpunkt för flyttfågelsträcket under vår- och höstflyttningen. Flyttfåglarna kommer längs med kusten och delas av Replotlandet eller så väljer de att flyga rakt över ön. En stor del av dessa fåglar flyger nattetid vilket för med sig att de inte visuellt kan observera vindkraftverken. Havsörnens rikliga förekomst i området är av nationellt intresse och bör beaktas. Under de kortvariga observationstillfällena sågs en ansenlig mängd havsörnar flyga över Replotlandet och parkområdet. Havsörnen är ingen skicklig flygare utan kan kollidera lätt med roterande objekt. Fall från speciellt Norge visar på att havsörnen kolliderar relativt ofta med vindkraftverk med dödlig utgång.

Havsörnen har enligt uppgifter från WWW:s havsörnsgrupp år 2009 4 revir i eller i närheten av projektområdet. Utgående från det största alt 4 så finns det hela 15 boträd inom området. Utgående från rekommendationen är uteslutna områden vid planering av vindkraft är havsörnens boplatser med omgivning på 2 km radie runt boet såsom även i närheten av havsörnens boplatser, inom ca 10 km radie förekommande fågelsjöar, grunda havsvikar, fågelskår och gölrika myrar, samt flygrutter mellan dessa och bona så remissinstansens bestämda åsikt är att alt 0 är det enda alternativet för projektet. Alla andra alternativ försämrar havsörnens levnadsförhållanden och dessutom får också andra rovfåglar (fjällvråk, ormvråk, kungsörn) problem med flyttningen och utsätts för större kollisionsrisk. Trots brister i fågelutredningens omfattning om flyttningen över Replotlandet kan man konstatera att området är ett både ur nationellt och internationellt perspektiv en viktig flyttningstrutt för fåglar både till Norden men också längre bort.

Alt 1-5 kommer att medföra en allt för stor olägenhet för de fast boende som finns i området. Även för sommarstugeägare sker en markant försämring av trivseln, värdet och lugnet i och med buller, skugga och försämrad trivsel. Detta är oskäligt för människorna även ekonomiskt, eftersom egendomens värde sjunker när området får en industriell prägel. Kvarkens skärgårds natur är kanske den mest skyddade och väl bevarade miljö som finns i Finland medan lokalbefolkningen och fritidsfastighetssägare verkar behandlas utan laglösa utan rättigheter, och de skulle under inga omständigheter få göra något sådant som den projektansvarige nu planerar.

Världsarvet Kvarkens skärgård har gett ett lyft för den del av befolkningen som lever på turism. En ökad mängd besökare från år till år ger möjlighet att bo och verka i skärgården. Största delen av de turister som besöker området kommer för landskapet, uppleva naturen, koppla av och vara tillsammans. En storskalig industrisatsning som vindkraftsparken är har endast en negativ effekt på turismen. För näringslivet i övrigt så ger vindkraftsparken ingen större nytta för varken kommunen, lokalbefolkningen eller övriga. Kommunen erhåller vissa skatteintäkter men i förhållande till negativa följder som minskad turism, missnöje hos lokalbefolkningen osv. så förlusterna större.

Alt 0 ger möjligheten att byta projektområde till ett mera passande område sett ur miljöns, fågelbeståndets och lokalbefolkningens synvinkel. De utförliga utredningar som gjorts för denna miljökonsekvensbedömning kan användas på andra mera passande projektområden och då kan alla de misstag och missförstånd som nu förekommit undvikas.

Södra Vallgrund Jaktförening r.f.

Södra Vallgrund jaktförening konstaterar att bland de undersökta alternativen (ALT0 – ALT5) är endast ALT0 möjligt, eftersom de övriga alternativen strider mot miljölagstiftningen i Finland och Europa. På sida 188 finns en karta som visar jaktföreningens jaktmarker. Kartan är dock felaktig och gränserna är dragna på fel sätt.

I punkt 12.2.4 konstateras att situationen inte kommer att ändras för områdets vilt, varvid det enda alternativet är ALT0, för att faunan ska fortsätta att vara artrik.

Av punkt 12.2.6 framgår att konsekvenserna för jakten inte har utretts tillräckligt, vilket bör göras.

Miljöministeriet fastställde 21.12.2010 landskapsplanen för Österbotten, men lät bli att fastställa vindkraftsområdet i Vallgrund, eftersom havsörnsutredningarna är dåliga. Nya undersökningar har visat att havsörnen på Replot till sitt beteende och sin utbredning är mycket känsligare för störningar av vindkraften än vad man tidigare har antagit.

När bedömningsprogrammet behandlades efterlyste man flera alternativ för elöverföringen och utredning av dem. Detta har dock inte gjorts i beskrivningsskedet. Nu finns bara ett alternativ genom världsarvsområdet, som täcker alla vindkraftsalternativ.

Närheten till Naturaområdena och världsarvsområdet gör det också omöjligt att placera vindkraftsparken i området.

I invånarenkäten motsatte sig 68 % av invånarna vindkraft i Vallgrund, vilket är ett tydligt ställningstagande för alternativ ALT0.

3.2 Åsikter

Åsikt 1

Området i anslutning till världsarvsområdet är känsligt och unikt. En vindkraftsetablering i planerad skala skulle för all framtid förändra och fördärva naturen för kommande generationer. Vindkraftverk av dylik kaliber skall antingen placeras ute till havs eller på mindre känsliga områden i närheten av befintliga vägar och högspänningslinjer, inte på en plats som kräver omfattande vägbyggen och dragning utrymmeskrävande elledningar.

Kortsiktig ekonomisk nytta för ett enskilt energibolag får inte styra dylika massiva exploateringar i känslig miljö. Jag motsätter mig å det kraftigaste att projektet genomförs.

Åsikt 2

Åsiktsframföraren konstaterar att konsulten inte är opartisk i ärendet. Ytterligare framförs att misstanken om att konsekvenserna för djur- och fågelliv samt fiskbeståndet inte har övervägts tillräckligt noggrant.

Åsiktsframföraren konstaterar att det krävs ett stort antal servicevägar och andra vägar för att underhålla vindkraftverken. Det förefaller som om det inte blir särskilt mycket natur kvar efter att denna infrastruktur har byggts.

Åsiktsframföraren undrar också om någon har beräknat kostnaderna för fundament för sådana höga konstruktioner byggs i mark som till största del består av morän och stenblock. Dessutom undrar åsiktsframföraren hur kraftverksledningarna kommer att påverka landskapet såväl på Replot som på fastlandet. Vilka är konsekvenserna av en vindkraftspark av den planerade dimensionen i ett område som är klassificerat som världs- naturarv och för Finlands anseende som ansvarsfull stat.

Åsiktsframföraren anser att en vindkraftspark av rimligare dimensioner placerad längs de befintliga vägarna skulle innebära mindre ingrepp i miljön.

Åsiktsframföraren anser att det bästa är att placera vindkraftverken till havs. I konsekvensbeskrivningen konstateras dock bara kort att området inte passar för vindkraftsproduktion och att man därför har avstått från projektet med en havsvindpark. Åsiktsframföraren anser att detta är svårt att förstå för en lekman. Den grunda skärgården och de många grynnorna och holmarna borde rimligtvis utgöra en idealisk grund för vindkraftverk. Om det lönar sig att bygga en vindkraftspark i södra Öresund, måste det väl vara ännu mera lönsamt att bygga en utanför Replot – dock tillräckligt långt ut till havs. Man diskuterar också fast förbindelse mellan Vasa och Umeå, så varför skulle det inte vara lämpligt med en vindkraftspark utanför Replot/Vallgrund.

Åsiktsframföraren konstaterar att det även bör redovisas vem som vinner på vindkraften. Dessa kan givetvis vara markägarna som får ersättning och byggaren som får bidrag samt lokala företag och arbetstagare som eventuellt är med i byggnadsskedet. Men hur är det på lång sikt, förutom att vi får en evigt förstörd natur i skärgården.

Till slut framför åsiktsframföraren en fråga: Är det någon som verkligen kan påvisa nyttan av vindkraftverk i vårt klimat med långa, kalla vintrar utan mycket blåst?

Åsikt 3

Åsiktsframföraren konstaterar att någonting bör göras innan det är för sent och hänvisar vidare till tidningsinsändare (Vasabladet 22.6.2011), i vilken framfördes aspekter som beslutsfattarna bör tänka på innan beslut fattas. Åsiktsframföraren anser att det valts helt fel plats för vindkraftsparken. På området finns många havsörnar, svanar, lodjur och andra djur.

Åsiktsframföraren undrar också vad turisterna ska tänka när de kommer för att besöka världs naturarvet och bara ser stora vindkraftverk. Sommaridyllen förstörs för lokalbefolkningen och alla sommarboende som blir tvungna att leva med bullret och skuggorna.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att man bara talar om nyttan, trots att nackdelarna är större.

Åsikt 4

Åsiktsframföraren konstaterar att det är fullständigt obegripligt att Korsholms kommun kan godkänna dylik förstöring av naturen och djurlivet. I praktiken skulle Vallgrund bli ett stort industriområde, eftersom största delen av områdets natur hamnar under vindkraftsparken.

Största delen av lokalinvånarnas boendemiljö skulle avsevärt förändras, vilket påverkar områdets boendetrivsel och sänka fastighetsvärdet. Även stugägare skulle bli tvungna att lida av värdesänkningar och av ständiga skuggeffekter från vindkraftverkens rotorblad. Det har också konstaterats att rotorbladen samlar is på vintern som sedan slungas iväg långa sträckor.

Elproduktion med vindkraftverk är heller inget ekonomiskt lönsamt alternativ med beaktande av investeringarna/drifttiden. Vid evenemangen för allmänheten har det sagts att projektet sysselsätter lokalbefolkning, vilket är helt felaktigt. Projektet är så stort att det överskrider tröskelvärdet för EU:s uppköpslagstiftning, vilket i sin tur betyder att entreprenörerna kommer från billiga länder. Ett bra exempel är Olkiluoto 3, där nästan allt har gått åt skogen enbart på grund av kulturskillnader.

Om projektet genomförs är EPV-Vindkraft den enda vinnaren, eftersom vi konsumenter betalar högre pris i form av matartariffer.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att han motsätter sig projektet, eftersom ingen annan än vindkraftsbolaget drar nytta av det.

Åsikt 5

Har inget emot vindkraft om den placeras där det finns befintlig infrastruktur (ex. Olkiluoto) och påverkar miljön minimalt (så ej i detta fall). Här skall det dras en 40 m elgata genom Världsarvet. De andra alternativen är för dyra. Om så borde projektet läggas ned. Personligen berörs jag av att elgatan kommer att sluka en stor del av mitt skogsskifte (dragningen vid Replot bron mycket oklar) och sänka värdet på villatomten. Detta gäller även för de övriga tomterna som finns i närheten av bron. Om inte allt förverkligas, borde elledningen grävas ned. Av miljöhänsyn bör de sista kilometrerna bestå av jordkabel.

Åsikt 6 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna konstaterar att det är frågan om ett Naturaområde och världsarvsområde, där man i ca 30 år har arbetat för att vitalisera havsörnsbeståndet. I området finns dessutom 200 – 250 fritidsbostäder och fasta bostäder samt byggtillstånd beviljade år 2000, dvs. ekvationen fungerar inte enligt undertecknarna. Korsholm kan inte få allt. Enligt åsiktsframförarna är planen halvändig och visar beslutsfattarnas låga kompetensnivå.

Åsikt 7

Åsiktsframföraren konstaterar att man bör beakta ljud- och ljuseffekter orsakade av vindkraftverk, eftersom de upplevs som störande av människor som bor i närheten av vindkraftverken. Åsiktsframföraren anser att vindkraftverken bör placeras minst 15 kilometer från den bofasta befolkningen. Enligt planen finns nu bofast befolkning endast 500 meter från 125 meter höga vindkraftverk med en uppskattad ljudnivå på 110 decibel, vilket är helt oacceptabelt.

Åsiktsframföraren konstaterar också att rekreationsvärdet i hela det planerade vindkraftområdet drastiskt försämras om planen förverkligas. I och med detta försvinner turister-

nas, fritids- och fasta bosättningen möjligheter att fritt ströva omkring, plocka bär och svamp samt njuta av en unik natur i yttersta havsbandet.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att det i planen finns flera alternativ med olika antal kraftverk. Tyvärr är det så att största antal kraftverk småningom kommer att byggas om tillstånd ges för det minsta antalet. Så fungerar marknaden och demokratin i verkligheten. Därför är alternativ 0, inga kraftverk, det enda möjliga.

Åsikt 8

Åsiktsframföraren konstaterar att det bör undersöka hur lågt pH-värdet är i vattnet som eventuellt rinner ut i miljön från sjöar, glosjöar och flador och hur det påverkar havsvattnet på sydvästra sidan av Replot och Revöfjärdens fiskar, växter och mikroorganismer under tiden som vindkraftverken, vägarna och kablarna byggs.

Dessutom konstaterar åsiktsframföraren att det måste undersökas hur rekreation med bär- och svamplockning, jakt och fiske påverkas i området under byggtiden och efteråt. Hur klarar sig tranbären, när träsken blir torra.

Åsikt 9

Åsiktsframföraren framför följande åsikter och anmärkningar:

- Att förvandla ett världs naturarvsområde till en industripark kan rimligen inte ligga i någon ansvarsfull människas intresse.
- Enkäten visar klart att majoriteten av ortsbefolkningen och sommarstugeägarna motsätter sig projektet.
- Infraljudets inverkan på människa har inte utretts.
- Livsmiljön för havsörnen och övriga fåglar äventyras, likaså fladdermössens.
- Livsmiljön för älg och hjort äventyras.
- Livsmiljön för lokalbefolkningen och fritidsbosättningen försämras.
- Under byggnadsskedet kommer den känsliga naturen att totalförstöras och kan aldrig mera återuppstå i sitt ursprungliga skick.
- Miljökonsekvensbedömningen är mycket bristfällig och kan därför inte ligga till grund för de framlagda planerna i annan bemärkelse än att det planerade projektet bör i sin helhet skrinläggas.

Åsikt 10

Åsiktsframföraren konstaterar att det bör undersökas hur markägarna känner och upplever att se sina små skogsskiften skövlas med vägar, diken och linjegator och förmodligen förbud att vistas i området under byggtiden och kanske för all framtid.

Ytterligare konstaterar åsiktsframföraren att det bör undersökas hur skogsbruket kan fortsätta i området.

Åsikt 11

Åsiktsframföraren konstaterar att det bör undersökas hur djur och fågellivet påverkas i området efter att allt sprängnings- och grävarbete utförts och hur själva vindkraftverkens ljud- och ljuseffekter kommer att påverka allt levande inom det planerade vindkraftsområdet. Havsörnarna förekommer nu rikligt i området bl.a. tack vare lyckade åtgärder från

naturvårdarnas sida under många år. Enligt undersökningar i Norge går havsörnarna en säker död till mötes när de skall samsas med vindkraftverk. Återigen hotas havsörnarna om planen blir verklighet.

Åsikt 12

Åsiktsframföraren konstaterar att det finns flera orsaker till varför Vallgrund på Replot inte passar som förlägningsplats för vindkraftverk. De viktigaste är:

1. Replot skärgård är de viktigaste förekomstområdena för havsörn i Finland.
2. Vindkraftverken förstör naturens integritet i Kvarkens världsarvsområde.

I sin åsikt tar åsiktsframföraren fram endast de aspekter som berör havsörn. Åsiktsframföraren hör till WWF:s havsörnsgrupp och han ansvarar för inspektion av havsörnsreviren på Replot. Arbetet omfattar också sökning av nya bon och utredning och rapportering av häckningsresultatet varje år.

Replot är ett av de absolut viktigaste områdena för förekomst av havsörn i Finland. Den splittrade skogsbeklädda skärgården erbjuder havsörnen goda levnadsförhållanden. Detta har även konstaterats i fågelutredningarna som finns i MKB:n. Enligt MKB:n producerar området varje år ca 7 % av havsörnsungarna i Finland.

I Smøla i Norge byggdes trots experternas varningar ett vindkraftverk mitt i havsörnens häckningsområde (ett av de bästa i Norge). Under några års tid har mer än 30 havsörnar dött i kraftverken och havsörnarna är på väg att försvinna från området. Byggarna konstaterar nu att de inte på förhand kunde ana en så kraftig effekt. I MKB:n erkänns projektområdets betydelse för havsörnarna, men man har inte förmått presentera en mätbar bedömning om vindkraftverkens inverkan på havsörnen. Situationen liknar således den i Smøla.

I MKB:n konstateras att det finns 4 havsörnsrevir i projektområdet, men inga kända aktiva bon. På Replot och öarna i anslutning till påträffades sommaren 2011 9 bon med sammanlagt 15 ungar. Det är sannolikt att det ännu finns 3 – 4 bon som inte har påträffats. Det uppstår nya revir hela tiden och gamla försvinner (dödlighet). Detta tyder på att det hittades 2 nya, tidigare okända bon sommaren 2011. Ett av dem finns i närheten av projektområdet. Sommaren 2011 fanns det aktivitet i flera granskade bon (fångstrestorer osv.), men häckningen hade av någon orsak inte lyckats. Det tråkigaste fallet var boet nära projektområdet där en häckande hona sköts. Honan hade skjutits i boet i maj och sannolikt fanns det små ungar i boet (man kan inte klättra upp till boet som finns i en björk).

I MKB:n konstateras att vindkraften påverkar de örnar som häckar/försöker häcka i kraftverksområdet. I MKB:n kan man dock inte bedöma de olika projektalternativens slutliga inverkan på havsörnsbeståndet på Replot. I samband med det minsta alternativet 5 påstås i MKB:n att konsekvenserna skulle vara minst för havsörnen. Det finns dock inga forskningsbaserad fakta för påståendet. I Smøla dödade vissa vindkraftverk flerdubbelt med havsörnar jämfört med andra. Man kan bara gissa orsakerna till detta:

1. Kraftverken längst ut i kanten av området är de farligaste.
2. Kraftverket står i ett flyttsträck eller i närheten av en övernattningsplats (mörkerflygning)
3. Kraftverket står i ett jaktområde eller på vägen dit.

I alternativ 5 ligger kraftverken i området av Bredskär. Unga havsörnar som utrustats med satellitsändare (4) vistades också i detta område. I området finns en fiskrik, grund

vik där havsörnarna ofta jagar. I området finns också två bäckar där fisken vandrar upp. På våren är de välbesökta av havsörnen. Havsörnsreviret på Bredskär har varit tomt redan i flera år, men i juni 2011 konstaterades att det hade förts nya kvistar till boträdet och nedanför fanns örnfjädrar, spillning och fångstresten.

I alla projektalternativ planeras att elöverföringen byggs med hjälp av luftkablar. Kraftledningen kommer att gå genom ön och nära flera havsörnsbo och jaktmarker. Under de senaste 10 åren har ca 10 havsörnar dött (dokumenterade, största delen hittas inte) i luftledningarna på Replot (senast våren 2011 på Bagarvägen i Replot). Kraftledningen kommer att öka kollisionrisken flerdubbelt jämfört med i dag. I MKB:n ges ingen bedömning om detta.

Sammandrag:

Replot är ett av de viktigaste förekomst- och förökningsområdena för havsörn i Finland. Vindkraft bör inte byggas i ett område som detta. I Norge medges att byggande av vindkraft på ön Smøla, som är viktig för havsörnen, var ett misstag. I MKB:n förmår man inte framföra vad byggande av vindkraftverk och kraftledning kommer att innebära för öns havsörnsbestånd på lång sikt, trots att det även i MKB:n sägs att området är ett viktigt förekomstområde för havsörn. I området bör inga vindkraftverk byggas.

Åsikt 13

Åsiktsframföraren konstaterar att han/hon motsätter sig en vindkraftspark i området av Vallgrund - Söderudden.

Åsikt 14

Åsiktsframföraren konstaterar att projektet förstör naturen och djurlivet.

Åsikt 15

Åsiktsframföraren konstaterar att projektet förstör mer än den nytta det medför.

Åsikt 16

Åsiktsframföraren konstaterar att projektet förstör allt i sin väg.

Åsikt 17

Åsiktsframföraren konstaterar att han/hon vidhåller det som han framförde i MKB-programskedet hösten 2008, dvs. att det bör utredas huruvida det är miljömässigt bättre att dra en eventuell kraftledning från vindkraftsparken i havet söder om Replot i stället för på land.

Man borde även utreda huruvida man kan utnyttja befintliga ledningsgator på Replot i stället för att bygga nya genom känsliga områden såsom Sandöfjärd och Vargusfjärd – Backfladan – Vålven.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att området i Södra Vallgrund inte är lämpligt som område för en vindkraftspark med 9 kraftverk.

Åsikt 18

Åsiktsframföraren konstaterar att vindkraftsparken är en stor fara för havsörnarnas och människornas livsmiljö och att vindkraftverk inte passar i Naturaområden. Därför motsätter hon sig byggande av vindkraftverk på Replot.

Åsikt 19

Åsiktsframföraren konstaterar att vindkraftsparken hotar havsörnarna och annan natur. Den hotar även människors livsmiljö och man vet inte vilka effekter ljud och ljuseffekter har på människorna. Kraftledningen kommer att dras i en 50 meter bred gata från Alskat rakt genom Replot, tvärs över världs naturarvet. Därför vill åsiktsframföraren absolut inte att parken ska byggas.

Åsikt 20

Åsiktsframföraren konstaterar att det är helt olämpligt att bygga en vindkraftspark med nio vindkraftverk på västra Replot för att på detta sätt kringgå bestämmelserna för att sedan kunna bygga 42 vindkraftverk som ursprungligen var tänkt. Hela Replot ön är Finlands största förökningsplats för havsörnar och ön passar inte som vindkraftsområde. De planerade vindkraftverken ligger också för nära bebyggelse.

Åsikt 21

Eftersom miljöministeriet anser att det aktuella området är olämpligt för vindkraft, anser åsiktsframföraren att fortsatt planering är onödig. T.o.m. MKB:n visar på många negativa konsekvenser av dessa stora ingrepp i tillsvidare obebyggd skärgårdsnatur. Även inom ALT 5:s område finns många träsk där havsörnarna fiskar. Enligt invånarenkäten förhåller sig största delen av lokalbefolkningen negativt till projektet. Åsiktsframföraren anser att den ekonomiska betydelsen av projektet, som är helt beroende av subventioneringar, är liten, men de negativa konsekvenserna för natur och boendemiljö och fritidssysselsättningar överväger.

Åsikt 22

Åsiktsframföraren ser ingen positiv nytta alls varken arbetsmässigt eller ekonomiskt. Alla utredningar visar negativa konsekvenser för befolkning och natur. Därför ska projektet läggas ner.

Åsikt 23

Åsiktsframföraren konstaterar att inga vindkraftverk bör byggas på Replot. Ytterligare konstaterar han att de kan placeras på bättre ställen som är mera lämpligare än de små skogarna på ön.

Åsikt 24

Åsiktsframföraren konstaterar att vindkraftverken kommer att förstöra den fina bilden av den vackra skärgården. Hela skärgården kommer aldrig att bli densamma som den en gång var när förfäderna byggde upp och planerade den, utan dem skulle den vackra och natursköna skärgården inte finnas. Åsiktsframföraren konstaterar att vindkraftverken kan byggas i havet, långt från människor och djur. Till slut framförs en innerlig begäran om att den vackra skärgårdsutsikten ska få bevaras.

Åsikt 25

Åsiktsframföraren konstaterar att hon inte motsätter sig vindkraften i sig, men att hon anser att områdena i Vallgrund - Replot är för små för projektet. Ett ingrepp i naturen kommer att innebära att naturen förstörs för alltid, vilket påverkar både växter, djurliv och inte minst människan, som i generationer vårdat sina små skogsområden, där de haft frihet att jaga och utöva friluftsliv. Det är således bättre att placera dessa gigantiska vindkraftverk i större skogsområden, långt från bebyggelse, bl.a. med tanke på de hälso-risker som ännu inte tycks vara helt utredda.

Åsikt 26

Åsiktsframföraren frågar sig varför vindkraftverken inte byggs på ställen där infrastrukturen är lämpligare. De hälsorisker som människor och djur utsätts för genom vindkraftverken borde undersökas mera. Undersökningen bör göras under en längre period och inte bara under några månader.

Åsikt 27

Åsiktsframföraren konstaterar att projektet inte bör genomföras, eftersom största delen av lokalbefolkningen och villaägarna motsätter sig det. I planeringsområdet finns aktiva havsörnar och ett mycket rikt fågelbestånd som kommer att drabbas negativt.

Åsikt 28 (2 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att de protesterar mot projektet, trots att det inte berör dem direkt. Projektet berör föräldrarna och bräderna som äger mark i Brändövik. De skulle åtminstone inte personligen överlåta mark vare sig för vindkraftverk eller genomfartsvägar.

Åsikt 29

Åsiktsframföraren konstaterar att havsörnarna har sina revir på området. Från hans ställe sett får han 2 vindkraftverk och det finns risk för skuggreflexer. Dessutom kommer en kraftledning mitt i skogsskiftet som han ärver av sina föräldrar. Åsiktsframföraren anser att projektet kan hindra att han får bygglov i framtiden. Till slut konstaterar åsiktsframföraren att den projektansvarige inte har varit i kontakt med lokalbefolkningen för att diskutera saken.

Åsikt 30

Åsiktsframföraren konstaterar att vindkraftsprojektet i Korsholm även tidigare har varit aktuellt för bedömning (programskedet) och att hans ställningstagande måste beaktas även vid bedömning av detta projekt.

Ställningstagande i anslutning till elöverföringen och 110 kV:s kraftledningen

- 1) Även i sin minsta storlek (9 kraftverk) orsakar vindkraftsparken i fråga om kraftledningen en lika stor olägenhet som i den tidigare bedömningen. Luftledningarna måste ersättas med elkabel på alla ställen.
- 2) I öns västra delar finns många myrar och våta områden som även för invånarna och markägarna är dåligt tillgängliga eller ekonomiskt utnyttjbara områden. I öns västra delar går den öppna ledningen i höga och torra områden och gör även de få torra markerna oanvändbara för markägarna och dem som använder marken. Ledningsgatan är ca 46 meter bred.
- 3) Luftledningarna är farliga för stora fåglar. Varje år dör stora fåglar efter att de har krockat med luftledningarna.
- 4) Åsiktsframföraren anser att luftledningarna är t.o.m. värre landskapsförstörare än vindkraftverken.
- 5) Med modern teknik kan luftledningarna ersättas med jordkabel. Inga andra alternativ bör godkännas för elöverföringen.

Ställningstagande i anslutning till vindkraftsparken

- 1) Vindkraftverkens konsekvenser för fåglarna måste bedömas noggrannare tillsammans med naturorganisationerna och fågelexperterna och organisationerna. Fågelbeståndet får inte skadas och inte heller de stora fåglarnas, såsom havsörnarnas, livsmiljöer störas på grund av den projektansvariges girighet.
- 2) Landskapet och världsarvsobjekten får inte röras av något företag eller någon kommun som respekterar invånarna, naturen, gröna värden och våra efterkommande! Det är självklart att EPV inte respekterar något annat än mera fickpengar. Projektet måste förkastas och företaget ges en anmärkning och begäran om att det ska ta hänsyn till det arv som även UNESCO har beaktat och skyddat uttryckligen på grund av giriga företag och människor.
- 3) Nyttan av energiproduktionen i förhållande till markarealen som förstörs eller inte kan användas är obetydligt liten. Det är skäl att räkna hur många hektar mark som inte kan användas på grund av 78 GWh:s elproduktion. Det är ett obeskrivligt slöseri med naturen.
- 4) Om man beslutar sig för att bygga vindkraftverken, måste man ställa upp maximal längd för tornhöjd och vingarnas längd. Tornhöjden måste vara lägsta tillgängliga och vinlängden kortast möjliga för att vindkraftsparkens konsekvenser för naturen och invånarna ska bli så små som möjligt.
- 5) EPV måste varje år sätta ner stora summor på att ersätta alla markägare i närheten för olägenheterna av vindkraftsparken för markanvändningen och boendet. Varje markägare måste även efter att vindkraftsparken har byggts, kunna utnyttja sin egen mark, såsom om vindkraftsparken inte fanns, t.ex. genom att bygga bostäder på egen mark så att inte en endaste vindkraftsenhet stör boende på platsen. Det räcker inte till med att företaget arrenderar marken under vindkraftverket, utan ersättning enligt olägenheterna måste också betalas ut på ca 1 – 3 km:s radie från varje vindkraftverk. Priset skulle kunna vara hektarbaserat och tillräckligt för att ersätta olägenheter för markanvändning, ljud- och siktolägenheter.
- 6) Varför vill den projektansvarige bygga på en så speciell plats som Replot?

Projektets betydelse för Etelä-Pohjanmaan Voima

En park med 9 vindkraftverk producerar ca 78 GWh elektricitet i året. EPV:s nuvarande produktion är ca 4 400 GWh/år. Energin från detta projekt ökar EPV:s produktion med ca 1 %. Således är projektet varken av verksamhetsmässig eller ur ekonomisk synvinkel något betydande projekt för företaget, varför det måste förkastas.

Replot är en unik ö och en av de största i Finland. Naturen är rik på grund av variationerna, djur- och fågelbeståndet. Öns natur är unik och ännu ren och ganska orörd. Byggnad av ett kraftverksområde i ett dylikt område är att undervärdera naturvärdena och INTE att främja dem.

Sammandrag:

- projektet har betydande konsekvenser för öns natur och invånarnas liv
- projektet måste i sin helhet förkastas
- projektets nytta för den projektansvarige är obetydlig
- olägenheterna av projektet är betydande för öns invånare, fåglar, natur och möjligheterna att utnyttja ren och nästan orörd natur i framtiden.

– energiproduktionen i projektet är obetydlig för företaget såsom även energiproduktionen per förstörd kvadratmeter på ön.

– endast liten nytta i pengar uppkommer av den stora förstörelsen och den kontinuerliga faran som fågelbeståndet utsätts för.

Åsikt 31 (2 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att de vill framföra följande kommentarer och anmärkningar:

1. Enligt utredningen motsätter sig fritidsinvånarna och fast boende projektet med stor majoritet. Resultatet är entydigt, trots att vi anser att hörande av fritidsinvånarnas åsikter i undersökningen var bristfälligt bl.a. på grund av följande:
  - Invånarenkäten skickades inte till fritidsinvånarna förrän de klagade till konsulten och senare till pressen. Efter detta skickades enkäten bara till dem som skilt hade begärt den. Enligt tabell 1 i bilaga 2 till MKB:n ledde detta till att endast 43 fritidshushåll på verkningsområdet, men som har sitt fasta boende på annat håll deltog i enkäten.
  - I området som ansluter till projektområdet finns enligt egen uppskattning mer än 500 fritidsbostäder, dvs. enkäten skickades ut endast till en liten del av fritidsinvånarna som bor fast utanför området. Vår egen bedömning styrks av bl.a. att fågelvägen är det mer än 20 km från Södra Vallgrund till Klobbskat och strandlinjen är flerdubbel, kanske 100 – 200 km.
  - Hushållen i Brändövik (postnummer 65950) finns inte med i enkäten, trots att Brändövik ligger i omedelbar närhet av förlägningsplatsen.
  -
2. Enligt Statistikcentralen finns det 3652 sommarbostäder i hela Korsholm. Konsekvenserna av ett vindkraftsindustriområde av stor skala för fastighetsvärdet i området och ersättningarna för värdeförlust har inte beskrivits eller beräknats i bedömningsbeskrivningen. Detta bör beräknas och en modell över ersättning av värdesänkningen presenteras.

Villaägarnas, dvs. de privata skattebetalarnas, rättigheter försökte man i MKB-förfarande förbigå på ett oprofessionellt och tendentiöst sätt i offentligheten med "nimby-konsultbedömning".
3. Eftersom fritidsbostäderna har flera användare, gäller utbyggnaden av vindkraftsindustriområdet tusentals människors liv och fritidens kvalitet. Utöver dem som bor fast i området bör man även uppskatta det totala antalet människor som använder området för rekreation och införa uppgifterna i utredningen.
4. Sommarinvånarna har betydande inverkan på Korsholms kommuns ekonomi och användningen av kommunens tjänster. Vindkraftsbyggande i stor omfattning kommer att inverka negativt på Replots image som område för boende och å andra sidan kommer även världsarvsområdets dragningskraft att minska. Detta har inte beaktats i utredningen. Projektets totala konsekvenser för Korsholms kommuns ekonomi har inte beaktats i MKB-beskrivningen.
5. Med beaktande av konsekvenserna av ett stort industriprojekt för grannarna samt konsekvenserna för Naturaområdets skyddsvärden (i synnerhet havsörnen) bör miljö tillstånd enligt 28 § i miljöskyddslagen krävas för projektet.

I MKB-beskrivningens sammandrag på s. 16 konstateras att området som har planerats för vindkraftsproduktion inte är förlagt till ett Naturaområde. Vi anser att MKB-beskrivningen till denna del är bristfällig och att den måste kompletteras enligt följande:

  - 1) på ett tydligt sätt måste det framföras projektområdets kortaste avstånd till de närmaste Naturaområdena
  - 2) alla skyddsgrunder för de närmaste Naturaområdena måste fram-

föras, vilket betyder skyddade arter enligt både habitatdirektivet och fågeldirektivet 3) en motiverad uppskattning av projektets konsekvenser för skyddsvärdena måste framföras.

6. Projektets lämplighet för vindkraftsproduktion behandlas i Österbottens förbunds utredning från år 2010 "Förnyelsebara energiformer och deras placering i Österbotten". Samma bolag som har varit konsult för MKB:n har gjort utredningen. Enligt Österbottens förbunds utredning är Replot inte lämpligt för vindkraftsproduktion och det finns flera andra områden som passar bättre för vindkraftsproduktion. Den aktuella utredningen bör bifogas till bedömningsbeskrivningen för vindkraftsparken i Korsholm.
7. Miljöministeriet bort vindkraftsreserveringen på Replot ur landskapsplanen. Miljöministeriets grunder för att området togs bort bör presenteras i MKB-beskrivningen och beaktas i MKB-beskrivningens slutledningar.

Åsikt 32

Åsiktsframföraren konstaterar att som uppvuxen i området tillbringar hon numera fritiden i fritidshuset där hon inte vill ha de planerade vindkraftverken in på knutarna, alldeles för nära henne och fast boende i området.

Buller och blinkande effekter från kraftverken skulle vara mycket störande och en vindkraftsetablering skulle äventyra natur och miljövärden. Havsörnspopulationen skulle äventyras i och med kollisionsrisken och människornas livsmiljö skulle bli sämre. Markanvändningen påverkas negativt av kraftverken.

Åsikt 33

Åsiktsframföraren konstaterar att hon äger skog och en sommarvilla vid Raggskärs skogsbilväg och därför vill hon uttrycka sin åsikt om bristerna i bedömningsbeskrivningen.

Till en början konstaterar åsiktsframföraren att det inte bör etableras någon vindkraftspark i Södra Vallgrund på grund av den känsliga och artrika naturen. bl.a. åkergröda, flygekorrar, havsörnar och ca 80 andra fågelarter som häckar i området gör hela området unikt. Åsiktsframföraren anser att bedömningen av den utarmning av områdets artrikedom och den ursprungsnatur som finns i området och som utplånas vid byggande av vindkraften inte har bedömts tillräckligt. När den orörda unika skärgården industrialiseras, kan naturens mångfald aldrig återskapas. Åsiktsframföraren anser också att ortsbefolkningens kommande problem med infraljud och fotografiska reflexer inte har utretts tillräckligt. Av ortsbefolkningen har 67 % motsatt sig projektet. Åsiktsframföraren anser också att bedömningen inte tar tillräckligt ställning till hur världsnaturarvets fortbestånd säkras efter byggandet av kraftverk, elgator och vägar. I bedömningen finns heller ingen ingående beskrivning hur hela det förstörda området i Södra Vallgrund skall saneras efter att vindkraftsparken rivs efter 25 år.

Åsikt 34

Åsiktsframföraren anser att inga vindkraftverk får byggas på Replot och i Vallgrund, eftersom byggandet har alltför stora negativa konsekvenser för skärgårdslandskapet, världsnaturarvet förstörs såsom även det övriga landskapet som förfulas. Alla alternativ, även det minsta, visar i bedömningsbeskrivningen på stora negativa följder, såsom även byggandet av vägar och kraftledningar. Turismen kommer att ta skada ifall vindkraftver-

ken byggs och dessa kommer därigenom att ha negativ inverkan på sysselsättningen på Replot och i Vasatrakten. Det finns ingen hamn på Replot som kan ta iland 63 m långa vindkraftsvingar. Åsiktsframföraren konstaterar också att den störande ljudnivån kommer att vara överhängande om projektet förverkligas. Experter talar om infraljud, vilket inte beaktas alls i bedömningen. Avståndet till bebyggelse bör dessutom vara minst 3 – 5 km om vindkraftverken byggs. Till slut konstaterar åsiktsframföraren att det inte finns några godtagbara argument för att man medvetet går in för att ta livet av våra skyddade havsörnar som häckar i området. I värsta fall får man räkna med att en havsörn per månad krockar med kraftverksvingarna och avlider. Vem tar det ekonomiska ansvaret för varje havsörn som dör?

Åsikt 35

Åsiktsframföraren konstaterar att en vindkraft är ett bättre alternativ än kärnkraft eller naturgas från Ryssland, och är således för vindkraft.

Åsikt 36

Åsiktsframföraren konstaterar kort att vindkraftverken kommer för nära bebyggelse.

Åsikt 37

Åsiktsframföraren konstaterar att det är helt ogrundat och ofattbart att planera och placera en vindkraftspark i ett kulturhistoriskt och unikt område nära fast bebyggelse och fritidsbebyggelse. Vindkraftens hälsorisker, t.ex. konsekvenser av infraljud, har heller inte undersökts tillräckligt. Bygdens framtida dragningskraft beror inte på vindkraftverken, utan äkta natur. Man skulle kunna tro att myndigheterna och upplysta kommunala beslutsfattare skulle förstå detta. Åsikten som en stor majoritet av medborgarna har framfört, bör också respekteras. Det finns säkert bättre platser för placering av vindkraften.

Åsikt 38

Åsiktsframföraren förutsätter att vindkraftverken på Replot utreds noggrant och vetenskapligt med tanke på de sanitära olägenheterna och miljöolägenheterna för människor, djur och natur. Undersökningens resultat bör informeras till alla intressegrupper på ett begripligt och objektivet sätt. Åsiktsframföraren anser att det planerade området är för känsligt för det aktuella projektet.

Åsikt 39

Åsiktsframföraren konstaterar att han har en fritidsbostad i Brändövik nära den planerade vindkraftsparken. Åsiktsframföraren motsätter sig kraftigt den planerade parken, eftersom den värdefulla naturen förstörs, det uppstår sanitära olägenheter, buller- och trivselolägenheter. Området är absolut fel plats för en vindkraftspark.

Åsikt 40

Åsiktsframföraren konstaterar att fritidsbebyggelsen förstörs. Naturen är värdefull och bör inte riskeras. Området är också ett sällsynt havsörnsområde. Olägenheterna för hälsan och bullerolägenheterna kommer att öka.

Åsikt 41

Åsiktsframföraren konstaterar att området är alldeles för känsligt för en vindkraftspark. Fast bosättning och fritidsboende ligger alltför nära. Avståndet bör vara minst 3000 meter. Den värdefulla miljön och världsarvet skulle riskeras. Enligt forskningen är hälsoriskerna uppenbara. Det valda läget är högst olämpligt.

Åsikt 42 (3 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att byggande av en vindkraftspark på det tilltänkta området är omöjligt p.g.a. bland annat havsörnarna, fiskgjusen och i övrigt artrikt fågelbestånd. Havsörnen är skyddad i lagen och detta bör inte kringgåas. Det enda alternativet är alltså alternativ 0, inga vindkraftverk i detta område. Dessutom är ju inte det tilltänkta området ens upptaget i landskapplanen. Även miljöministeriet anser att en etablering skulle äventyra natur och miljövärdet, varför det är ofattbart att den projektansvarige fortsätter med planeringen i området.

Åsiktsframförarna kräver att man tar hänsyn till vad större delen av lokalbefolkningen redan uttryckt, vi är emot vindkraftsprojektet. I demokratisk anda och med hänsyn till majoritetens inställning, måste man avstå från att etablera sig i området. Detta skulle vara i linje med beskrivningens påstående om att befolkningens åsikter ska beaktas. Nu har invånarna talat och enligt detta vill de inte ha vindkraftverk i detta område, men trots det fortsätter planeringen hänsynslöst.

Projektet skulle även medföra en värdeminskning av fastigheter, sommarbostäder och tomtmark. Även de värden som inte är mätbara i pengar, såsom tämligen oförstörd natur och områdets rekreativvärde skulle gå förlorat. Dessutom ligger området för nära Naturaområdet.

Det finns inga planer som visar hur man skulle lösa trafiksituationen för barnen på området om projektet genomförs. Detta har även tidigare efterfrågats, men som allt annat som berör lokalbefolkningen, har det nonchalerats av den projektansvarige. Det finns barn i området även om när man läser beskrivningen kan tro att här växer enbart sly.

Åsiktsframförarna konstaterar att även områdets landskapsbild kommer att förändras. I beskrivningen finns ingen information om kraftledningens skadliga konsekvenser för människan, t.ex. strålning från kraftledningen och hur den påverkar småbarn. Vem ansvarar för de skadliga hälsoeffekterna?

De som bor i området accepterar inte att man tänker bygga dessa kraftverk utan att ha klar forskning om infraljudets inverkan på hälsan och de är inte beredda att agera som försökskaniner. Mätningar som har gjorts med datorer har ingen som helst förankring i verkligheten. Mätningarna av infraljud har även gjorts i korta sekvenser och detta gör dem värdelösa. Mätningarna skulle ha kunnat utföras tillförlitligt under en lång tid, men eftersom man inte har gjort det, skall man även avstå från att bygga vindkraftsparkerna när befolkningen. De mätningensvärden och lagstiftning som tillämpas i Finland är föråldrade, t.ex. i Sverige används modernare mätningensvärden. I beskrivningen nämns inte med ett ord de olika vindturbinsyndrom som uppstår hos människor som bor nära vindkraftverk, vilket är hänsynslöst. Alla frågor man ställt om infraljudet har från den projektansvariges sida bemötts med undantagande, diffusa och luddiga svar. Man vet inte själv vilka konsekvenser det har, men ändå fortsätter man att planera. Situationen var den-

samma på 50-talet bland kärnkraftsförespråkarna. Även de talade sig varma för kärnkraften och situationen är nu densamma. Det finns en hälsorisk som man inte hör, men som finns. Till slut konstaterar åsiktsframförarna att de skadliga konsekvenserna inte lyfts fram utan mörkläggs.

Åsikt 43

I egenskap av ägare och fast boende i området konstaterar åsiktsframföraren fortsättningsvis att hon motsätter sig byggande av vindkraft i Vallgrund, eftersom det leder enbart till olägenheter på samtliga plan för såväl skärgårdslanskapet, den bofasta befolkningen, djur- och fågellivet samt fritidsbebyggelsen. Åsiktsframföraren framför följande:

- Lokalbefolkningen och fritidsbosättningen har motsatt sig projektet från första början.
- Reserveringen har strukits ur landskapsplanen och miljöministeriet har inte fastställt vindkraftsparken i Österbottens landskapsplan.
- I MKB:n låter man förstå att man kunde bygga en mindre vindkraftspark. Tidigare har man sagt att det krävs 45 vindkraftverk för att uppnå lönsamhet i projektet. Av allt att döma avser man bygga en större vindkraftspark i etapper.
- Det framgår i miljökonsekvensbedömningen att projektet medför stora negativa effekter för människor, djurliv och hela landskapet. Boendetrivseln förstörs i form av lång byggtid, ökad tung trafik, störande buller, skuggeffekter, begränsningar i markanvändning, störning av fågellivet, rekreation, visuell förändring och fragmentering av landskapet.
- Konsekvenserna för trafiksäkerheten blir stora. Ökad tung trafik kommer att medföra enorma problem och risker speciellt för barn, äldre, hemvården och pendlare. I skärgården är man helt beroende av bil och redan nu är trafiken stor. Vägarna är smala och ofta i dåligt skick. Cykelleder saknas helt i Vallgrundområdet.
- Luftledningen påverkar ett område som är långt större än det egentliga projektområdet. Långa ledningssträckor går rakt igenom Kvarkens världs naturarv.
- Inget av alternativen 1 – 5 kan genomföras utan att äventyra livsmiljön för havsörnen.
- Merparten av de arktiska fåglarnas flyttning längs kusten går rakt över det tilltänkta området för vindkraft och kraftledning.
- Vantrivsel, ökad oro för de ekonomiska konsekvenserna, oro för ökad trafik och förstörd natur skadar befolkningens förutsättningar för hälsa. Trygghet och så god hälsa som möjligt är en grundläggande rättighet.

Att hävda att landskapet kan återställas efter dylika enorma ingrepp stämmer inte. Det tar t.ex. 500 år innan gamla barrskogar har utvecklats på mark som stigit ut havet (MKB s. 170). Hur länge tar det att återställa spåren efter betongfundament och fragmenterad, sönderbyggd skärgård. Och till vilka kostnader?

Till slut framför åsiktsframföraren att skärgårdsbefolkningen har vårdat sin natur i århundraden och under de senaste 50 åren har betydande skogsarealer planterats. Dessa satsningar ska inte nedvärderas. En kortsiktig och exploaterande vindkraftspark som endast gynnar EPV Vindkraft och ett fåtal markägare på skärgårdsmiljöns bekostnad kan på inga villkor accepteras.

Åsikt 44

Åsiktsframföraren konstaterar att det inte ska vara någon vindkraftspark på Replot. Den unika skärgården ska bevaras som den är, såsom även djurlivet och människorna.

Åsikt 45

Åsiktsframföraren konstaterar att det inte ska vara någon vindkraftspark på Replot. Vindkraftsparkerna kan byggas ut till havs om de absolut måste byggas. Skärgården är för alltid förstörd om detta projekt genomförs.

Åsikt 46 (2 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att projektet är för stort ingrepp i naturen, varför vindkraftverken inte får byggas.

Åsikt 47

Åsiktsframföraren konstaterar att det inte får byggas en vindkraftspark i Replot skärgård, eftersom den fina skärgården inte får förstöras.

Åsikt 48

Åsiktsframföraren konstaterar att hans åsikt måste beaktas. Han vill inte ha en vindkraftspark i Replot skärgård.

Åsikt 49

Åsiktsframföraren motsätter sig alla planer på byggande av en vindkraftspark i Replot skärgård. Vindkraftsindustri är inte lämplig i ett så känsligt område som Replot skärgård:

1. Man har inte beaktat majoritetens vilja. Trots att tidigare anförda anmärkningar, besvär och protester från den bosatta befolkningen och fritidsbefolkningen fortsätter ändå planeringen av vindkraftsparker i Replot skärgård. Även invånarenkäten visar att största delen av skärgårdsborna är emot projektet. I demokratisk ordning och med hänsyn till majoritetens inställning så måste man avstå från vindkraftsprojektet i området.
2. Vindkraftsområdet finns inte med i landskapsplanen som fastställdes i december 2010. Miljöministeriet har med hänvisning till miljöaspekter och naturskyddslagstiftning strukit reserveringen för vindkraft i Korsholms skärgård. Projektet bör inte genomföras i någon form, eftersom reserveringen strukits ur landskapsplanen.
3. Man har inte beaktat främjandet av hälsa och välbefinnandet för den bosatta befolkningen och fritidsbefolkningen. Miljökonsekvensbedömningen beaktar inte de mjuka värdena, som är viktiga för människors hälsa, välbefinnande och välmående, trots att värnande om dem är speciellt viktigt i dag.

Huvudvikten i folkhälsoprogrammet Hälsa 2015 är lagt vid främjande av hälsan. En så god hälsa som möjligt är också en grundläggande människorätt, vilken påverkas av vardagsförhållandena (biologiska, psykiska, kemiska, fysiska och sociala), interaktion, livsstil och val. Myndigheterna har möjlighet att påverka förutsättningarna och medborgarnas hälsa. Genom lokala lösningar kan man både främja och skada förutsättningarna för hälsa (social- och hälsovårdsministeriets publikation 2001:5).

Åsiktsframföraren uppskattar att detta projekt kommer att skada förutsättningarna för hälsa. Enligt miljökonsekvensbedömningen framkommer det klart och tydligt hur många negativa effekter projektet har på befolkningens hälsa och välbefinnande, trots att alla alternativ påverkar detta.

Åsiktsframföraren konstaterar att projektet ökar risken för trafikolyckor, eftersom byggnadstiden kommer att pågå otaliga år framöver, under vilken vägarna måste stängas under vissa tider. Gång- och cykelvägar saknas i Vallgrundsbyarna och belastningen på de befintliga vägarna ökar och redan nu dåliga vägar försämras ytterligare, vilket i sin tur påverkar pendlingsresorna. I synnerhet barn, äldre, hemtjänst och hemsjukvård är i riskzonen.

Projektet medför också en stresspåverkan för befolkningen, som inte har beaktats. Stressen leder till förhöjt blodtryck, försämrade sömnen, ökad risk för depression m.m. Behovet av sjukvård ökar, vilket leder till större kostnader för samhället. Det skulle alltså vara förnuftigare att bevara den vackra, orörda naturen, som vi kan glädjas åt och där vi kan idka rekreation och vardagsmotionera för att hålla oss friska, vilket är samhällsekonomiskt viktigt. Tystnaden i naturen och fågelsången, vindens sus i trädkronorna samt havets brus har en läkande effekt på människor. Naturens läkande kraft för hälsan får inte underskattas. Tystnaden börjar bli en bristvara, varför det skulle vara viktigt att spara något av detta för framtiden.

4. Ingen kan förutsäga hur stor påverkan vindkraftsindustrin kommer att ha på fågelbeståndet, inget av alternativen kan genomföras utan att äventyra livsmiljön för havsörnen och andra fågelarter. Årligen flyttar 400 000 fåglar över Kvarken.
5. Påståendet att vindkraftverken kommer att smälta in i landskapsbilden stämmer inte. Stora vindkraftverk kommer aldrig att smälta in i den låglänta Replot skärgården med sina öppna horisonter, flador och glosjöar.
6. Området saknar infrastruktur och elnätet är inte utbyggt. Vindkraftverken och elnätet planeras i så gott som orörda naturområden med växande ungskog. Stora skogsområden i världsarvet måste avverkas för att kraftledningen ska kunna byggas. Ingen skogsmark kan återställas efter så stora ingrepp.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att det kommer att bli både dyrare och svårare att leva och bo på Replot om projektet genomförs. Projektet gynnar inte skärgårdens utveckling.

Åsikt 50

Åsiktsframföraren konstaterar att han motsätter sig en vindkraftspark på Replot, eftersom en vindkraftspark och världsarvsområdet inte passar ihop.

Åsikt 51

Åsiktsframföraren konstaterar att en vindkraftspark inte passar i det känsliga naturområdet som Kvarkens skärgård representerar. Följden är endast ödelagd natur och förstörd livskvalitet. Åsiktsframföraren motsätter sig all etablering av vindkraftsindustri på området.

Åsikt 52

Åsiktsframföraren konstaterar att den känsliga naturen och fåglarna i Södra Vallgrund, i synnerhet havsörnen, inte tål några vindkraftverk.

Åsikt 53

Åsiktsframföraren säger att hon motsätter sig kraftigt projektet i området av Vallgrund, eftersom endast punkt 1 (det blåser i området) av fem punkter uppfylls i forskningsprojektet "Medvind".

Åsikt 54

Åsiktsframföraren konstaterar att det blåser för lite i området och att djur och natur kommer att lida, därför inga vindkraftverk i Södra Vallgrund.

Åsikt 55 (2 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna motsätter sig det planerade vindkraftsprojektet, eftersom vägar och jordkablar har planerats på deras mark utan att det gett medgivande till detta. Vindkraftverken står för nära deras fastighet och orsakar ljusreflexer, oljud osv. Nollalternativet är det enda som kan godkännas i Karlsöområdet och det övriga planerade området. Dessutom blir det stor värdesänkning av deras fastighet som förvandlas till industriområde.

Åsikt 56

Åsiktsframföraren konstaterar att vindkraftverken ligger alldeles för nära bostaden, vilket ger upphov till negativa effekter såsom buller och ljusreflexer. Även kraftledningarna planeras för nära bostäder, vilket betyder att fastighetens värde minskar. Åsiktsframföraren konstaterar också att ingen hänsyn har tagits till bosättningen i området. I Södra Vallgrund, där man har planerat nya vägar, har man placerat 9 vindkraftverk. Till slut konstaterar åsiktsframföraren att deras fina miljö med möjligheter till rekreation, bärplockning m.m. skulle förvandlas till ett groteskt industriområde. Därför är nollalternativet det enda tänkbara alternativet.

Åsikt 57

Åsiktsframföraren konstaterar att han vill kunna röra sig i naturen och fortsätta att jaga. Denna hobby blir det säkert slut med då skogen avverkas för att ge plats för vägar, kraftledningar och stora vindkraftverk. Vindkraftverken kommer för nära bosättningen och orsakar ljusreflexer och oljud som djuren störs av. Åsiktsframföraren kan inte godkänna något annat alternativ än nollalternativet.

Åsikt 58

Åsiktsframföraren motsätter sig byggande av vindkraftverk för nära bosättningen, eftersom det förfular landskapet och naturen förstörs av grävning och byggandet av nya vägar. Av detta följer negativa konsekvenser för rekreation och friluftsliv. Nollalternativet är det enda alternativet som åsiktsframföraren kan godkänna.

Åsikt 59

Åsiktsframföraren motsätter sig en vindkraftspark på Replot p.g.a att:

- Vindkraftsparken är alldeles för nära bebyggelse, ljudet och reflexionerna kommer att bli störande
- Den vackra naturen kommer att förstöras och vindkraftsparken byggs. De havsörnar som finns kommer att lida.
- Om vindkraftsparken byggs kommer man inte att kunna vandra i skogen och plocka bär eller jaga.
- Skärgårdsidyllen förstörs.
- Djur kommer att dö.
- Människor måste kanske flytta.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att det inte finns något annat alternativ än nollalternativet.

Åsikt 60

Åsiktsframföraren konstaterar att beskrivningen inte tar hänsyn till att det bor folk i området, trafiken på Brunnsvägen ökar och det uppstår ljusreflexer. Dessutom kommer bullerstörningar att sänka värdet på mark och hus, eftersom kraftverken placeras alldeles för nära bebyggelse. Området kommer att byggas sönder med vägar, ledningsgator och vindkraftverk. Djurlivet tar skada av projektet, varför det inte finns något annat alternativ än nollalternativet.

Åsikt 61

Åsiktsframföraren konstaterar att sammandraget av bedömningsbeskrivningen 12.4.2011 bevisar att det är mycket skadligt att resa vindkraftverk på Replot. Vindkraftsparken kommer att ha negativ inverkan på områdets djur, människor och markgrunden. Det värsta är att detta är alldeles onödigt, eftersom minskning av koldioxidutsläppen med hjälp av vindkraft överhuvudtaget inte bidrar till att bekämpa klimatförändringen när man samtidigt låter elförbrukningen bli större och större. Det finns bättre sätt att minska koldioxidutsläppen och det görs hela tiden nya uppfinningar inom branschen.

Replot är en unik och kargt vacker ö där landskapet hittills inte har förstörts med fullt och för omfattande byggande. Området har bevarats i snyggt skick för vilket man får tacka de svenskspråkiga finländare som bor i området. Ön är som skapad för upplevelseturism. Replot kan göra pengar för Korsholm och Vasa bara man börjar utveckla turismen på ön. På lång sikt inbringar turismen pengar och skapar arbetsplatser mer än vad vindkraftverken någonsin kan. Det bör heller inte underskattas att ön redan nu är ett paradiset för stugbor och fritidsfiskare.

Åsiktsframföraren motsätter sig byggande av de planerade, höga vindkraftverken i Vallgrund på Replot. Dragningen av luftledningarna genom ön riskerar allvarligt världsarvsområdets framtid. I Österbotten finns verkligen inte särskilt mycket ursprunglig markbotten kvar, så låt inte denna sällsynta istidsskapelse sorglöst förstöras.

Om man vill ha vindkraftverk, bör de byggas i redan förstörda områden: industritomter, förorenade marker, längs motorvägar, på parkeringsplatser till stora köpcentrum, längs kraftledningar och på platser där det även i övrigt förekommer oljud.

Åsikt 62 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna motsätter sig en vindkraftspark i Vallgrund p.g.a. följande:

1. Området är ett viktigt häckningsområde för havsörn och som ett resultat av decenniernas arbete har havsörnsstammen ökat från 20 till 60 par. Havsörnar som häckar på andra ställen rör sig genom området under flyttningen. Byggandet av en vindkraftspark skulle få ödesdigra följder för havsörnsstammen.
2. Samma som i punkt 1 gäller även för fiskgjusstammen.
3. Vindkraftverk har visat sig vara speciellt farliga för fladdermöss, som lätt flyger in i rotorbladen och dör. Av okända skäl har det visat sig att fladdermöss dör enbart av att flyga i närheten av vindkraftverk. Detta har konstaterats i Sverige, USA och i Kanada. Fladdermössens lungor trasas sönder antingen av lufttrycket eller ljudvågorna. I Vallgrund finns rikligt med fladdermöss och vindkraftverken skulle på ett ödesdigert sätt påverka den ekologiska balansen.

4. Lämplig infrastruktur saknas i området, bl.a. vägar skulle man bli tvungen att dra på 50 meters bredd med omgivande diken. Dessa skulle till största del dras genom världsarvsområdet, varvid de speciella DeGeer-moränerna, som uppstått när inlandsisen drog sig tillbaka, och som är kännpaka för världsarvet, skulle ta skada. Det skulle åstadkomma oåterkallelig skada på världs naturarvsområdet för evigt.
5. Dessutom planerar man dra luftkablar från vindkraftverken genom världs naturarvet till Replotbron i en 100 – 150 meter bred "gata" genom skogen. Även denna åtgärd skulle innebära ett orimligt stort ingrepp på världs naturarvet.
6. I planeringen har man överhuvudtaget inte beaktat de hälsorisker projektet skulle innebära för de människor som bor i närheten av parken. Avståndet på 500 meter är alldeles för kort. Modern medicinsk forskning som gjorts sedan 2007 av t.ex. Nina Pierpont, Amanda Harry, Alec Salt, Rick James, Glenn Scheelde, Aleves-Pereira och Castelo Branco har påvisat att människor som bor på t.o.m. så långt avstånd som 3 – 5 km från vindkraftverk får det s.k. *Wind Turbine Syndrome* symptomet. Man tror att syndromet beror på infraljuden (< 20 Hz), som kraftverken ger ifrån sig och som sprider sig längre än ljud som man kan höra. Detta har överhuvudtaget inte beaktats tidigare. Problemet ger upphov till tinnitus, insomnia (sömnsvårigheter), nausea (illamående), balansproblem och t.o.m. inlärningssvårigheter hos barn. Nina Pierpont konstaterade att 58 % av människorna som bor nära vindkraftverk lider av tinnitus jämfört med 4 % av den övriga befolkningen. Inlärningssvårigheter hos barn ökade också på ett alarmerande sätt.
7. Enligt Rambolls egen utredning motsätter sig majoriteten av dem som bor i närheten av den planerade vindkraftsparken projektet.
8. Det finns ingen tillförlitlig utredning om vindturbinens livscykel (Life Cycle Assessment). I andra länder krävs detta och i avtalen måste det nämnas, annars är de olagliga. Av utredningen framgår inte vem som förpliktas att riva kraftverken (om max. 30 år).
9. Enligt den internationella standarden måste det i avtalen även finnas en övergripande beskrivning om metallerna i konstruktionerna (delvis problemavfall) och hur de kommer att återanvändas och på vems bekostnad.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att inalles är det utvalda vindkraftsområdet sällsynt dåligt valt, man skulle inte ha kunnat välja en sämre plats med avsikt på miljön. Även planeringen är ovanligt klumpigt utförd, eftersom man bara försökt maximera företaget vinst utan att bry sig om lokalbefolkningens behov.

Åsikt 63

Åsiktsframföraren konstaterar att som fritidsboende i Söderudden motsätter hon sig starkt ett vindkraftsbygge i detta naturområde och poängterar ytterligare att den planerade vindkraftsparken har stor inverkan på det aktuella området. För tillfället har de förmånen att vistas i ett naturskönt världs naturområde som skulle påverkas mycket negativt av planerna. I området finns en unik havsörnspopulation som absolut inte får störas. Man har konstaterat att ett liknande bygge skulle påverka populationerna negativt. Därtill konstaterar åsiktsframföraren att landskapsbilden kommer att förändras i och med de enorma vindkraftverken och kraftledningarna. Kraftledningarna ökar ytterligare det elektromagnetiska fältet som starkt påverkar människan.

Åsikt 64

Åsiktsframföraren önskar framföra följande åsikter:

1. Inget av de undersökta alternativen för en vindkraftspark (ALT 1 – ALT 5) medför enligt bedömningsbeskrivningen (kapitel 7-16) några positiva effekter för Replotområdet. Ef-

tersom området har en stor bofast befolkning och merparten av stränderna är bebyggda med fritidshus, inverkar planerna menligt på boendetrivseln och rekreationsmiljön. Enligt bedömningsbeskrivningen är tyngdpunktsområdet för skadeeffekter och olägenheter och deras omfattning något olika i ALT 1 – ALT 5. Majoriteten av invånarna och markägarna samt fritidsbefolkningen motsätter sig den radikala förändringen i områdets landskapsbild och användningsändamål som följer av en storskalig vindkraftspark.

2. Alla alternativ utgör ett hot mot ett av Skandinavien viktiga reproduktionsområden för havsörn. I motsats till påståendet i kapitel 3.13 i bedömningsbeskrivningen kommer t.ex. jakt på storvilt i vindkraftsområdet i praktiken att omöjliggöras av säkerhetsskäl på grund av ökad mänsklig aktivitet. Även övrig fri rörlighet och skogsskötsel äventyras i närheten av turbinerna.
3. Byggandet av vindkraftverk, servicevägar och kraftledningar leder till fragmentering av området, vilket medför stora materiella skador för utomstående markägare i form av vindfällan och skador på nyplanteringar då breda gator öppnas för vinden i skärgårdsskogen.
4. Att placera en storskalig vindkraftspark i en från världsnaturarvet för ändamålet avsiktligt bortlämnad enklav – mitt i Kvarkens och Höga Kusterns världsnaturarv – kommer att äventyra världsarvsstatus och inverka menligt på skärgårdsturismen. Därför har man i Sverige gått in för att inte planera stora vindkraftverk i världsarvets kärnområde.
5. På grund av att området inte ligger i närheten av stamnätet planeras också en minst 20 km lång högspänningsledning (ca 46 m bred inklusive skyddszon) genom skärgårdsbyarna och världsnaturarvet samt genom byarna på fastlandet. Ledningens miljöpåverkan är arealmässigt mångfalt större än vad som behövs för vindkraftverk och elcentraler. Detta är ekonomiskt och ekologiskt ohållbart.
6. Projektet skapar ingen betydande lokal sysselsättning (kapitel 3.15). I närområdet finns det inte heller aktörer inom varken planering eller byggande av stora vindkraftsparker eller underhåll av desamma.
7. Projektets inverkan på minskning av koldioxidutsläppen är marginell både på kort och på lång sikt, eftersom vindkraften huvudsakligen regleras med utsläppsfri vattenkraft (kapitel 6.6). Mot bakgrund av att Westenergy Ab:s sopförbränningsanläggning uppförs i Korsholm (minskning av koldioxidutsläpp ca 230.000 ton/år) och Vaskiluodon Voimas kraftverk i Vasa inom kort konverteras för biogasdrift, framstår vindkraftsparken i Korsholm redan i planeringsskedet som en ekologisk bluff på skattebetalarnas bekostnad.
8. I ett läge där nya vindkraftsplaner presenteras i samtliga österbottniska kommuner, både av inhemska och utländska aktörer, är det ett nationalintresse att bevara åtminstone ett skärgårdsområde i landskapet fritt från storskalig vindkraft. I detta sammanhang är det naturligt att Finlands enda världsnaturarvs integritet respekteras och att storskalig vindkraft inte byggs i Replot-Björköbyområdet.
9. Eftersom systemet med inmatningstariffer för vindkraft innehåller ett flertal allvarliga fel och brister, bör planeringen av nya stora vindkraftsparker avbrytas och bristerna åtgärdas lagstiftningsvägen. Som en följd av bristerna har det internationella intresset för byggande av vindkraft snabbt ökat i Finland. Risken är stor att finländska skattebetalare blir tvungna att betala för elproduktionsbesluten i Tyskland om inmatningstariffbeslutet inte kompletteras med en klausul som förhindrar indirekt export av inmatningstarifffinansierad vindkraftsel via koncern- eller intressebolag. Detta kostnadstryck kan tyvärr inte regleras i dagsläget, eftersom vindkraft som finansieras med inmatningstariffer är primär i förhållande till alla övriga elproduktionsformer.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att samtliga alternativ för en vindkraftspark i Korsholm leder till radikala ingrepp i skärgårdsnaturen och boende- och rekreativmiljön medan den förväntade reella minskningen av koldioxidutsläppen är obetydlig (kapitel 6.6.). Med hänvisning till ovanstående anser åsiktsframföraren att såväl ekologiska som ekonomiska argument saknas för en fortsatt planering av Korsholms vindkraftspark. Miljöministeriets beslut om att inte fastställa Österbottens landskapsplan till denna del bör respekteras.

Åsikt 65

Åsiktsframföraren vill framföra följande anmärkningar och åsikter:

1. Närheten till Natura 2000-områden.
2. Det för utrymmeskrävande projektet kommer att skövla skog och bli en katastrof för området.
3. Ramboll får inte göra MKB:n på uppdrag av EPV.
4. Bullermätningar som gjorts vid skrivbordet är inte godtagbara. Det måste finnas fakta som noggrant visar hur långt ifrån vindkraftverk man ska bo för att inte störas. När man kan konstatera att det är störande, då är man redan för nära. Lokalbefolkningens livskvalitet försämras och hälsorisker såsom yrsel, illamående, stress, sömnlöshet, koncentrationssvårigheter, blodtrycksökning, minnesförlust, ljuskänslighet, tillfälligt eller permanent dålig hörsel kommer att öka.
5. Av beskrivningen framgår inte de skadliga hälsoeffekterna.
6. Vindkraftverkens skuggeffekter för dem som bor bakom vindkraftsparken är även en motivering till att parken inte ska byggas.
7. Värdet på fastigheter och mark sjunker radikalt.
8. Vindkraftsprojektet kommer inte att ha någon nämnvärd inverkan på sysselsättningen i Korsholm och kommunens image sjunker när havsörnarna krockar med vindkraftverkens rotorblad och kommunen inte värnar om det unika skärgårdslandskapet och inte heller lyssnar på lokalbefolkningens vilja att bevara den nuvarande landskapsbilden.
9. Åsiktsframföraren yrkar på att EPV ger en fullständig utredning om vad som händer när det blir is på rotorbladen, eftersom han vill röra sig fritt i området utan att behöva vara rädd. Ingenstans i beskrivningen nämns skyddszonerna och hur det är möjligt att ett vindkraftverk får stå inom 500 – 700 meters avstånd till fastboende. Kan man även i framtiden fritt skida i terrängen och skrinna på isen 300 meter från närmaste vindkraftverk och vems är ansvaret om något händer?
10. Vindkraftsindustrin bör inte byggas nära UNESCOs världsarvsområde, eftersom den inte tjänar turismen, utan tvärtom är till skada.
11. Vindkraftsparken kommer inte att smälta in i det vackra kulturlandskapet.
12. Byggande av nya vägar kommer bara att vara till nytta för projektet.
13. Konsekvenserna för fågelbeståndet och dess överlevnad och fortplantning kommer att försvåras, eftersom det finns 180 häckande arter i området, av vilka 32 olika arter nämns i skyddsklassificeringen. Havsörnen är hotad om projektet genomförs. Havsörnarnas jaktbeteende förändras och möjligheterna att hitta föda försvåras. På Replot finns landets tätaste havsörnspopulation och konsekvenserna sträcker sig utöver hela landet. Havsörnen är skyddad i lag.

Åsikt 66 (5 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att de inte vill ha någon vindkraftspark på grund av närheten till havsörnarna, Natura 2000-området, världsarvsområdet och lokalbefolkningen.

Åsikt 67

Åsiktsframföraren konstaterar att han har en sommarstuga alldeles bredvid den planerade vindkraftsparken. Bullret och skuggreflexerna från kraftverksområdet kommer att störa oskäligt.

Åsikt 68

Åsiktsframföraren konstaterar att projektet innebär för stora förändringar i det genuina landskapet.

Åsikt 69

Åsiktsframföraren konstaterar att projektet innebär för stora förändringar i det genuina landskapet och för havsörnspopulationen.

Åsikt 70

Åsiktsframföraren vill inte ha någon vindkraftspark på grund av närheten till havsörnarna, Natura 2000-området, världsarvsområdet och lokal- och fritidsbefolkningen.

Åsikt 71

Åsiktsframföraren vill inte ha någon vindkraftspark på grund av närheten till havsörnarna, världsarvsområdet och lokalbefolkningen. Parken förstör glosjöarna och träsken.

Åsikt 72

Åsiktsframföraren konstaterar att projektet ligger för nära lokalbefolkningen och att informationen om konsekvenserna har varit otillräcklig och i vissa fall felaktig.

Åsikt 73

Åsiktsframföraren konstaterar att projektet ligger för nära lokalbefolkningen och att informationen om konsekvenserna har varit otillräcklig och i vissa fall felaktig och vilseledande.

Åsikt 74

Åsiktsframföraren vill inte ha någon vindkraftspark på grund av närheten till havsörnarna, världsarvsområdet och lokal- och fritidsbefolkningen. I Finland är 95 % obebyggt område, där kan vindkraftsparkerna byggas.

Åsikt 75

Åsiktsframföraren konstaterar att:

1. Som fast boende vid Risö träsk kräver åsiktsframföraren att inga vindkraftverk placeras i Vallgrund.
2. Den planerade vindkraftsparken kommer att dominera hela landskapsbilden i Brändövik, Karlsö och Vistan.

3. Som fast boende kommer de att drabbas av buller, skugg- och reflexionseffekter, vilket åsiktsframföraren inte kan acceptera.
4. Bullret från vindkraftsparken kommer att föras till dem och den övriga lokalbefolkningen.
5. Kraftledningarna, servicevägarna och förläggingsplatser kommer att sönderstycka naturen i närområdet och skogarna skövlas av konstruktioner.
6. Placeringen av vindkraftsparken är helt fel och kraftverken bör placeras ut till havs.
7. Projektet hindrar byns utveckling samt eventuellt bostadsbyggande.
8. Värdet på fastigheter, sommarstugor och tomter sjunker redan nu i planeringskedet.
9. Landskapsbilden totalförstörs.
10. Fåglarnas flyttleder går rakt igenom det planerade området.
11. Bullret måste mätas lineärt, dvs. ingen filtrering och mätningarna göras av en oberoende part.
12. Åsiktsframföraren accepterar inte att denna vindkraftspark förstör en av Finlands vackraste skärgårdsmiljöer.
13. Hur exakt har de bofastas livskvalitet mätts?
14. Miljökonsekvensbedömningar ska inte göras av en jävig part.
15. Invånarenkäten visade att lokalbefolkningen inte vill ha någon vindkraftspark på Replot. Projektet borde ha lagts ner för länge sedan.
16. Hela miljökonsekvensbedömningen är ett enda svammel där man försöker glömma och gömma lokalbefolkningen.
17. Havsörnarna är skyddade enligt lagen. En vindkraftspark skulle vara förödande för rovfågels framtida.
18. Glosjöar, träsk och flador förstörs.
19. Projektet är ett miljöbrott av största mått.

Åsikt 76

Åsiktsframföraren konstaterar att vindkraftverken ska förvisas till industriområden. Det är vansinne att göra ett helt nytt industriområde i Vallgrund – Karlsö - Brändövik. Konsekvenserna för människorna kommer att bli mycket större än vad folk är medvetna om. Korsholms kommun har inte informerat lokalbefolkningen om de negativa sidorna innan planeringen av projektet påbörjades.

Buller är en hälsofara och enheten som används dB(A) inte berättar vilken inverkan lågfrekvent ljud har, eftersom människans känslighet för lågfrekvent ljud kan vara upp till 12 dB. Exempelvis i en flygplanscockpit har man mätt 72,1 dB(A), lineärt mätt var resultatet 83,2. I ett lokaltåg var resultatet 95,6 dB (A), trots att det lågfrekventa bullret var mycket högre. Hade man nöjt sig med en dB(A)-mätning, hade man sagt att här finns ingen skillnad. Bullermätningar bör alltså utföras med mätningensheten dB(C) och dessutom kompletteras med oktanbandsmätningar, som ger en analys av förhållandet mellan ljudets energinivå och frekvens. Bullret kan också mätas lineärt, varvid inget filtreras bort.

I Finland har lagstiftningen inte hängt med i utvecklingen. Därför skall avståndet mellan fast boende och fritidsbostäder vara minst 3 – 5 km. På detta sätt vill åsiktsframföraren lite rätta till den okunskap om vindkraft som råder bland politiker och beslutsfattare.

Havsörnen är skyddad enligt lagen, men på sida 17 i beskrivningen finns missvisande information. Miljöskyddslagens 28 § ska beaktas.

Medborgarna måste skyddas mot ljudföroreningar, kronisk sömnlöshet och annat negativt inflytande på hälsan som vindkraften har. Människor som har bebott och ägt sina fastigheter i 5 – 6 generationer måste få rättigheter att utöva näring och rätt att bygga på sin egen mark och inte få sina områden kluvna av vägar som gör djurhållning besvärigare eller omöjlig, vilket leder till ekonomiskt tunga följder. I området av Brändövik – Karlsö finns ca 30 egnahemshus och om detta vansinnesprojekt genomförs, kommer Österbotens förbund och Korsholms kommun att vara de största miljöförstörarna som har kommit över Replotbron. Det kommer att gå åt mycket skogsmark för vägarna som ska byggas. Dessutom behövs områden för jord och stenmassor som blir över vid grävning av vägbotten och diken. Följderna kommer att bli mycket större än vad som kommit fram i planeringen och konsekvensbedömningen.

Åsikt 77

Åsiktsframföraren yrkar på att inga vindkraftverk byggs i Vallgrund, eftersom han är fast boende i Brändövik. Fåglarnas flyttleder går dessutom rakt igenom området. Havsörnens överlevnad är hotad på grund av vindkraftverken, kraftledningarna och bullret. Servicevägarna och vindkraftverkens förlägningsplatser sönderstycker naturen i närområdet. Glosjöar, träsk och flador förstörs. Landskapsbilden blir totalförstörd. Dessutom yrkar åsiktsframföraren på att 28 § i miljöskyddslagen och lokalbefolkningens åsikter ska beaktas. Ingen vindkraft får byggas i området och dessutom finns området inte heller i landskapsplanen.

Åsikt 78

Åsiktsframföraren konstaterar att ingen hänsyn har tagits till att det finns folk som bor i området. Nya vägar planeras utan att någon blir informerad. Landskapet förfulas och rekreationsmöjligheter, bär- och svampplockning, jakt försvinner. Djuren och människorna lider av bullret och ljusreflexerna. Dessutom kommer fastigheternas värde att minska. Åsiktsframföraren motsätter sig byggande av en vindkraftspark i den vackra och unika skärgården och kommer endast att acceptera nollalternativet.

Åsikt 79

Åsiktsframföraren konstaterar att vindkraftverken är för nära bebyggelsen och att ljud och ljusreflexer kommer att störa. Naturen som de har värnat sedan barn förstörs, eftersom området kommer att klyvas av vägar och kraftledningar. Av detta följer minskat värde på fastigheterna. På grund av ovan är åsiktsframföraren emot projektet och vill inte ha ett endast kraftverk i området.

Åsikt 80

Åsiktsframföraren anser att vindkraftverk inte passar i närheten av världsarvsområdet. Dessutom kommer fåglar och djur att störas. Naturen utsätts för stora skador, eftersom det ska byggas nya vägar.

Åsikt 81 (2 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att inget av alternativen 1 – 5 kan genomföras utan att äventyra livsmiljön för havsörnen. Kvarkenområdet är dessutom landets viktigaste om-

råde för havsörnens fortplantning och myndigheter, lokala organisationer och enskilda har i decennier arbetat för att rädda och bevara havsörnsstammen. Nu är havsörnen skyddad i lag. Tabellen på sida 127 låter påskina att påverkan på havsörnsstammen inte blir mera även om vindkraftverken skulle öka i antal. Tabellen är helt och hållet missvisande och borde inte få användas i en miljökonsekvensbedömning. Det är ju självklart att exempelvis kollisionsrisken för havsörnar, fiskgjuse och även andra fåglar samt fladdermusen ökar om antalet vindkraftverk ökar.

Byggande av endast 9 vindkraftverk är ett försök att kringgå lagen för att sedan utöka till en större vindkraftspark. Åsiktsframföraren anser att det är vilseledande information. Lokalbefolkning och fritidsbosättning har motsatt sig projektet ända från början. Största delen av skärgårdsborna är emot projektet, ändå fortsätter planeringen. I demokratins namn för projektet slopas.

Angående kraftledningen anser åsiktsframförarna att fler alternativ av dragningen borde ha undersökts. Hela sträckningen Gerby – Iskmo – Replot – Vallgrund – Söderudden borde ha behandlats i miljökonsekvensbedömningen. Hälsoriskerna har helt förbisett, t.ex. strålning kontra små barn.

Åsiktsframförarna konstaterar att vindkraftsområdet inte är med i landskapsplanen som fastställdes i december 2011. Med hänvisning till miljöaspekter och naturskyddslagstiftning strök miljöministeriet reserveringen för vindkraft, varför projektet inte borde genomföras i någon form.

Åsiktsframförarna konstaterar att det finns tabeller som endast är på finska, även i den svenskspråkiga versionen.

Projektet påverkar många människors livsmiljö, varför miljötillståndsförfarande ska tillämpas (Miljöskyddslagen 28 §). Dessutom förstörs landskapsbilden och vindkraftverken medför buller. Gränsen på 1000 meter och 4 dBa:s filtrering är inte en adekvat metod att mäta buller från en vindkraftspark.

Ingen hänsyn har tagits till de skadliga effekter som infraljudet från vindkraftverken har på människan, t.ex. Wind Turbin Syndrome. Innan dessa effekter är klart framlagda kan man under inga omständigheter bygga vindkraftverk så nära fast bosättning. Mätningar utförda med datorer är missvisande, inga mätningar på så stora vindkraftverk har gjorts i verklig miljö på längre sikt. Mätningar under korta stunder ger inte rätt bild, utan resultaten är tillrättalagda. Frågor som har ställts till den projektansvarige har bemötts med undanglidande och diffusa svar. Det antas att den projektansvarige tar på sig allt ansvar. Situationen är den samma som på 50-talet när det påstods att kärnkraftverk är ofarliga. Åsiktsframföraren och övriga boende i området vill inte vara försökskaniner i detta projekt.

Miljökonsekvensbedömningen borde utföras av en oberoende part. I fråga om trafiksäkerheten har i utredningarna inte tillräckligt tagits hänsyn till exempelvis barnen. Värdet minskar på fastigheter, fritidsbostäder och tomtmark och områdets värde som rekreationsplats går helt förlorat.

Till slut konstaterar åsiktsframförarna att den projektansvarige själv har sagt sig ta hänsyn till lokalbefolkningens åsikter. Lokalbefolkningen har sagt sitt och de vill inte ha vindkraftverk på Replot. Trots detta fortsätter en ihärdig planering utan att ta hänsyn till befolkningen.

Åsikt 82

Åsiktsframföraren konstaterar att vindkraftsparken skulle förstöra mycket växtlighet och skog. Människorna vill ha livskvalitet.

Åsikt 83

Åsiktsframföraren konstaterar att en vindkraftspark skulle få negativa följder för skärgårdens flora och fauna och boendemiljön, eftersom människans möjlighet att få sin utkomst från naturen minskar ytterligare.

Åsikt 84

Åsiktsframföraren konstaterar att naturen är värdefull och man bör tänka långsiktigt och på efterlevande. Detta är en av världens vackraste natur som skulle förändras för all framtid. Ingreppen är för stora och lönsamheten för liten.

Åsikt 85

Åsiktsframföraren konstaterar att ingreppen är för stora i den värdefulla och känsliga naturen. Värdet på fastigheter och sommarvillor kommer att minska och kostnaderna är för stora mot den elektricitet som man får ut. Även djur och fågelliv tar skada och det finns bara nackdelar med att placeras vindkraftverk i denna fina skärgård. Det borde finnas lämpligare platser i inlandet, där varken fast boende eller sommarboende skulle störas.

Åsikt 86

Åsiktsframföraren konstaterar att naturen är för fin för vindkraftverk att förstöra. I området finns dessutom mycket människor, vars barn växer upp samt sommarstugeägare. Markens värde sjunker och djurlivet störs. Till slut konstaterar åsiktsframföraren att även de som bor i området är människor och de vill fortsätta att bo på området.

Åsikt 87

Åsiktsframföraren är emot all vindkraftsetablering i Korsholms skärgård. Projektet förstör naturen och djurens platser, varför projektet inte bör genomföras.

Åsikt 88

Åsiktsframföraren anser att projektet inte bör genomföras i Korsholms skärgård. Projektet inverkar negativt på havsörnarna.

Åsikt 89

Åsiktsframföraren motsätter sig vindkraftsprojektet i Korsholms skärgård med tanke på barnens och barnbarnens framtid. Dessutom förstör projektet naturen och djurens levnadsförhållanden.

Åsikt 90

Åsiktsframföraren anser att projektet hotar havsörnens boplatser och skövlar den unika naturen och dess mångfald. Världsnaturarvet och dess status hotas av projektet. Projektet bör överhuvudtaget inte genomföras i skärgården.

Åsikt 91

Åsiktsframföraren anser att projektet äventyrar världsarvsstatus som Kvarkens skärgård har erhållit av UNESCO. Havsörnsstammen är hotad av vindkraften och därför bör projektet inte heller genomföras.

Åsikt 92 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna bor i Södra Vallgrund och de har en gång valt sin boningsplats på grund av den unika och fridfulla skärgården. Naturen är nära och de vill inte att naturen i byn ska förstöras med stora byggprojekt: vägar, vindkraftverk, kraftledningar osv.

De anser att vindkraftsparken inte kommer att vara till någon nytta alls för bybefolkningen. Någon kanske får en engångsersättning för sin mark, men förlorar ändå träden för hundratals år framåt.

Åsiktsframförarna konstaterar att uppvärmningskostnaderna stiger i byn i och med detta. För tillfället använder de flesta ved för uppvärmningen, dvs. en sann förnybar naturresurs.

Vindkraftverken blir kvar och rostar och förfular landskapet om 30 år. Drifttiden är alldeles för kort. De anser att vindkraft inte är en förnybar naturresurs. Ibruktagningens kostnaderna är så stora att ett dylikt projekt inte ens är lönsamt.

Detta är inte naturskydd och utnyttjande av förnybara naturresurser, utan störning av naturens gång och en plåga för människorna.

Vindkraftsparken kommer också att äventyra bybornas jakt: älg, vitsvanshjort, hare, fåglar. Även jakt bidrar till att man i byn lever ganska mycket på naturen. Jaktmarkerna förstörs och djuren flyttar till andra platser. Det blir svårare att få ungdomarna intresserade av jakt. Vad får vi i en avlägsen by i stället?

Åsiktsframförarna äger också en sommarbostad i vindparksområdet och de godkänner inga konstruktioner i närheten av stugan och tomten. De konstaterar att Finland är en rättsstat och ägaren bör få bestämma vad han vill göra med sin mark.

Åsiktsframförarna konstaterar att vindkraften innebär olika olägenheter i området som finns nära. Exempelvis ljudolägenheter som kan ge upphov till t.ex. tinnitus, rastlöshet, synolägenheter. Omgivningen runt tomten förstörs med vägar, andra konstruktioner och ljusreflexer. Djuren försvinner och havsörnarna minskar i området. I dag ser man dem varje dag. Jaktdjuren flyttar och naturen skadas. Hur blir det med världs naturarvet? Ekonomiska olägenheter av att värdet på bostäder och fritidshus sjunker.

Till slut anser åsiktsframförarna att det inte är tillåtet att bygga vindkraft så nära fastbebyggelse och fritidsbebyggelse. Vindkraften ska byggas i ödemarker eller ut till havs.

Åsikt 93 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna konstaterar att ytterligare och noggrannare utredningar bör göras om följande:

- Människornas livsmiljö och hälsa under och efter byggtiden.
- Konsekvenser för skogsbruk och markägare: alla vägar, kabelgator och elledningar ska vara utmärkta på kartan. Säkerhetszonen runt varje vindkraftverk ska vara utritade. Vilka begränsningar och olägenheter uppstår. Kompensering av värdeminskningen på skogsmark, bebyggda och obebyggda tomter. Eventuellt byggförbud i Korsholms kommun både i och utanför strandgeneralplanen.
- 3D- montage av alternativen ALT1 – ALT5, av vilka framgår hur naturen ser ut efter byggtiden och som visar vindkraftverken, servicevägar, kabelgator och kraftledningar.
- Noggrann utredning om hur världs naturarvets status påverkas.

- Djupare undersökning om hur vilt- och fågelbeståndet påverkas. I synnerhet konsekvenserna för den stora havsörnsstammen ska utredas.
- Dessutom ska effekterna för fåglarnas viktiga flyttstråk över området undersökas ytterligare. I
- Konsekvenserna för fiskens reproduktionsmöjligheter i viktiga flador och insjöar är mycket bristfälligt utrett i miljökonsekvensbedömningen. Fiskförande bäckar ska kartläggas och ställas i förhållande till eventuella servicevägar och kabelgrävningar. Konsekvenserna för fiskens livsmiljö ska utredas mycket noggrant.

Till slut konstaterar åsiktsframförarna att nollalternativet är det enda rätta för denna unika skärgårdsmiljö.

Åsikt 94

Åsiktsframföraren anser att inga vindkraftverk ska få byggas på Replot och i Vallgrund, eftersom:

- Byggandet har alltför stora negativa konsekvenser för skärgårdslandskapet och världsnaturområdet förstörs. Den visuella bilden av landskapet förstörs och landskapet förfulas.
- Enligt bedömningsbeskrivningen har allt som hör ihop med vindkraftsbyggandet negativa konsekvenser, även i det minsta alternativet. I synnerhet byggande av vägar och kraftledning påverkar miljön negativt.
- Speciellt turismen kommer att ta skada ifall vindkraftverken byggs, vilket har negativ inverkan på sysselsättningen på Replot och i Vasaområdet.
- Det finns ingen hamn i Replot som kan ta iland 63 m långa vindkraftsverkssvingar. Byggande av en sådan skulle ytterligare förstöra den unika skärgårdsnaturen.
- Åsiktsframföraren anser också att den störande ljudnivån kommer att vara överhängande om projektet förverkligas. Experter talar om problemet med lågfrekventa infraljud, vilket inte har beaktats i bedömningen. Avståndet mellan vindkraftverken och bebyggelsen bör vara minst 3 – 5 km.
- Till slut konstaterar åsiktsframföraren att det inte finns några godtagbara argument för att gå in för att ta livet av havsörnarna som häckar i området.

Åsikt 95 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna konstaterar följande:

1. Enligt utredningen är en stor majoritet av fritidsbosättarna och de fastboende emot projektet. Resultatet är entydigt, trots att de anser att hörande av fritidsinvånarna var bristfällig i undersökningen, bl.a. på följande grunder:

- Invånarenkäten skickades inte till fritidsinvånarna förrän de klagade över saken till konsulten och senare i pressen. Även efter detta skickades enkäten ut endast till dem som separat bad om den. Detta ledde till att enligt bedömningsbeskrivningens bilaga 2, tabell 1 är det bara 43 av hushållen som bor på annat håll än i Vallgrund som svarade på enkäten.

- I områdena som ansluter sig till projektområdet finns enligt åsiktsframförarna mer än 500 fritidsbostäder, dvs. endast en liten del av fritidsinvånarna som bor fast utanför området fick enkäten. Invånarenkätens syfte är ju att reda ut vilka åsikter människorna har i

området och inte slumpmässigt fråga dem som i övrigt bor i Korsholm. I egenskap av villaägare från Vasa fick åsiktsframförarna en blankett.

- Hushållen i Brändövik (postnummer 65950) har lämnats bort i enkäten, trots att Brändövik ligger i områdets omedelbara närhet.

2. Enligt Statistikcentralen finns det 3652 sommarbostäder i hela Korsholm. Konsekvenserna av ett vindkraftsindustriområde av stor skala för fastighetsvärdet i området och ersättningarna för värdeförluster har inte beskrivits eller beräknats i bedömningsbeskrivningen. Detta bör beräknas och en modell över ersättning av värdesänkningen presenteras.

Villaägarnas, dvs. de privata skattebetalarnas, rättigheter försökte man i MKB-förfarande förbigå på ett oprofessionellt och tendentiöst sätt i offentligheten med "nimby-konsultbedömning".

3. Eftersom fritidsbostäderna har flera användare, gäller utbyggnaden av vindkraftsindustriområdet tusentals människors liv och fritidens kvalitet. Utöver dem som bor fast i området bör man även uppskatta det totala antalet människor som använder området för rekreation och införa uppgifterna i utredningen.

4. Sommarinvånarna har betydande inverkan på Korsholms kommuns ekonomi och användningen av kommunens tjänster. Vindkraftsbyggande i stor omfattning kommer att inverka negativt på Replots image som område för boende och å andra sidan kommer även världsarvsområdets dragningskraft att minska. Detta har inte beaktats i utredningen. Projektets totala konsekvenser för Korsholms kommuns ekonomi har inte beaktats i MKB-beskrivningen.

5. Med beaktande av konsekvenserna av ett stort industriprojekt för grannarna samt konsekvenserna för Naturaområdets skyddsvärden (i synnerhet havsörnen) bör miljötillstånd enligt 28 § i miljöskyddslagen krävas för projektet.

I MKB-beskrivningens sammandrag på s. 16 konstateras att området som har planerats för vindkraftsproduktion inte är förlagt till ett Naturaområde. Vi anser att MKB-beskrivningen till denna del är bristfällig och att den måste kompletteras enligt följande: 1) på ett tydligt sätt måste det framföras projektområdets kortaste avstånd till de närmaste Naturaområdena 2) alla skyddsgrunder för de närmaste Naturaområdena måste framföras, vilket betyder skyddade arter enligt både habitatdirektivet och fågeldirektivet 3) en motiverad uppskattning av projektets konsekvenser för skyddsvärdena måste framföras.

Närheten till Naturaområdet innebar byggförbud på deras 3 ha stora området som gränsar till stranden och deras tomt ligger alldeles fast i vindkraftsområdet.

6. Projektets lämplighet för vindkraftsproduktion behandlas i Österbottens förbunds utredning från år 2010 "Förnyelsebara energiformer och deras placering i Österbotten". Samma bolag som har varit konsult för MKB:n har gjort utredningen. Enligt Österbottens förbunds utredning är Replot inte lämpligt för vindkraftsproduktion och det finns flera andra områden som passar bättre för vindkraftsproduktion. Den aktuella utredningen bör bifogas till bedömningsbeskrivningen för vindkraftsparken i Korsholm.

7. Projektet passar inte i området på grund av vägarnas dåliga skick och det passar inte heller för byggande av elledningar. Konsekvenserna för naturen skulle bli dramatiska.

8. Miljöministeriet bort vindkraftsreserveringen på Replot ur landskapsplanen. Miljöministeriets grunder för att området togs bort bör presenteras i MKB-beskrivningen och beaktas i MKB-beskrivningens slutledningar.

9. Ett så stort projekt (konsekvenserna och områdets storlek) ligger på regionförvaltningsverkets ansvar. Åsiktsframförarna vill att tillstånd ska ansökas av regionförvaltningsverket.

Åsikt 96 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna konstaterar att miljöministeriet tog bort vindkraftsparken i Södra Vallgrund från Österbottens landskapsplan. I sitt beslut hänvisar miljöministeriet till miljöaspekter och naturvårdslagen, eftersom reserveringen i planen hotar områdets natur- och miljövärden. Förslaget ansågs vara ett stort hot mot bl.a. områdets havsörnar.

Åsiktsframförarna anser att inget av vindkraftsalternativen kan godkännas, eftersom det inte finns någon reservering i landskapsplanen. Trots detta försöker den projektansvarige genomföra alternativ 1, trots att det delvis ligger i världsarvsområdet. Allteftersom motståndet har vuxit, har man övergått till mindre alternativ, dock utan att ta bort alternativ 1. Företaget har offentligt uttalat att det vill ha allt eller inget och att det inte skulle vara lönsamt att bygga en liten vindkraftspark. Målet är dock att kringgå lagen och börja med ett litet tillstånd för att sedan utvidga och bygga en fullskalig vindkraftspark. Detta morallösa och oetiska beteende inom affärslivet syns också i hur kraftledningssträckningarna har planerats enligt ALT 5.

Åsiktsframförarna konstaterar att planeringen har inletts på fel sätt utan att i början beakta människans livsmiljö, naturen och miljövärdena. Man har snabbt avlönat en deltids-pensionerad lantmätteriingenjör för att sluta oskäligen avtal med markägarna utan att ta hänsyn till miljön. Platserna för vindkraftverken har valts utgående från hur man lyckats arrendera mark, inte på basis av lämplighet. Efter detta har utredningarna gjorts för att fastställa att förfarandet är det rätta. Vid evenemangen för allmänheten har bolagets representanter låtit bli att ta hänsyn till buller, infraljud och ljusreflexer, som nu framgår av beskrivningen. På kartorna presenteras bullerspridningen som fakta, trots att uppgifterna baserar sig på konsultens gissningar, vilket betyder att de är otillförlitliga. I naturen finns inget ljud som liknar det från rotorbladen och ljudet som människorna upplever vara störande kan inte mätas i decibel. Människorna som finns i detta område, har valt det på grund av närheten till naturen, tystnaden och fågelsången. I Sverige uppmärksammas ljuden från vindkraftverken mer än ljudet i bostadscentrum och industriområden. Åsiktsframförarna anser att man i Södra Vallgrund inte bör godkänna byggande av vindkraftverk närmare än 2 km från bebyggelse. I miljöministeriets rapport 19/2011 sägs att ett viktigt sätt att bekämpa buller i syfte att hindra och minimera skadliga effekter är att avståndet är tillräckligt mellan vindkraftverken och det störningskänsliga objektet. Det konstateras att för anläggningar på 2 – 3 MW bör avståndet vara 2 km, i vissa vetenskapliga publikationer nämns t.o.m. fem kilometers avstånd.

Åsiktsframförarna konstaterar att myndigheterna borde följa försiktighetsprincipen, eftersom bullerspridningskalkylerna endast grundar sig på teoretiska antaganden. Enligt vindatlas finns det andra lämpliga områden, och i detta fall får inte ett privatbolags vinststrävande med statligt stöd vara viktigare än flera hundratals villaägares, som var där redan före.

Riskerna med infraljud verkar vara motstridiga, i de färskaste undersökningarna har dock konstaterats att risker finns. Detta försöker man dock förneka, trots att det finns exempel, såsom atombombsförsöken, asbest, DDT, som är godkända risker. Ämnena ansågs vara ofarliga, men historien har visat att man hade fel. Detsamma verkar gälla för vindkraften och det återstår att se om infraljuden i framtiden ligger i samma kast. Då är det för sent, och vi borde redan vara så upplysta att vi inte gör samma fel på nytt.

I ett tidigt skede var fritidsbebyggelsen och lokalbefolkningen mot projektet, vilket bör beaktas. Denna mänskliga rättighet och rättsskyddet måste beaktas. Trots att invånar-

enkäten var bristfällig, visade den dock att skärgårdsborna i huvudsak var emot projektet. Människor som inte vet vad det är frågan om har kanske en mera positiv attityd. Den projektansvarige har endast åstadkommit sociala konflikter med lokalbefolkningen, villaägarna och de övriga markägarna, varför projektet inte bör genomföras i någon form alls. Man har endast beaktat områdets goda vindförhållanden, utan att bry sig om annat, varför konsekvensbedömningen grundar sig på överkliga och orealistiska antaganden, med vilka man motiverar områdets lämplighet för vindkraft, trots att övriga aspekter talar emot.

I planerna har man inte ens försökt att minska de skadliga konsekvenserna för fritidsbebyggelsen och de fastboende, naturvärdena och fågelbeståndet m.fl. Man har bara fokuserat på hur det blåser. Man bryr sig inte heller om att projektet möter tätt motstånd. Helsingin Sanomat beskrev situationen som 1 – 6 till förmån för motståndarna. I miljöministeriets förslag till anvisningar sägs att vid bedömning av vindkraftsbyggandets konsekvenser och deras betydelse är förläggningens områdets känslighet. Bl.a. värdefulla landskapsområden av riks- och landskapsintresse, kulturhistoriska miljöer av riksintresse, naturskyddsområden och internationella IBA-områden för fåglar är helt och hållet olämpliga områden för vindkraftsbyggande. Utöver ovan nämnda kan vindkraftsbyggande begränsas av annan markanvändning, exempelvis bebyggelse. Området är utan tvekan olämpligt som industriellt vindkraftsenergiområde, som skulle ha mycket negativa konsekvenser för fritidsbebyggelsen och den fasta bosättningen, Natura 2000- och världsarvsområdet samt för havsörnsområdena.

Åsiktsframförarna konstaterar att de under två års tid har följt havsörnarna i område 5 från sin fritidsbostad. Tidigare såg de havsörnsboet från sitt hus, men när skogen höggs ner och trots att boträdet lämnades kvar, försvann havsörnarna. Dylikt kan de inte acceptera och hänvisar till händelserna i Smölna (Bilaga), vilket de inte önskar ska hända i Södra Vallgrund. Även övriga fåglar, såsom svanar och tranor flyger över området. Även utredningen om fladdermöss är bristfällig. I utredningen påstås att det inte finns några fladdermöss, trots att de flyger runt åsiktsframförarnas hus.

Åsiktsframförarna anser att det är tämligen klart att vindkraftverk och kraftledning inte ska byggas i Natura 2000-områden och i världs naturarvet. En del av Korsören är Natura 2000-område, som skulle påverkas negativt av vindkraftverken på Bredskär.

Det borde ha undersökts flera olika kraftledningsalternativ (även sjökabel). Alternativet som nu framförs borde ha utretts i hela sin längd.

Miljö tillstånd behövs, eftersom vindkraftverken ger upphov till störningar i enlighet med lagen om grannelagsförhållanden (MiljöskyddsL § 28). Bevarande och skydd av naturen var viktiga redan innan området blev världs naturarv. Lokalbefolkningen har skött sin närmiljö under århundraden, innan det fick den officiella statusen. EU-direktiven förpliktar medlemsstaterna att skydda viktiga häcknings- och rastområden. Varje år flyger 400 000 fåglar över Kvarken.

Åsikt 97

Åsiktsframförarens starka åsikt är att vindkraftsparken inte ska byggas, utan att det enda alternativet är nollalternativet. Dessutom konstaterar åsiktsframföraren att konsulten inte är opartisk, eftersom den gör som den projektansvarige bestämmer, vilket gör att miljökonsekvensbedömningen är ifrågasatt. De projektansvarige påstår sig ta hänsyn till lokalbefolkningen bl.a. med hjälp av invånarenkäten, som i sig är bristfällig. Enda sättet att beakta lokalbefolkningen skulle ha varit att lägga ner projektet. Av invånarenkäten framgår dock att största delen av lokalbefolkningen motsätter sig projektet och vill värna om sin livsmiljö, natur och artrikedom. Åsiktsframföraren förundrar sig över att enkäten också skickades till personer som utanför ön, som inte har någon uppfattning om hur det är

att leav på ön. Åsiktsframföraren anser också att projektet inverkar negativt på Korsholms kommuns image, ekonomi och sysselsättning, i synnerhet turismnäringarna på Replot, även om man påstår tvärtemot i utredningen.

Befolkningen i Karlsö-Brändövik nedvärderas och beaktas inte på något sätt. Vindkraftverken byggs 500 meter från bebyggelse, trots att den internationella rekommendationen är 5 km. Om vindkraftverken byggs så nära, förstörs livsmiljön för flera familjer, bland dem många barnfamiljer, som har bosatt sig på ön på grund av att den är så oförstörd. Bullret och skuggningarna kommer att inverka negativt på deras hälsa.

All bebyggelse kommer att påverkas och landskapet blir fulare i hela skärgården. Vindkraftverken bör inte placeras västerut eller österut från bebyggelsen. Rekreation och fritidssysselsättningar samt byggande kommer att begränsas. Den tunga trafiken kommer att öka avsevärt, i synnerhet under byggtiden, vilket kommer att påverka trafiksäkerheten.

Enligt tabell 17 är konsekvenserna för fågelbeståndet desamma oberoende alternativ. Enligt åsiktsframföraren är detta inte logiskt och visar att utredningarna har gjorts endast utgående från antaganden.

Havsörnen och fiskgjusen är skyddade i lag och Replot är ett viktigt riksomfattande område för deras fortbestånd, varför påståendet att det endast uppkommer lokala konsekvenser är en ren och skär lögn. Dessutom finns det ett bebott bo i område fem, trots att man påstår annat.

Åsiktsframföraren har följt unga havsörnars beteende på Replot och han har märkt att de gärna jagar på öppna platser med stigande luftströmmar. Uppströmmar bildas runt vindkraftverken, varför de blir en dödsfälla för havsörnarna.

I Norge märkte man att havsörnarnas häckning misslyckades under vindkraftverkens bygg- och drifttid, men i konsekvensbeskrivningen saknas en dylik utredning. Det finns heller ingen utredning om hur fåglar som har krockat med kraftverken spåras och hur man tar hand om eller avslutar deras lidanden. Levnadsförhållandena för skyddade djur och fåglar får inte försämrats på Replot och deras jakt- och häckningsplatser inte heller förstöras genom att utplåna flador och glosjöar med byggande. Även älgstammen skulle decimeras.

De planerade vägarna klyver itu markägarnas skiften på ett oacceptabelt sätt. Som en följd av detta splittras landskapet och den rika naturen runtomkring förstörs.

Åsiktsframföraren konstaterar att ersättningsfrågorna inte har beaktats i vägärendena eller . Till slit konstaterar åsiktsframföraren att luftledningen kommer att vara ödesdiger för fågelstammen och därför måste detta alternativ förkastas.

Åsikt 98

Åsiktsframföraren motsätter sig fortfarande byggande av alla former av vindkraft i Vallgrund, eftersom utredningar visar att projektet endast har negativa konsekvenser för skärgårdslandskapet, människornas välfärd, fritidsbebyggelsen samt djuren och fåglarna. Området är tätt bebyggt, vilket betyder att konsekvenserna syns i boendetrivseln och rekreativsmöjligheterna. De flesta invånarna har från början varit emot projektet och i demokratins namn måste detta respekteras.

I landskapsplanen har Replot klassificerats som ett område med turistsevärdheter och ett område där turism och rekreation kan utvecklas. Korsholms kommun har godkänt strandgeneralplanen för Björkö-Replot, enligt vilken västra Vallgrund och havsstränderna i skärgården är till för fritid och rekreation. Vindkraftsplanering strider mot detta.

I miljökonsekvensbedömningen låter man påskina att man kan bygga en mindre vindkraftspark. Ändå har man vid evenemangen för allmänheten sagt att det behövs ett storskaligt projekt för att det ska vara lönsamt. Av detta kan man dra slutsatsen att syftet är att bygga en större vindkraftspark stegvis och att massiva kraftverk kommer att placeras i ett smalt område nära fritidsbebyggelse, skolor, daghem och fast bosättning.

Byggande av vindkraftverk, kraftledningar, elstationer och servicevägar leder till en total splittring av Vallgrund (MKB s. 17). Av detta följer materiella skador för markägarna i form av vindfäll och skadade nyplanteringar som en följd av att det öppnas breda gator för vinden.

Vallgrund har en mycket artrik flora och fauna samt många glosjöar och vattendrag med även närliggande FINIBA-områden. De flesta arktiska fåglarna, i synnerhet rovfåglar, flyttar över projektområdet.

Replot skärgård är Finlands viktigaste förökningsområde för havsörn och havsörnarna och fiskgjusarna som häckar i skärgården vistas i området (MKB s. 174). Inget av alternativen är trygga för havsörnen, fiskgjusen och de flesta fåglarna.

Genom att placera vindkraftsparken mitt i Kvarkens och Höga Kustens världs naturarv kommer att äventyra världsarvsstatus och inverka skadligt på turismen. I Sverige kommer man därför inte att placera stora vindkraftverk i världs naturarvets kärnområde.

Åsiktsframföraren konstaterar att högspänningslinjen (bredd inklusive skyddsremсор ca 46 m) som planeras genom skärgårdsbyarna, världsarvsområdet och fastlandet, påverkar landskapet flerdubbelt jämför med de områden som har reserverats för vindkraftverken och elstationerna.

Av miljökonsekvensbedömningen framgår tydligt att projektet har allvarliga negativa följder för den fasta bosättningen och fritidsinvånarna, eftersom jakt, möjligheten att fritt röra sig i området och skogsvård nära kraftverken försvåras och boendetrivseln under byggtiden förstörs på grund av ökad tungtrafik, störande buller, begränsad markanvändning, olägenheter för områdets rekreationsanvändning, splittrat landskap, den visuella förändringen av skärgården, skuggeffekterna osv. I området finns endast små privata skogsvägar. Lång byggtid och ökad tungtrafik kommer att innebära stora problem och risker i synnerhet för barn, åldringar och pendlare, eftersom vägarna är smala skärgårdsvägar och även nu är trafiken livlig och lätttrafiklederna saknas i Vallgrund, Karlsö, Brändövik och Söderudden.

Minskad trivsel, ökat bekymmer för de ekonomiska följderna och ökad trafik samt naturförstörelse skadar människornas förutsättningar till hälsosamt liv, som ändå är en grundrättighet. Nu har man inte utrett tillräckligt hur vindkraftsparker nära bebyggelse påverkar hälsan.

Sysselsättningen på lokalnivån är obetydlig (stycke 3.15) och i närområdet finns ingen som kan bygga eller underhålla ett dylikt projekt. Projektet har heller ingen inverkan på koldioxidutsläppen, eftersom vindkraften regleras med utsläppsfri vattenkraft.

Korsholms kommun bidrar redan till att utsläppen i västra Finland minskar genom bygget av Westenergy Ab:s avfallsförbränningsanläggning (minskning 230 000 ton koldioxid per år) och dessutom kommer man att övergå till biogas vid Vaskiluodon Voimas kol-kraftverk (minskning av koldioxid 100.000 ton/år).

Byarna i Vallgrund är bland de äldsta skärgårdsbyarna som bildades på 1400-talet. I området finns vackra miljöer och rikligt med traditionella strandbodas längs strandlinjen. Det var viktigt att skydda och bevara naturen redan innan skärgården fick världsarvsstatus. Eftersom man nu planerar vindkraft i alla österbottniska kustkommuner, skulle det vara

nationellt viktigt att bevara åtminstone ett skärgårdsområde fritt från stora vindkraftverk. Vad är mera naturligt än att respektera den integritet som världsarvsområdets status innebär.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att alla vindkraftsalternativ i Korsholm orsakar radikala förändringar i skärgårdsnaturen, boende- och rekreativmiljön även om de reella minskningarna av koldioxidutsläppen förblir obetydliga (kapitel 6.6). Med hänvisning till allt som nämns ovan konstaterar åsiktsframföraren att det inte finns ekologiska eller ekonomiska argument som förordar en vidareplanering av vindkraftsparken i Korsholm och att miljöministeriets beslut att inte fastställa landskapsplanen till denna del måste respekteras.

Åsikt 99 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna konstaterar att enligt bedömningsbeskrivningen passar Replot skärgård inte för en vindkraftsetablering. Det finns många frågetecken kring vindkraftverkens inverkan på människors och djurs livsmiljö. Avståndet mellan vindkraftverken och bebyggelsen är alltför litet i nuvarande plan, vilket leder till outredda följder för boende- och livsmiljön.

Åsikt 100

Åsiktsframföraren konstaterar att Replot i Kvarken är ett unikt skärgårdslandskap som uppstått under de senaste 10 000 åren. Bland områdets speciella naturvärden kan man nämna landhöjningen som med 8 mm per år fortfarande ändrar naturen. År 2006 beviljade UNESCO Kvarken och Höga Kusten världsarvsstatus på basis av de geologiska värdena. Kvarken är Finlands ända världsarvsområde och till området hör största delen av Replot. Landhöjningen syns bra genom att de grunda havsvikarna skiljs från havet och bildar först flador och i ett senare skede glosjöar, dit havsvattnet når endast vid högvatten. Fladorna och glosjöarna är viktiga fisklekplatser och födosökningsplatser för fåglar.

Det bör utföras omfattande geotekniska undersökningar innan man ingriper i detta känsliga naturekosystem. I utredningarna klarläggs marken, dess bärkraft, hur sprängningar och grävningar påverkar grundvattnet, bäckarna och glosjöarna, som är viktiga fångstplatser för bl.a. havsörn. Floran och faunan på Replot omfattar nationellt och internationellt speciella och skyddade arter, bl.a. fågelbeståndet som består av ca 80 häckande arter, är en viktig del av detta. Många arter är hotade arter enligt EU:s fågeldirektiv 79/409/EEG. Av dessa kan man nämna fiskgjuse och havsörn som är skyddade med stöd av naturvårdslagen (§ 38) såsom även deras boträd (§ 39). Replot är nationellt viktigt för havsörnspopulationen och därför är det särskilt viktigt att artens livsmiljö och förökning tryggas och främjas i enlighet med EU:s direktiv och naturvårdslagen. Störningar i havsörnens livsmiljö kan vara ödesdigra för arten och även det arbete som WWF:s havsörnsgrupp har gjort går till spillo och det byggs en vindkraftspark på Replot.

Vindkraftverken är en fara för havsörnarna, delvis på grund av kollisionrisken, men även byggarbetet medför störningar. Dessutom kommer området att bli industriellt och medföra oåterkalleliga följder för den känsliga naturen. I detta fall står en speciell artrik natur som uppstått under 10 000 års tid och en vindkraftspark som är i drift 25 år mot varandra.

Havsörnarnas kollisiondöd och deras andel i relations till vindkraftverk har undersökts i NINA-rapport 620 (Trondheim 31.12.2010). Undersökningen utfördes av naturforskningsinstitutet i Norge. Undersökningen visar att kollisionrisken är en verklig fara och att den högst sannolikt orsakar ett hot mot havsörnarna på Replot som leder till döden, såsom även 110 kV:s kraftledningen från Replot till Vasa. Kraftledningsgatan kommer att vara 46 – 50 meter bred och 40 – 50 km lång och eftersom den dras rakt igenom världs-

arvsområdet orsakar den landskapsolägenheter och jordkabelgrävningar från kraftverken till elstationerna, vilket kommer att ge upphov till oåterkalleliga spår i naturen samt störning och risker för havsörnarna.

Replot i Kvarken är flyttsträck för 300 000 – 400 000 flyttfåglar och vindkraftsparken skulle bli ett stort hot mot dem. Med hänvisning till alla negativa konsekvenser konstaterar åsiktsframföraren till slut att han inte vill ha någon vindkraftspark och att planeringen ska läggas ner.

Åsikt 101

Åsiktsframföraren konstaterar att barndomshemmet ligger ca 500 meter från den planerade vindkraftsparken och att hans familj och närmaste släkt bor där sedan generationer tillbaka. Rötterna till platsen och känslorna för hembygden är starka, varför det skulle kännas absurt att flytta bort på grund av projektet. De sköter om sin miljö, fiskar och jagar, men allting kommer att förloras i och med projektet, och projektet påverkar inte bara invånarna, utan också områdets turism. Fastighetsvärdet sjunker, eftersom tomterna och husen inte längre intresserar, vilket leder till att området dör ut, för att inte tala om de negativa konsekvenserna för miljön och djuren (t.ex. havsörnarna). Globalt har det inträffat att människor blir sjuka och tvungna att flytta från sina hem i närheten av vindkraftsparker. Detta projekt är inget undantag. Projektet ger mera negativt än positivt, varför åsiktsframföraren är emot projektet.

Åsikt 102

Åsiktsframföraren anser att projektet medför för stora ingrepp i den vackra miljön.

Åsikt 103

Åsiktsframföraren anser att det blir för mycket naturförstörelse med alla vägbyggen.

Åsikt 104

Åsiktsframföraren konstaterar att vindkraftsparken inte bör byggas och att han inte godkänner andra alternativ än nollalternativet, varvid motsvarande elektricitet produceras någon annanstans, kanske på samma sätt. Åsiktsframföraren anser att konsulten inte är opartisk och därför kan miljökonsekvensbedömningen ifrågasättas. Den projektansvarige meddelar att lokalbefolkningen beaktas, men invånarenkäten är dåligt genomförd och om man verkligen vill ta hänsyn till lokalbefolkningen, skulle det vara bäst att avsluta projektet senast nu. Av den dåliga invånarenkäten framgick dock att majoriteten av lokalbefolkningen förhåller sig negativt till projektet och att de själv värnar om sin livsmiljö, natur- och artrikedom. Oberoende av alternativ, har projektet med andra ord inget stöd. Projektet har heller ingen positiv inverkan på Korsholms kommuns image, ekonomi eller sysselsättning, om vilket det inte finns några tillförlitliga beräkningar. Tvärtom kan projektet ha negativa effekter för turismen, i synnerhet upplevelseturismen, i hela Replot skärgård. Det är heller inte klart om arbetskraften ska tas från hemlandet eller utomlands ifrån.

I beskrivningen nedvärderas invånarantalet i Karlsö-Brändövik och att man därför inte behöver ta hänsyn till dem. Avståndet till bebyggelsen är dessutom bara 500 meter, trots att det globalt bör vara 5 kilometer. Detta kommer att förstöra livsmiljön för flera familjer bl.a. i Karlsö, dit flera barnfamiljer har flyttat. Konsekvenserna för människornas hälsa är negativa, exempelvis buller och skuggor, som också påverkar områdets fritidsbefolkning. Dessutom förfular vindkraftverken landskapet och förstör områdets harmoni. Landskapsbilden i hela skärgården förändras, vindkraftverken bör placeras varken västerut eller österut från bebyggelsen. Vistelse i skogen kommer att begränsas, eftersom man

kommer att förbjuda vistelse en viss radie från vindkraftverken. Byggande av bostäder och fritidsbostäder kommer också att begränsas.

Om havsörnens situation konstaterar åsiktsframföraren detsamma som många andra ovan. Havsörnen är skyddad med lag, området är ett viktigt häckningsområde, betydelsen av WWF:s havsörnsgrupps arbete, havsörnsfrågan är av nationell betydelse och inte bara ett lokalt intresse. I området finns 5 bo, trots att man påstår annat. Med satellitmottagare har man kunnat följa unga havsörnars rörelser och man kan nu konstatera att vindkraftverken kommer att utgöra en fara för dem. Det är också farligt för vuxna havsörnar att jaga i området, eftersom luftströmmarna bär fåglarna uppåt när växtligheten i miljön har tagits bort, varvid fåglarna kan krocka med rotorbladen.

Fågelarter som har skyddats i lag får inte riskeras för ekonomisk vinning, vilket kommer att ske i detta projekt. Projektet kommer också att inverka negativt på älgjakten och älgstammen. Jakt kommer sannolikt att förbjudas, eftersom skotten träffar kraftverkens rotorblad. Servicevägar och vägar under byggperioden kommer att klyva markägarnas egendom på ett icke önskat sätt och följden blir ett splittrat landskap som minskar naturens mångfald i området. Av beskrivningen framgår inte vem som kommer att sköta vägarna och hur markägarna som lider skada av projektet kommer att ersättas för skador som följer av att byggande begränsas och områden tvångsinlöses för vägbehov. Och hur går det med de marker som ligger i vindupptagningsområdet?

Åsiktsframföraren anser att luftledningsalternativet är dåligt, eftersom fågelbeståndet är så rikt och artrikt att ledningarna utgör en stor risk för kollision och fågeldöd, i synnerhet för den skyddade havsörnen och fiskgjusen. Detta projekt är i största grad miljöförstörande, varför parken måste byggas på en lämpligare plats där den har obetydlig inverkan på djur, natur och befolkning och där det finns kraftledningar i närheten. Även betongkonstruktionerna kommer att bli kvar i terrängen när projektet upphör. Vem ansvarar för en eventuell konkurs?

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att vindkraftsparken är ett konkret hot mot världsarvsområdet och de närliggande Natura 2000-områdena.

Åsikt 105

Åsiktsframföraren konstaterar att åtgärden är för stor för naturen och innebär att havsörnarnas häckningsområde störs. Av detta följer sänkt värde på området och svårare levnadsförhållanden. Lokalbefolkningen får inga nya arbetsmöjligheter, och projektet har obetydlig inverkan på den totala energiproduktionen.

Åsikt 106

Åsiktsframföraren vill inte ha någon vindkraftspark i Korsholm.

Åsikt 107

Åsiktsframföraren vill inte ha någon vindkraftspark i Vallgrund och Söderudden.

Åsikt 108 (2 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna besökte evenemanget för allmänheten i Södra Vallgrund 18.5.2011, men det var bara en teater och gav ingen ny information om alternativen. Kommunalpolitikerna lyste med sin frånvaro och endast en kommunal tjänsteman var på plats, trots att man i rask takt är på väg att föra projektet framåt fastän det inte har fått plats i landskapsplanen. Kommunpolitikerna har sagt till dem att projektet bereds i faser, men man bör yrka på miljötillstånd för projektet och även landskapsplanen bör göra upp på nytt. Projektet är för stort för våra kommunpolitiker.

För att projektet ska kunna gå vidare anser åsiktsframförarna att det åtminstone fordrar en reservering i landskapsplanen, eftersom miljöministeriet slopade området i planen (21.12.2010). De hänvisar också till publikationen "Tuulivoimarakentamisen suunnittelu, 19/2011", i vilken nämns att även parker om 3 – 5 vindkraftverk måste införas i landskapsplanen. j

Åsiktsframförarna konstaterar att området har den största havsörnsstammen i Finland såsom även flera Naturaområden och skyddade biotoper, som nog nämns i beskrivningen, men som inte beaktas framom de ekonomiska aspekterna.

Åsiktsframförarna konstaterar att det finns ett allvarligt fel i beskrivningen, troligen oavsiktligt, när man har lagt till alternativ 5, som ligger nära det ursprungliga alternativet som fanns med i förslaget till landskapsplan. Enligt den projektansvarige och konsulten är alternativet inte ekonomiskt lönsamt, men det finns ändå med utan förklaringar och det jämförs inte med de övriga alternativen. Vid evenemanget för allmänheten delade man endast ut ett sammandrag på 26 sidor, där det var mycket svårt att få en uppfattning om projektet. Åsiktsframförarna var själva tvungna att hämta den 400-sidiga bedömningsbeskrivningen inklusive bilagor från den projektansvariges byrå.

Även invånarenkäten är bristfällig, trots att den har gjorts av ett stort antal experter. Åsiktsframförarna inte fått enkäten trots att de har en postlåda längs Karlsövägen såsom inte heller många andra fast boende. Trots uppringningar och löften har konsulten inte skickat enkäten till dem. När detta nämndes för konsulten var svaret att "Jag kan skicka den till dig nu om du vill". Dylikt oetiskt beteende får en att förundra sig över hur stora ärenden sköts när små ärenden sköts på detta sätt. Många bilagor är bristfälliga, bl.a. sidorna 89, 214, 215 ja 251. I bilagorna saknas bl.a. deras fritidsbostad, där de fortfarande har kvar ett gällande bygglov. Villan har funnits på ön sedan år 2006. Man vill av någon orsak att området ska framstå som glest bebyggt.

I beskrivningen saknas en utredning om hur de planerade vindkraftsparkerna längs den österbottniska kusten påverkar fågelbeståndet och flyttningen. Man hade väntat sig en utredning, eftersom den projektansvarige ansvarar för de flesta projekten.

En allvarlig brist är avsaknaden av en miljökonsekvensbedömning för kraftledningen Alskat-Vallgrund, trots att den klyver världsarvsområdet mitt itu. Dessutom saknas en utredning av sjökabelalternativet och kontaktmyndighetens efterlysta utredning om skador under byggtiden, t.ex. av grävningar och utfyllnad och om hur projektet påverkar människorna och djuren samt vilka begränsningar som kommer att gälla och hur stora, omfattande och tunga transporter kommer att påverka.

Alla alternativ ligger i närheten av världsarvsområdet och även om de inte direkt påverkar områdets geologiska värden kommer de dock att påverka landskapet, djuren och naturen. Från Replotbron kommer man att de vindkraftverken, som hörs, syns och dominerar utsikten. Det saknas ännu en övergripande visuell presentation om vindkraftverkens landskapskonsekvenser. De bilder som nu finns är inte tillräckliga, utan de bör visas i 3D.

På sidorna 115 – 125 i beskrivningen presenteras 42 vindkraftsplatser i orörd natur, men man visar inte hur platserna 1 – 42 ser ut när projektet har genomförts.

I bilagorna på sidorna 21 – 22 avslöjas konsultens åsikt när det sägs att "gruppen ...påstår att allmänheten kategoriskt motsätter sig projektet ... har anfört besvär och klagomål .. plockat fram aspekter som inte har någon betydelse för världsarvsområdet. På sida 22 säger konsulten "det ser ut som om gruppen har missförstått utgångspunkterna för urvalskriterierna ... och orsakar administrativa förseningar" från en part som inte ens klarar av att posta en invånarenkät. Intressant med dessa ord är att man inte ens tänker på demokrati och människornas rätt att uttrycka sin åsikt om sina bekymmer och projek-

tets konsekvenser. Detta är ett teknokratiskt och elitistiskt förhållningssätt. Man hänvisar till IUCN- bedömningsrapporten och inte till UNESCO:s, som skulle ha varit mera relevant. Troligtvis har inget utlåtande begärts av UNESCO, men det borde ha gjorts. I kontaktmyndighetens utlåtande 19.1.2009 har kommunstyrelsen i Korsholm framfört att projektet förs vidare i dialog med UNESCO, i beskrivningen nämns inget om detta. En utredning om projektets gemensamma konsekvenser saknas ännu. Med hänvisning till ovan nämnda aspekter konstaterar åsiktsframförarna till slut att projektet inte bör genomföras.

Åsikt 109

Åsiktsframföraren vill inte ha en vindkraftspark i Vallgrund, Söderudden och Replot, eftersom det bör finnas lugn och ro för människor och djur. Det finns bättre statsägda områden, varför detta unika skärgårdslandskap inte får förstöras.

Åsikt 110

Åsiktsframföraren vill inte ha en vindkraftspark i Vallgrund, Söderudden och Replot, eftersom det inte är passande att förstöra en liten skärgårdsö med vindkraftverk. Fast bo-satta vill ha tystnad runtomkring sig och djuren måste få vara i fred. I vårt land finns det stora obebodda områden som passar bättre för vindkraft.

Åsikt 111 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna vill inte ha en vindkraftspark på Replot, eftersom området och hela ön är för små och projektet kommer att förstöra för mycket av den unika skärgården. Dessutom ligger området alldeles för nära fast bebyggelse och fritidsbosättning. Vindkraftverken bör placeras på ett redan industrialiserat område eller ut till havs.

Åsikt 112

Som fast boende på orten är åsiktsframföraren djupt oroad över det stora projektet. Åsiktsframföraren har i generationer varit rädd om miljön och naturen som de lever i. Det har varit självklart att leva i samklang med naturen och inte göra för stora och oåterkalleliga spår i den. Byggnad av en vindkraftspark skulle förstöra området för all framtid.

Åsiktsframföraren anser att kraftledningens dragning bör undersökas ytterligare, t.ex. som sjökabel. Hon konstaterar också att havsörnens fortplantning i området riskeras, viktiga lekplatser för fisk förstörs, flyttleder, viloplatser och häckning riskeras och den närliggande bebyggelsen påverkas (buller, infraljud, skugg- och solreflexer). Tills slut konstateras att det är allas ansvar att skydda skärgården från detta. Vindkraftsparker borde inte förstöra ren natur utan snarare hjälpa oss att bevara den. Den enda rätta placeringen av dylika projekt är i redan exploaterade områden.

Åsikt 113 (2 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna motsätter sig alla fem alternativ ALT1 – ALT5, eftersom:

- Vindparksområdet inte är infört i landskapsplanen och miljöministeriet har tagit bort det ur planen, varför projektet inte bör genomföras i någon form alls.
- Stegvis byggande, på basis av texten i beskrivningen har man för avsikt att stegvis bygga den största möjliga vindkraftsparken och på detta sätt kringgå lagen.
- Människornas livsmiljö; lokalbefolkningen har motsatt sig projektet från början och i demokratins namn bör man slopa projektet på grund av majoritetens åsikter.

- I fråga om kraftledningen borde man ha utrett flera alternativ, även en sjökabel. Alternativet man nu för fram tyder på att man har för avsikt att utvidga parken mot norr. Dessutom borde man ha granskat hela kraftledningslinjen från Gerby till Söderudden.

- Havsörnen är hotad, eftersom Kvarkenområdet är landets viktigaste förökningsområde för havsörn. I årtionden har man arbetat med att rädda havsörnen och myndigheter, lokalorganisationer och privata har deltagit i arbetet. Inget av alternativen kan genomföras utan att skada havsörnens livsmiljö.

- Det har alltid varit viktigt att bevara och skydda miljön, också innan området fick världsarvsstatus. Lokalbefolkningen har tagit hand om detta arbete under århundraden. Den officiella statusen erhöles på grund av närheten till Naturaområdena, vilka stöder sig på EU:s art- och fågeldirektiv. Direktiven förpliktar medlemsstaterna att skydda viktiga fågelarters häcknings- och rastplatser. Varje år förekommer t.o.m. 400 000 individer av dessa arter i området när det använder flyttsträcken som går via området.

- Miljötillstånd enligt miljöskyddslagen fordras på grund av oskäligt besvär för grannarna och närboende. Miljötillståndsförfarande bör tillämpas i det aktuella fallet. (MiljöskyddsL § 28).

Åsikt 114

Åsiktsframföraren stöder miljöministeriets beslut (21.12.2010), men ändå har den syndiga alliansen (EPV, Ramboll, Korsholms kommun) beslutat att framföra ännu ett femte alternativ som omfattar nio kraftverk och som troligen skulle vara början på en utvidgning. Det femte alternativet är helt och hållet mot lokalbefolkningens vilja och området är lika känsligt i fråga om natur, miljö, fritidsbebyggelse och jakt som de andra alternativen. Bedömningsbeskrivningen visar klart och tydligt hur olämpligt området är för vindkraft. Ännu saknas en utredning om infraljudets inverkan på människor och djur. Det skulle också vara önskvärt att få en opartisk utredning om värdesänkningen av fastigheterna och konsekvenserna för jakt och annan rekreation (t.ex. ersättningar till jaktföreningarnas medlemmar). Åsiktsframföraren anser att turismen i Korsholms skärgård mycket väl kan leva utan vindkraftverksparken. Till slut frågar sig åsiktsframföraren hur en liten människa kan försvara sig mot storföretagens jurister och vem som sörjer för naturvärdena.

Åsikt 115

Åsiktsframföraren konstaterar att efter att han läst bedömningsbeskrivningen förstärktes uppfattningen om att vindkraftsparken är olämplig i Korsholms skärgård, eftersom den är för stor och överväldigande för natur, djur och människor. Efter att ha läst kapitlet om havsörnen, tänkte han att det borde vara tillräckligt för att parken inte ska byggas. En fråga: Kommer EPV att betala för varje havsörn som dör efter att ha krockat med ett vindkraftverk? Dessutom konstaterar åsiktsframföraren att det är underligt att en del av Replot skärgård har lämnats utanför världsarvsområdet och att det då trillar ner en vindkraftspark i detta område. Till slut konstateras att det enda alternativet är nollalternativet.

Åsikt 116

Åsiktsframföraren betvivlar byggandet av en vindkraftspark och anser ytterligare att byggandet inte bör inledas, eftersom konsekvenserna för fåglarna, miljön och lokalbefolkningens välmående är för stora.

Åsikt 117

Åsiktsframföraren anser fortfarande att vindkraftsparken i Korsholm är för stort ingrepp i naturen i Korsholms skärgård. Samtidigt förlorar man flera värdefulla naturområden, växt- och djurarter.

Åsiktsframföraren vill peka på vissa felaktigheter och brister i bedömningsbeskrivningen, t.ex. fåglarnas flyttsträck över Replot bör ännu utredas. Kartläggningen av fladdermöss är också bristfällig i fråga om övervintringsplatser, flyttsträck och dagsvistelse. En fågelart som bör utredas noggrannare är berguven och hur den häckar. Även storlomsparet, som häckar i området av Storträsket, saknas i utredningen. Denna direktivart är utsatt för att krocka med vindkraftverken. Stycket om älgjakt är lustig läsning, eftersom det sägs att man eventuellt måste ändra skjutriktningen för att kraftverken inte ska träffas av skotten. I vilken riktning ska man skjuta när det finns kraftverk överallt. Det kommer då sannolikt inte att finnas några älgar kvar i området efter att Södra Vallgrund jaktförenings jaktmarker har raderats från kartan.

Åsiktsframföraren tänker med sorg i hjärtat på den dag när vindkraftsparken byggs ut för att omfatta 42 vindkraftverk och han önskar att det ännu finns någon som har hjärtat på rätt ställe och tar skärgårdsborna på allvar. Bedömningsbeskrivningen ser dock ut att leda i en endaste riktning. Västra delen av Replot mellan Södra Vallgrund och Söderuden har formats av inlandsisen och vågorna i århundraden och storindustri i form av en vindkraftspark passar inte här. Området har så intressant och mångsidig natur som är värd att bevaras för kommande generationer.

I skolan lär vi oss att regnskogen är världens lungor. Det nuvarande klimatet är kanske bevis på detta. Åsiktsframföraren anser att Replot har en egen "regnskog" som är viktigare än man kan föreställa sig och därför måste man sköta om växande plantor, som i framtiden kommer att fungera som koldioxidlungor. Här ska inga vindkraftverk byggas.

Åsikt 118

Åsiktsframföraren anser att en vindkraftspark inte passar i ett så smalt område med världsarvsområdet på ena sidan och villor på den andra. Vindkraftsparken skulle inverka negativt på fåglarnas höst- och vårflyttning samt havsörnarna i området. Vägnätet som byggs för kraftverken påverkar också natur och miljö. I form av olika säkerhetsbestämmelser har kraftverken även konsekvenser för hur människan kan röra sig i området.

Åsikt 119 (2 undertecknare)

Vindkraftsparken i Korsholm skulle utgöra ett skadligt och förfulande ingrepp i Unescos världsarvsområde Kvarken.

Områdets energibehov kan mer än väl tillgodoses av redan befintliga energikällor. Om en eventuell vindkraftspark behövs, bör den placeras på annat håll där den inte medför skadliga följder.

Åsikt 120

Åsiktsframföraren konstaterar att det är ett oansvarigt, tyst utnyttjande som har fört byggande av en vindkraftspark i Korsholm framåt i Vallgrund. De stora vindkraftverken ändrar landskapsbilden i detta känsliga område. Ett område som av naturen borde höra till världs naturarvet. Till slut konstaterar åsiktsframföraren man bör visa respekt för dem som bor fast i området och de som använder området för rekreation.

Åsikt 121

Åsiktsframföraren anser det vara oansvarigt att bygga en vindkraftspark i Vallgrund. Landskapsbilden i det känsliga området förändras. Ett område som av naturen borde höra till världs naturarvet. Till slut konstaterar åsiktsframföraren man bör visa respekt för invånarna och världsarvet.

Åsikt 122

Åsiktsframföraren anser att bedömningsbeskrivningen är övergripande, men tyvärr kan kvantitet inte ersätta kvalitet, som i detta fall framgår när man läser beskrivningen noggrannare och hittar felen och bristerna, på basis av vilka man dragit felaktiga slutsatser. Man försöker skapa en bild av att vindkraftverken ska tillverkas lokalt och att detta skulle ha sysselsättande effekt. Tyvärr finns inte en endaste vindkraftstillverkare i Österbotten. Trots att man planerar fabriker, kommer de att vara i funktion först lång in i framtiden. Utländska tillverkare använder egna komponenttillverkare och specialiserade installatörer.

Enligt uppskattning kan 23 – 50 personer få arbete med drift och underhåll av kraftverken, men att servicebesöken vid varje kraftverk görs endast 3 gånger per år. I alternativ 5 med 9 kraftverk blir det 27 servicedagar. För två personer är den sysselsättande effekten 54 dagsverken, vilket betyder att det behövs fyrdubbelt med dagar för att nå ett årsverke och ändå borde man ännu sysselsätta 22 personer. Man kan konstatera att den sysselsättande effekten är grovt överdriven.

Invånarenkäten visar att en stor majoritet av lokalbefolkningen motsätter sig projektet. Om landskapsplanen, kommunplanläggningen och även under MKB-processen har det anförts flera anmärkningar. Även i dagstidningarna finns otaliga åsikter och intervjuer som i regel har varit negativa. Den projektansvarige låter bli att beakta mjuka värden och talar främst föraktfullt om "Nimby" och "vissa högljudda".

Kartmaterialet är delvis bristfälligt, bl.a. kartorna över fåglarnas häckningsplatser och flyttning är så avgränsade att hela projektområdet inte ens syns. Man borde ha använt bättre kartor och en konsekvent skala och storlek. Det borde också ha funnits platser för observation av vårflyttande fåglar närmare området/i området. Samma gäller även för övriga utredningar, bl.a. utredningarna av florans och faunas utvärdering ser ut att vara övergripande, men de innehåller brister, som ibland erkänns, men till vilka man bara lovar att återgå till i ett senare skede. I detta skede bör utredningarna vara färdiga och konsekvenserna fastställda med större noggrannhet. Nu är frågetecknen för många och enligt försiktighetsprincipen kan projektet inte godkännas. Den enda slutsatsen är dock att alla alternativ är dåliga för havsörnen och man behöver säkert inte påminna om hur övergripande skydd arten åtnjuter i lagstiftningen och direktivet.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att om projektet förs vidare, kommer följderna att ses på internationell nivå.

Åsikt 123

Åsiktsframföraren anser att skärgårdsborna inte har någon nytta av projektet, det bara plundrar skärgården utan att bry sig om följderna. Det finns inget verkligt behov av mera elektricitet, utan ökad produktion leder till ökad förbrukning, som till största del är onödig. Däremot bör man lära sig att spara elektricitet.

Åsiktsframföraren konstaterar att miljöministeriet har tagit bort vindkraftsreserveringen i landskapsplanen och att världs naturarvet har andra värden än bara pengar. Till en början talade man bara om byggande av 50 vindkraftverk, nu bara om ett fåtal. Säger inte redan detta att det inte finns något verkligt behov.

Åsikt 124 (3 undertecknare)

Åsiktsframföraren motsätter sig projektet, eftersom vindkraftverken byggs för nära fritidsbebyggelsen, levande natur förstörs och elektriciteten leds i luftledning. Om projektet ändå genomförs, måste vindkraftverken placeras ut till havs.

Åsikt 125 (2 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar allra först att projektområdet inte finns i landskapsplanen och att projektet således inte bör fortsätta. Det minsta alternativet i beskrivningen motsvarar inte ens det som en gång föreslogs till landskapsplanen. Åsiktsframförarna konstaterar att det på sida 242 framförs att planläggningen ska fortsätta efter MKB-processen och de undrar således vilken betydelse MKB-processen då har.

Enligt åsiktsframförarna har ett stegvist byggande framkallat alternativ 5, som är sammansatt i brådskan och inte ger någon tillförlitlig bild av projektet. Trots detta har den projektansvarige tidigare i offentligheten påstått att det fordras 45 vindkraftverk för att projektet ska vara lönsamt. Med nuvarande lagstiftning vill man påskynda byggandet av mindre vindkraftsparker (10 vindkraftverk/30 MW). Det ger en bild av att man bygger i etapper och kringgår lagstiftningen. Detsamma gäller byggandet av kraftledningen. Enligt tidigare utlåtanden skulle kraftledningens konsekvenser granskas enhetligt. I fråga om kraftledningen är beskrivningen bristfällig, vilket man märker när man jämför med Fingrids motsvarande utredningar. I beskrivningen saknas detaljerade konsekvenser i känsliga områden, visualiseringar, genomskärningar och detaljerade kartor. Exempelvis där ledningen går över Replotbron behandlas endast i en mening. I sitt utlåtande om bedömningsprogrammet uppmanade kontaktmyndigheten till att granska flera alternativ, även i fråga om sjökabeln, vilket dock inte har gjorts. Miljön skulle också utsättas för färre olägenheter om man använder befintliga sträckningar.

Konsekvenserna för Naturaområdenas skyddsvärden, världsarvsområdet och havsörnen är uppenbart negativa. Kvarkenområdet är ett av landets viktigaste förökningsområden, som myndigheterna, lokala föreningar och privatpersoner i decennier har försökt rädda och bevara. Inget av alternativen kan genomföras utan att riskera havsörnens livsmiljö.

Åsiktsframförarna konstaterar att lokalbefolkningen har skyddat området i århundraden redan innan det fick världsarvsstatus och innan Naturaområdena fick status som baserar sig på EU-direktivet.

Beskrivningen tar inte hänsyn till det starka motstånd som projektet har i skärgården. Man konstaterar bara att en knapp majoritet på fastlandet är för projektet, trots att en stor del av fritidsinvånarna inte ens har fått delta i utredningarna. Man visar ingen respekt för lokalbefolkningen och deras stolthet för hembygden, och samtidigt när man på ett ganska lättvindligt sätt förhåller sig till världsarvsstatusen, retar man upp folk i onödan.

Till slut konstaterar åsiktsframförarna att miljötillståndsförfarande enligt 28 § i miljöskyddslagen måste tillämpas, eftersom alla alternativ har betydande inverkan på människornas livsmiljö.

Åsikt 126

Åsiktsframföraren konstaterar att landets viktigaste havsörnsbestånd finns i Replot – Björköby skärgård och att det finns flera revir och bon i planeringsområdet. WWF:s havsörnsgrupp har i sitt GPS-uppföljningsprojekt påvisat vindkraftsparkens förödande följder för havsörnarna.

Åsiktsframföraren konstaterar att lokalbefolkningen och fritidsinvånarna har motsatt sig projektet från början, vilket även invånarenkäten visar.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att elöverföringen måste byggas med sjökabel och inte med luftkabel.

Åsikt 127

Åsiktsframföraren motsätter sig projektet i sin helhet. Miljöministeriet har inte godkänt vindkraftsområdet i landskapsplanen, eftersom konsekvenserna för miljön och naturen kommer att vara betydande. På basis av detta bör projektet inte genomföras.

Åsikt 128

Åsiktsframföraren anser att man inte har utrett tillräckligt på vilket sätt havsörnens bon och förökning kan tryggas. Utbyggnad av vindkraften i världsarvsområdet kommer att ha katastrofala följder för havsörnen och det enorma arbete som har gjorts för att rädda dem, kommer att rinna ut i sanden och havsörnen bli utrotningshotad på nytt. Även kraftledningen, som planeras genom världsarvsområdet, kommer att försämra områdets status, vilket skulle vara en skam för Korsholms kommun och Vasaregionen och ställa Finland i dåligt ljus. Runt kraftledningen måste det utredas konsekvenserna för människornas och djurens hälsa. I dag är området viktigt som rekreationsområde och område för boende både för fritidsbosättning och för fast boende såsom även för naturupplevelser, vilka kommer att försämrats i och med vindkraften, som inte hör hemma i skärgårdsskicket utan främst i industriområden.

I projektområdet finns flera viktiga fisklekplatser, som ligger i farozonen när man bygger vägar och områdena dikas för att få de massiva vindkraftskomponenterna på plats.

Största delen av områdets befolkning godkänner inte byggande av vindkraft i det planerade området. I december 2010 uteslöt miljöministeriet området från landskapsplanen, eftersom utredningarna om konsekvenserna för miljön var bristfälliga. Även bedömningsbeskrivningen är lika bristfällig i fråga om t.ex. fågelutredningarna och många andra utredningar.

Åsikt 129

Åsiktsframföraren konstaterar att det inte har gjorts någon tillräcklig utredning om hur havsörnens häckning ska tryggas. Om vindkraftverken byggs på det planerade området i Södra Vallgrund, kommer följderna att vara katastrofala.

Kraftledningen som dras i området kommer att gå genom världsarvsområdet, vilket kan riskera världsarvsstatus. Det skulle vara en skam för Vasaregionen och för hela Finland.

Områdets rekreation, boendetrivsel och naturupplevelser kommer att minska dramatiskt och snurrande propellrar som utsikt ger åtminstone ingen positiv bild av skärgårdskulturen. Man kommer främst att tänka på en fabriks- eller industrimiljö. Vill man verkligen ha det så?

Till slut undrar åsiktsframföraren om det noggrant har utretts hur kraftledningen genom kraftverksområdet påverkar näromgivningens människor och djur och deras hälsa.

Åsikt 130

Åsiktsframföraren konstaterar att bedömningsbeskrivningen inte ger någon säker bedömning av hur den planerade vindkraftsparken kommer att påverka Finlands tätaste havsörnsbestånd.

Åsikt 131

Åsiktsframföraren konstaterar att ett av landets viktigaste havsörnspopulation finns i Replot – Björköby skärgård. I planeringsområdet finns flera bon och häckningsområden. WWF:s havsörnsgrupp har i sitt GPS-uppföljningsprojekt påvisat vindkraftsparkens förödande följder för havsörnarna. Världsnaturfonden (WWF) motsätter sig byggande av vindkraft i området.

Lokalbefolkningen och fritidsinvånarna har från början motsatt sig projektet. Undersökningar visar att största delen av skärgårdsinvånarna är emot planerna.

Det borde ha undersökts flera alternativ (även sjökablar) för kraftledningssträckningen.

Åsikt 132 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna konstaterar att de i egenskap av turistföretagare personligen skulle erfa att vindkraftsparken förstör områdets dragningskraft och möjligheten att bedriva natur- och världsarvsområdesturism. Inga grupper från Finland, och inte heller från utlandet, skulle längre vara intresserade av att besöka området.

Dessutom skulle den nya ca 50 meter breda luftledningssträckan genom Replot vara förödande för naturen, boendemiljön och turismen.

Åsiktsframförarna anser att Vallgrund inte lämpar sig för en vindkraftspark, eftersom områdets natur är känslig och värdefull på grund av områdets geologiska värden. I området finns dessutom ett artrikt djur- och växtbestånd. Vindkraftsparker ska placeras ut till havs eller i områden som redan är utbyggda.

Åsikt 133 (2 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att ingen vindkraftspark överhuvudtaget bör byggas i Replot skärgård. Även miljöministeriet tog bort reserveringen för Korsholms vindkraftspark ur landskapsplanen 21.12.2010. Åsiktsframförarna konstaterar att Kvarkens världsarvsområde skulle förstöras helt och hållet av vindkraftsparken och de tillhörande kraftledningarna.

Ytterligare konstaterar åsiktsframförarna att sjökabelalternativet totalt har ignorerats utan motiverad orsak. En luftledning genom Replot skärgård skulle vara förödande. Därför är en sjökabel den enda förnuftiga lösningen. I beskrivningen behandlas bara en del av elledningen som går ända till Gerby.

Till slut konstaterar åsiktsframförarna att det inte har utretts tillräckligt hela ljudskalans inverkan på människor och djur, såväl korttids- som långtidseffekterna. Havsörnens och övriga känsliga djurarters levnadsförhållanden får inte riskeras.

Åsikt 134 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna konstaterar att kommunen har gått till väga på fel sätt när de tillsammans med elbolaget, utan att ta hänsyn till lokalbefolkningen och markägarna, med tvång är på väg att genomföra ett projekt som är till nytta endast för företaget. Åsiktsframförarna anser att det inte är kommunens uppgift.

Enligt åsiktsframförarna framgår det inte tydligt av beskrivningen vilka konsekvenserna är för markanvändningen och byggandet och för vilka områden man utfärdar byggförbud.

Åsikt 135 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna konstaterar att endast ALTO är möjligt, eftersom de övriga alternativen strider mot miljölagstiftningen i Finland och Europa.

Miljöministeriet fastställde landskapsplanen för Österbotten 21.12.2010 utan reservering för vindkraftsparken, eftersom havsörnsutredningarna var otillräckliga. Nuvarande utredningar har visat att havsörnen är mycket känsligare för störningar från vindkraftverk än man tidigare har trott.

I beskrivningen har även havsörnens förekomst, dess beteende och utbredning utretts bristfälligt. I beskrivningen saknas en grundlig utredning av fisklekplatser och vandringsbäckar. Dessutom kan man bara konstatera att bäckarna där fisken leker, fladorna och glosjöarna är mycket känsliga för sediment och humus som uppstår när man gräver i marken i närheten. Detta konstaterades på 1960-talet i samband med de omfattande skogsdikningarna. I beskrivningen finns bara ett alternativ för elöverföringen, trots att flera har efterlysts. Sjukabelalternativet har heller inte utretts. Av beskrivningen får man starkt intrycket att man har för avsikt att utvidga projektet så att det motsvarar det största alternativet.

Vindkraftsparkens närhet till världsarvsområdet och Naturaområdet innebär också att vindkraftsprojektet är omöjligt.

I invånarenkäten var 68 % av de fast bosatta emot vindkraft i Vallgrund, vilket även talar tydligt för alternativ ALTO.

Åsikt 136

Åsiktsframföraren motsätter sig absolut en vindkraftspark i Korsholm och konstaterar att en 50 meter bred kraftledning med säkerhet påverkar naturen och människorna.

Åsikt 137

Åsiktsframföraren motsätter sig en vindkraftspark i Korsholm, eftersom den är till skada för havsörnen och det övriga fågelbeståndet. Åsiktsframföraren konstaterar till slut att skärgården måste skyddas.

Åsikt 138

Åsiktsframföraren motsätter sig en vindkraftspark i skärgården, eftersom konsekvenserna kommer att vara betydande i ett stort område. Naturen måste bevaras och nu vet man inte hur kraftledningarna påverkar miljön på ön och fastlandet där bebyggelsen är tät.

Åsikt 139

Åsiktsframföraren motsätter sig vindkraftsparken och 50 meter bred kraftledning genom skärgården. Man måste tänka på människorna, djuren och världsarvsområdet som bör bevaras för all framtid.

Åsikt 140

Åsiktsframföraren motsätter sig en vindkraftspark i Vallgrund, eftersom området är ett världsarv, som måste bevaras.

Åsikt 141 (3 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att vindkraftsparken i Vallgrund inte får byggas i någon form, eftersom man sannolikt har för avsikt att utvidga parken stegvis och på så sätt kringgå bestämmelserna.

Åsikt 142

Åsiktsframföraren konstaterar att i en demokrati bör människornas vilja beaktas. Åsiktsframföraren vill inte att naturen förstörs på detta sätt, varför byggande av vindkraft i skärgården bör slopas.

Åsikt 143

Åsiktsframföraren konstaterar att man i större utsträckning bör ta hänsyn till människorna och markägarna och deras boendemiljö och låta bli att förstöra området. Åsiktsframföraren motsätter sig ett så stort projekt, eftersom det slukar skogarna och markerna.

Åsikt 144

Åsiktsframföraren konstaterar att skadan i naturen är större än nyttan i fråga om förnybar energi. Eftersom skattebetalarna betalar matartariffen med skattemedel bör även de få stoppa vindkraftsbyggandet i området. På 300 meters avstånd från vindmätningstationen finns ett havsörnsbo. I bedömningsbeskrivningen finns ingen utredning om de sällsynta fladdermössen som häckar i området. Världsarvsområdet urvattnas och hotas, vilket betyder miljönförluster för turismen. Vindkraften bör placeras på öppna platser eller i industriområden, på åkrar, ut i havet, i hamnar osv. Till slut motsätter sig åsiktsframföraren all vindkraft på Replot och säger sig vara redo för en rättsprocess mot byggandet.

Åsikt 145

Åsiktsframföraren konstaterar att projektet strider mot alla riktlinjer. Statsrådet har beslutat att vindkraftverk i första hand ska placeras i redan utbyggda områden. Så är det inte i detta projekt. Avståndet till befintliga större kraftledningar har ansetts vara viktigt, vilket inte är fallet i detta projekt där det skulle behövas en stor kraftledning rakt igenom det känsliga världsarvsområdet. Konsekvenserna för fågelbeståndet är obegripligt stora, lokalt är havsörnen och fiskgjusen utsatta, men även andra flyttfåglar. Runt området finns ca 100 fritidsbostäder, som förlorar sitt rekreativvärde och monetära värde. Åsiktsframföraren anser att bedömningsbeskrivningen kan jämföras med Tolkien-boken och önskar att det skulle finnas mera tid att undersöka saken för att hitta ännu mera lögner än de som redan i första anblicken har hittats.

Åsiktsframföraren konstaterar att på sida 129 i kapitel 13.2.1 sägs att i bedömningen har man tillämpat en rotordiameter på 90 meter i båda vindkraftsstorlekarna, medan man på sida 35 talar om 60 och 63 meters radie. Man har således valt radien för den minsta möjliga 3 MW:s turbinen till grund för bedömningen i båda fallen, medan arealerna är 76 % och 96 % större i verkligheten. Dylikt tricksande är enligt åsiktsframföraren ohederligt och omoraliskt och om man för ett 5 MW:s kraftverk skulle ha använt en diameter på 90 meter, skulle det ha varit förräderi. Det måste utredas om detta är myndigheternas avsiktliga försök till vilseledning. På sida 255, bild 16-11 har man låtit bli att säga att det är frågan om ett 5 MW:s kraftverk. Man har bara skrivit att kraftverket är 125 meter högt, att det är en Vesta V90, som är ett 3 MW:s kraftverk och 90 meter högt. Så i fråga om skuggbildningen finns inget 5 MW:s alternativ. Man nämner heller inga skuggtimmar för 3 MW:s kraftverket, som är utrustat med maximal vinglängd, vilket man bör göra om man väljer minimilängden och inte medelvärde eller medianlängden.

Åsiktsframföraren konstaterar att havsörnsutredningen är utan vetenskaplig grund och ersatt med ett ordflöde. I beskrivningen nämns inte GPS-uppföljningen av havsörnarna. I Norge har det utvecklats en simulation av hur havsörnarna krockar med kraftverken ("Spatial Assessment of White-tailed Eagle Collision Risk at the Smøla Onshore Wind-power Plant in Central Norway"). Det skulle inte ha krävts för mycket att göra en motsvarande utredning för Replot för att få ett antaget värde på havsörnsdöd i projektet, efter att fåglarna har krockat med kraftverken och kraftledningar. Texten är utformad så att eventuellt en havsörn kan dö under parkens livstid, medan man i Smøla har konstaterat 38 dödsfall sedan år 2005.

Åsiktsframföraren konstaterar att tabellen i kapitel 17 är otroligt förvrängd, eftersom graderingen är så långt från det subjektiva som man bara kan vara. Hur kan man säga att bullerkonsekvenserna är obetydliga, såsom i alternativ 5, när samtidigt 100 fritidsbostäder är i farozonen, där de rekommenderade värdena överskrids och man i alternativ 4 anser att konsekvenserna för klimatet är mycket betydande. Nu talar man om en lika stor effekt som att bygga ut glödlampan till en LED-lampa i hela landet, vilket säkert skulle kosta mindre än värdesänkningen på fritidsbostäderna i detta område. Det påstås också att konsekvenserna för fågelbeståndet är måttliga, men vad som är måttligt för fågelbeståndet förklaras inte. Är det 1 havsörn och 1 fiskgjuse varje år eller 7 per år såsom i Smøla i Norge? Dylika tabeller bör inte användas i en MKB-beskrivning, eftersom man kan jämföra den med en lottorad utan fakta med enbart propaganda.

Åsiktsframföraren har en villa på den västra stranden och påverkas av minst ett vindkraftverk (Vestas med 45 meters rotorblad) inklusive 10 – 29 timmars årlig skuggbildning. Först tycker man att det inte är så mycket, men vid eftertanke om hur timmarna infaller, märker man att det är sommarmorgnar när det blåser och himlen är molnfri.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att statsrådets rekommenderade värden ligger vid 100 dB:s alternativet (vilket inte är verkligt för ett 5 MW:s kraftverk) vid hans sommarstuga alldeles nära och vid 105 eller 108 dB överskrids de, vilket leder till en värdesänkning av fastigheten och det blir eventuellt omöjligt att sälja den.

Åsikt 146 (2 undertecknare)

Åsiktsframförarna godkänner inga vindkraftverk i närheten av deras sommarstuga. Det finns säkert andra platser längs kusten där det inte finns bebyggelse. Det betyder stort psykiskt våld att bygga vindkraftverk i ett område där det finns hundratals fritidsbostäder och naturfrid. Undertecknades stugtomt har köpts för dyra pengar och nu byggs en stuga så att man ska kunna njuta av den stora naturfriden. Bara tanken på vindkraftverk får en att må dåligt.

Åsikt 147

Åsiktsframföraren tror att vindkraften blir för dyr och att konsumenten blir tvungen att betala utgifterna. Såsom alltid när man bygger måste man fortsätta, kosta vad det kosta vill.

Åsikt 148

Åsiktsframföraren anser att vindkraftverken måste byggas där det finns större skogar. I detta fall blir det inte mycket kvar av skogen när vindkraftverken och kraftledningarna har byggts.

Åsikt 149

Åsiktsframföraren vill inte ha vindkraft. Det var inte i onödan som en del av Replot utnämndes till världsarvsområde. Vi kan förlora det genom att göra en del av Replot till industriområde. Vi kan be att miljöminister Niinistö kommer och tittar på utsikten t.ex. från Replotbron. I TV visades en dokumentär från Norge i månadsskiftet juni-juli. I programmet visades naturskyddare som samlade ihop 9 storskarvar som hade skadat sig i vindkraftverken.

Åsikt 150

Åsiktsframföraren ansluter sig till den skara som motsätter sig kraftledningen, eftersom planen inte har begrundats till slut. Dessutom konstaterar åsiktsframföraren att det är viktigt att bevara naturen, havsörnarna och framförallt att inte sätta sig själv ovanför lokalbefolkningen.

Åsikt 151

Åsiktsframföraren anser att planen bör skrotas eller alternativt bygga ca 5 vindkraftverk under förutsättning att det framförs alternativ till luftledningen. Dessutom konstaterar åsiktsframföraren att risken är stor för att landskapet ska förstöras, vilket även gäller för kraftledningen som slukar mycket mark som kunde användas till annat. Lokalbefolkningens åsikter bör höras. Världsarvsområdets status riskeras. Det är naturligtvis viktigt med förnybar energi, men detta område har för stora värden för att förstöras, såsom historiska värden och naturvärden. Rätt sak på rätt plats. Övriga förnybara energiformer bör utredas.

Åsikt 152

Åsiktsframföraren anser att det bör byggas mera vindkraft framom andra energiproduktionsanläggningar, såsom kärnkraft.

Åsikt 153 (Vasa kyrkliga samfällighet)

I anslutning till elöverföringen framför Vasa kyrkliga samfällighet att den nya kraftledningen (110 kV) absolut måste flyttas bort från sen södra gränsen av fastigheten för Lepikko lägergård på grund av funktionella orsaker och säkerhetsskäl.

4. KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

I kontaktmyndighetens utlåtande om vindkraftsparken i Korsholm fanns några sakfel och brister som i detta utlåtande har korrigerats eller helt tagits bort. Därmed ersätter detta utlåtande det tidigare utlåtandet som daterats 8.9.2011. De ändringar som gjorts i texten har markerats med understreckningar.

4.1 Sammandrag

I bedömningsbeskrivningen finns ett tydligt och informativt sammandrag, i vilket projektbeskrivningen och ett sammandrag av projektets konsekvenser och de objekt som utsetts för konsekvenserna finns med. Olika alternativ presenteras på ett åskådligt sätt på en karta. På kartan visas dock felaktigt 12 vindkraftsplatser i alternativ 5.

4.2. Projektbeskrivning och MKB-förfarande

I projektbeskrivningen presenteras alternativen på kartor, även elöverföringen presenteras förtydligad med kartor och man redogör för projektets bakgrund och mål. Projekthel-

heten framgår av projektbeskrivningen. Projektets samband med andra projekt har också behandlats, såsom även urbruktagning av vindkraftverken. Antagandet är att vindkraftverken rivs och endast fundamenten och kablarna blir kvar i marken. De flesta delarna återanvänds förutom rotorbladen av glasfiber, som troligen kommer att förbrännas.

I projektet bedöms inte tillräckligt i vilken utsträckning naturen återställer sig och på vilket sätt området kan användas när verksamheten har avslutats. Vindkraftverkens konstruktioner, byggtid och placering förklaras också, såsom även de gemensamma konsekvenserna med andra projekt, även om redogörelsen är bristfällig.

4.3 Utredning av miljön

De befintliga uppgifterna grundar sig på fältinventeringar som redan delvis har gjorts i området (fågelbeståndet, fladdermöss, preliminär vegetationskartläggning). Utredningarna ger en tillräcklig bild av områdets karaktär och utgör en god grund för bedömning av projektets fortsättning. Ytterligare bör man beakta det som framförs i sammandraget av detta utlåtande.

4.4 Behandling av alternativ

Det finns sex projektalternativ inklusive nollalternativet. I alternativ ALTO genomförs projektet inte, utan motsvarande elmängd produceras på annat sätt. Kontaktmyndighetens kommentar till denna punkt är att dessutom kunde man ännu ha infört "eller på ett annat ställe" i texten.

I alternativen består varje 3 MW:s vindkraftsenhet av ett 100 meter eller 125 meter högt torn, ett maskinrum och en trebladig rotor. Navhöjden är en annan än den totala höjden. Den senare bör användas för att visa vindkraftverkets landskapseffekt.

I fråga om elöverföringen har endast ett alternativ presenterats. Att en havskabel har uteslutits ur granskningen av alternativ har motiverats ändamålsenligt i miljökonsekvensbeskrivningen. Elöverföringen har behandlats till elstationen i Alskat. Kontaktmyndigheten anser att det hade varit bra att granska vindkraftsparkens och elöverföringens samverkningar ända till elstationen i Gerby.

4.5 Utredning av konsekvenser och bedömning av deras betydelse

I kontaktmyndighetens beslut om behovet av MKB-förfarande uppskattades att vindkraftsparkens viktigaste sannolika miljökonsekvenser är konsekvenserna för landskapet, den naturliga mångfalden, i synnerhet fågelbeståndet (rovfåglar, havsörn), markanvändningen och skogs- och jordbruket, människans levnadsförhållanden och rekreation. Även konsekvenserna av en eventuell kraftledning måste utredas.

Projektets norra del gränsar till Natura 2000-området Kvarkens skärgård (FI0800130). Projektet har konsekvenser även för områdets trafik, i synnerhet under byggtiden. Enligt bedömningsbeskrivningen är bullerolägenheterna, såsom även eventuella andra olägenheter, mest betydande för den fasta bosättningen och fritidsbosättningen.

Kontaktmyndigheten anser att det är viktigt att så många invånare som möjligt nås och får information om hur projektet eventuellt framskrider.

4.5.1 Konsekvenser för människans levnadsförhållanden och trivsel

Konsekvenserna för människans levnadsförhållanden och trivsel utreds med hjälp av flera olika metoder. Betydelsen av konsekvenserna som människorna utsätts för bedöms i synnerhet med avsikt på de närmaste bostadsområdena och rekreationsområdena. I bedömningen tillämpas social- och hälsovårdsministeriets och STAKES anvisningar och

tidigare erfarenheter av konsekvenser från vindkraftverk och respons från evenemangen för allmänheten som hållits under MKB-processen samt invånarenkäten.

De mest betydande konsekvenserna som projektet orsakar för människorna ansluter sig till värdesättningen av området som boendemiljö och områdena för fritidsbostäder, boendetrivsel, rekreation samt förändringar i landskapet och naturen. Utöver dessa kan bullret och skuggbildningen från vindkraftverken upplevas som störande. Även eventuella risker som kraftledningarna innebär för hälsan vållar ofta bekymmer i vindkraftsprojekt.

Konsekvenser för hälsan

De viktigaste eventuella konsekvenserna för människans hälsa är landskapskonsekvenserna. Även bullerkonsekvenserna och skuggbildningen och effekterna av den har tagits upp till behandling. Institutet för hälsa och välfärd (THL) har i sina tidigare utlåtanden om vindkraftsbyggande konstaterat att *buller är en viktig aspekt vid bedömning av vindkraftsparkernas konsekvenser för människorna. Bullerutsläpp från vindkraftverken kan orsaka trivselolägenheter och försämra hälsan och sömnkvaliteten på det sätt som invånarna i den närliggande omgivningen upplever dem. Buller hör till utsläpp som avses i miljöskyddslagen (86/2000), vilka kan orsaka förorening av miljön. I statsrådsbeslutet (993/1992) har riktvärdet 55 dB (A-avvägd medelljudnivå) ställts upp för utomhusbuller vid bostadsområden dagtid och 50 dB under natten (i nya områden 45 dB). I områden som används för fritidsboende är riktvärdena 45 dB dagtid och 40 dB nattetid. Om man utsätts för buller kan människans känsla av välmående minska på många olika sätt: buller som upplevs som plågsamt eller störande orsakar en psykofysiologisk stressreaktion i kroppen. Buller kan störa det dagliga livet genom att talet kan försvåras och koncentration förmågan försämrats. Det kan också bli svårare att somna och sömnkvaliteten blir sämre, vilket återspeglas i prestationsförmågan följande dag osv. De individuella skillnaderna i hur man reagerar på buller är dock stora.*

Riktvärdena för buller som statsrådet har utfärdat passar exempelvis till grund för bekämpning av olägenheter från trafikbuller, men som sådana inte för buller från vindkraftverk. Typiskt för buller från vindkraftverk är ljudets periodicitet (svischande ljudet av snurrande rotorblad), varför bullerkällan även långt ifrån lätt kan identifieras som ett vindkraftverk. Typiskt är också bullernivåns variation på lång sikt beroende på vindförhållandena. I flera undersökningar har bullret från vindkraftverk konstaterats vara plågsammare än trafikbuller som har lika hög medelljudnivå. I motsats till trafikbuller minskar bullerutsläppen från vindkraftverken inte på något avgörande sätt under natten. På basis av nuvarande information är ljudnivåerna under natten avgörande vid bedömning av vindkraftverkens olägenheter. Under natten kan det förekomma meteorologiska förhållanden som bidrar till att bullret sprids långa vägar.

Då bullernivåerna räknades, hade det varit skäl att i miljökonsekvensbedömningen bedöma bullerolägenheterna på ett mångsidigare sätt vid olika typer av driftssituationer. I vindkraftsprojekt bör man bedöma hur den kontinuerliga ljudtrycksnivån stiger även i förhållande till den nuvarande nivån på bakgrundsbullret. I ett område där det inte finns mycket buller från förut, kan även en svag, ny bullerkälla upplevas som störande. I vissa länder regleras vindkraftsbullret genom att man utgår från hur stor förändringen av den kontinuerliga ljudtrycksnivån är.

I arbetsgruppens förslag till anvisningar för vindkraftsutbyggnad (Miljöministeriet, utkast 4.4.2011) konstateras att statsrådets beslut om riktvärden för bullernivåer inte direkt lämpar sig för att bedöma hur störande bullret från vindkraftverk är, eftersom det i planeringen leder till allt för höga kontinuerliga ljudtrycksnivåer och stora bullerstörningar. Enligt förslaget i fråga rekommenderas att man i planeringen använder sig av den A-vägda ekvivalenta kontinuerliga ljudtrycksnivån L_{Aeq} tills separata riktvärden för vindkraftverkes (i samband med reformen av miljöskyddslagen). Bullret bör enligt den A-vägda ekvi-

valenta kontinuerliga ljudtrycksnivån L_{Aeq} inte överskrida en ljudtrycksnivå över 45 dB dagtid (kl. 7–22) och 40 dB nattetid (kl. 22–7) på platser som störs av bullret. Sådana platser utgörs av områden som har fastställts i gällande statsrådets beslut om riktvärden för bullernivå. På rekreationsområden där övernattningen är tillfällig, bör planeringsriktvärdet för den kontinuerliga ljudtrycksnivån L_{Aeq} vara 35 dB. Kontaktmyndigheten rekommenderar att den projektansvariga aktivt följer upp hur riktvärdena för buller utvecklas, eftersom det i den fortsatta planeringen av projektet kan vara nödvändigt att uppdatera bedömningen av bullerkonsekvenserna i samband med eventuella nya riktvärden.

Fastän bullret som vindkraftverken alstrar i sig inte är betydande på ett stort område bl.a. på grund av naturens bakgrundsbuller, kan särskilt det periodvisa bullret vara störande, om man använder den typ av vindmöllor som nu är vanligast. Det är särskilt viktigt att begränsa bullret nattetid. S.k. tysta områden har inte grundligt undersökts i Finland, men sådana bör finnas tillgängliga för invånarna, i form av rekreationsområden eller dylikt.

De s.k. skuggreflexerna uppstår då solen skiner ur en viss vinkel bakom vindmöllans rotor. Skuggreflexen har misstänkts kunna öka risken för epilepsianfall då det är frågan om vindkraftverk som snurrar snabbt, men när det gäller vindkraftverk av den storlek som beskrivningen gäller, finns inte denna risk. Skuggreflexen kan ändå upplevas som störande. Modellerna beaktar dock inte hur trädbeståndet och terrängens form påverkar resultatet och sannolikt kommer den verkliga skuggbildningen att vara mindre.

I Finland finns ännu inte särskilt många vindkraftsparker på landområden och därför kommer de närmaste invånarnas erfarenheter av de första parkerna och mediernas beskrivningar av dem att vara avgörande för hur medborgarna i framtiden förhåller sig till motsvarande projekt. I andra delar av världen känner man till att det kan förekomma mycket klagomål om redan byggda parker och å andra sidan har genomförandet av nya projekt fördröjts på grund av det allmänna motståndet. Att omsorgsfullt bereda de första projekten utgör en grund för hur man förhåller sig till utvidgningen av vindkraftsbyggnad i Finland.

När det gäller kraftledningen har konsekvenserna bedömts endast för en luftkabel. Luftkabeln har mest konsekvenser för användningen av miljön och landskapet kring de permanenta bostäderna och fritidsbostäderna, som ligger i den direkta närheten av kabeln.

Risker

Under driften finns alltid en risk för att ett vindkraftverk går sönder och delar lossnar. Det är mycket osannolikt att rotorbladen skulle lossna, men man måste ändå vara beredd på att det kan hända. Vintertid kan det eventuellt samlas is på rotorbladen och då isen lossnar kan den orsaka skada. Is som lossnar från snurrande rotor kan flyga mycket långt. Is som lossnar under driftstopp och is som samlats på de fasta strukturerna faller rakt nedanför vindmöllorna, i allmänhet inom rotorns diameter. Risken för fallande is ansluter främst till situationer, där det förekommer problem i systemet för att förhindra isbildning. Sannolikheten att sådana situationer skall förekomma är mycket liten. Det är möjligt att vindkraftverken påverkar kommunikationsförbindelser och radarfunktioner. Vindkraftverken kan orsaka dödinkelområden i radarbilder eller ge ogrundade larm om flygplan. Konsekvenserna utreds från fall till fall och den projektansvarige bör be om ett utlåtande från Försvarsmakten.

Sammanfattningsvis kan det konstateras på basis av åsikterna och beskrivningen att det aktuella projektet kommer att ha mycket negativa konsekvenser för människorna, trivselen och levnadsförhållandena.

4.5.2 Konsekvenser för samhällsstrukturen

I landskapsplanen för Österbotten som fastställdes 21.12.2010 har Miljöministeriet låtit bli att fastställa det område för vindkraft som projektet gäller. Miljöministeriet konstaterar i sin motivering: "Miljöministeriet anser, med beaktande av områdets speciella naturvärden och nationella betydelse för skyddandet av havsörnen samt att landskapsplanen tillåter att det utgående från områdets areal är möjligt att förverkliga 20 vindkraftverk, att beteckningen till denna del inte grundar sig på tillräckliga undersökningar och utredningar enligt 9 § i markanvändnings- och bygglagen. Därför går det inte att avgöra om landskapsplanen till denna del uppfyller kraven på innehåll enligt 28 § i markanvändnings- och bygglagen, enligt vilka de riksomfattande målen för områdesanvändning ska beaktas, områdesanvändningen ska vara ekologiskt hållbar och naturvärdena ska värnas. Som en följd har miljöministeriet på tidigare nämnda grunder inte fastställt beteckningen för område för vindkraftverk (tv) vad gäller Replot i Korsholm."

Projektet är därmed inte förenligt med den nuvarande fastställda landskapsplanen. Österbottens förbund har till denna del anfört besvär över Miljöministeriets beslut till Högsta förvaltningsdomstolen.

Projektets konsekvenser riktas i betydande utsträckning till skärgårds- och kulturlandskapet samt fågelbeståndet. Om projektet genomförs kommer det att förändra områdets landskap och identitet på ett betydande sätt. Vindkraftsparken inklusive anslutande projekt kommer att begränsa områdets markanvändning, utvecklingen av turismnäringen och den fasta bebyggelsens och fritidsbosättningens placering. Dessa långvariga konsekvenser som projektet medför borde ha behandlats grundligare i bedömningsbeskrivningen.

4.5.3 Konsekvenser för trafiken

Konsekvenserna för trafiken och trafiksäkerheten kommer att vara störst under tiden som vindkraftverken byggs. Det finns separata bestämmelser om specialtransporter, och konsekvenserna av dessa påverkar tidvis trafikens smidighet. Tillverkaren av komponenterna för vindkraftverken har inte ännu valts, och därför är det inte ännu klart från vilket håll trafiken till området kommer att öka. Det är dock uppenbart att det är en betydande faktor särskilt när det gäller byggandet av betonggrunder och servicevägar. Konsekvenserna senare under drifttiden kommer inte att vara betydande. I detta sammanhang bör man dock beakta att servicevägarna som byggs i området även skulle vara i allmänt bruk och utöver regelbunden servicetrafik skulle det sannolikt också uppkomma ny trafik i anslutning till rekreationsanvändningen.

För att förebygga och minska de negativa konsekvenserna i trafiken rekommenderas att vindkraftverken av trafiksäkerhetsskäl placeras minst 1,5 x vindkraftenhetens maximi-höjd plus vägens skyddsområde från vägen på grund av fallrisken. Skyddsområdet på landsvägar är 30 meter för riks- och stamvägar och 20 meter för övriga vägar.

4.5.4 Konsekvenser för landskapet

Konsekvenserna för landskapet har i allmänhet ansetts vara betydande för vindkraftsprojekt. Såsom det i konsekvensbeskrivningen konstateras är landskapet på området inte särskilt tåligt för ändringen, eftersom kraftverken syns på ett vidsträckt område och även det traditionella småskaliga kulturlandskapet reagerar lätt på förändringar, fastän det är utanför projektområdet. Landskapskonsekvenserna av både vindkraftverken och kraftledningarna är betydande och påverkar också världsarvsområdets anblick. Kontaktmyndigheten framhäver att alla projekialternativ kommer att ha konsekvenser för

världsarvsobjektet Kvarkens skärgård, vilka det skulle ha varit bra att visa illustrationer av i bedömningsbeskrivningen även för världsarvets del.

I bedömningsbeskrivningen presenteras endast ett alternativ för elöverföringen. Från projektområdet byggs en kraftledningsförbindelse genom de mellersta delarna av Replot mot Replotbron. Över bron placeras kraftledningen i brokonstruktionerna för att sedan dras vidare och upphöra vid elstationen i Alskat. Bedömningen borde ha omfattat en bedömning av kraftledningens landskapskonsekvenser i synnerhet för känsliga objekt såsom bebyggelse, turist- och restaurangföretag och församlingens lägergård i Alskat. I den fortsatta planeringen av projektet bör man även ta hänsyn till miljöutredningarna som har gjorts i samband med kraftledningen Gerby – Alskat för att få fram eventuella gemensamma konsekvenser.

I det planerade ledningsavsnittet finns vissa objekt som på förhand kan uppskattas vara känsliga. Dessa är bl.a. glosjöarna Vargholmsfjärden – Backfladan, det naturliknande vattendraget Björngrund, dammarna i Sandösund, Gummossen, Storträsket och Högs-kärsfladan.

4.5.4.1 Konsekvenser för världsarvsområdet Kvarkens skärgård

Forststyrelsen, som är den myndighet som ansvarar för skötsel och administration av Kvarkens världsarvsområde, anser i sitt utlåtande (sidan 9) att det inte i detta skede är möjligt att genomföra något av de projektalternativ som framförs i bedömningsbeskrivningen för att bygga en vindkraftpark.

Projektområdet passar med stor sannolikhet inte för dylik vindkraftsproduktion och därför är alternativ ALTO, dvs. att projektet inte genomförs, det enda möjliga alternativet, eftersom byggandet av vindkraftsparken på Replot skulle påverka världsarvslandskapet på ett väsentligt sätt. Det aktuella landskapet är en del av området som med beslut av Unescos världsarvskommitté har införts i världsarvsförteckningen. Det är också ett landskap som lokalbefolkningen är mycket stolt över och som enligt Forststyrelsens besökarstatistik också utövar stor dragningskraft på dem som besöker världsarvet. Om projektet går vidare är det önskvärt att projektets genomförare och Korsholms kommun begär att Forststyrelsen i egenskap av koordinator för förvaltning och utveckling av världsarvet ordnar en gemensam förhandling tillsammans med miljöministeriet om projektets konsekvenser för världsarvsområdet och de åtgärder som fordras.

Enligt Geologiska forskningscentralens utlåtande (sidorna 8 – 9) har man avvikande från den tidigare planen i flera alternativ dragit en serviceväg genom världsarvsområdet på den norra sidan av Degerverkfladan och Sandfladan. Enligt en ny utredning (bilaga till GTK:s utlåtande) skulle vägen klyva itu flera De Geer-formationer.

4.5.5 Konsekvenserna för naturen

METODER

Vegetation: Metoderna för utredning av vegetationen och naturtyperna och inventeringstidpunkten har beskrivits tämligen översiktligt. Uppmärksamheten har dock fästs på de värdefullaste naturtyperna med avsikt på skyddet. Den största bristen kan anses vara att inventeringarna har gjorts på basis av den första planen om förläggingsplats. Efter detta har det skett ganska många förändringar i fråga om platserna, inventeringar har gjorts på hösten och växtligheten i området av servicevägarna har inte utretts. Även planerna för kraftledningsstäckningarna har delvis förändrats. Bedömningen att det inte finns några värdefulla naturtyper enligt t.ex. naturvårdslagen, skogslagen och vattenlagen på

vindkraftverkens förläggningsplatser kan anses tämligen tillförlitlig med beaktande av hur mycket skogsbruket har förändrat områdets skogar. I fråga om servicevägarna har detta däremot inte utretts exempelvis i fråga om splittringen av skogsområdena. Även beskrivningen och rapporteringen av växtligheten längs kraftledningssträckorna är delvis bristfälliga.

Fågelbestånd: Metoderna gör det i regel möjligt att bedöma betydelsen av konsekvenserna för fågelbeståndet, vilket betyder att de således är tillräckliga.

Fladdermöss och andra arter enligt habitatdirektivets bilaga IVa: I beskrivningen konstateras att bland arterna enligt habitatdirektivets bilaga IVa har man utrett förekomsten av flygekorre och fladdermus i området. Utöver detta konstateras att utter har påträffats i projektområdet. Förekomsten av övriga arter som är underkastade strängt skydd har inte utretts och inte heller sannolikheten för att de ska förekomma i området. Det skulle ha varit bra om beskrivningen innehållit en översikt, men om man vid byggande av kraftverken och anslutande infrastruktur inte ändrar naturtillståndet i naturliknande småvatten och myrar som förekommer i området, skulle man kunna anta att projektet inte förstör eller försämrar förekomst- och rastplatserna för övriga arter som eventuellt förekommer i området. Metoden för inventering av flygekorre kan anses vara behörig.

I inventeringen av fladdermus har man tillämpat Haukkovaara – Salovaaras (2002) linjebärningsmetod. Metoden syftar till att samla information om förekomsten av fladdermus, hur rikligt de förekommer och vilka arter som finns på samma objekt under en längre tidsperiod. Målet med denna utredning av fladdermöss var att klarlägga vilka arter som finns och söka deras jaktmarker och förökningskolonier. Dessutom granskades arternas abundansförhållande och täthet. Enligt metoden rekommenderas att räkningen görs 3 gånger, i detta fall har räkningen upprepats en gång. Rutterna som man vandrat längs har planerats på förhand. Enligt rekommendationerna ska man i inventeringen göra upp en karta över livsmiljöer, vilken dock inte har gjorts i detta fall. Inventeringen har sannolikt gjorts under rätt tid på dygnet och även temperaturen under inventeringstidpunkten har i regel hållit sig på den rekommenderade minimitemperaturen på 7 grader. I miljöförvaltningens anvisning (iakttagande av direktivarter i planeringen) konstateras att artkartläggning med hjälp av olika metoder passar bäst i samband med projekt. Metoden är således inte till alla delar enligt rekommendationerna. På basis av utredningen kan man heller inte få fram förökningskolonier eller daggömmor, vår- eller höstflyttningssträckor eller övervintringsplatser. På basis av utredningen skulle man dock kunna avgränsa de intensivaste förekomstplatserna och stenrösen som passar som potentiella daggömmor och övervintringsplatser. I utredningen konstateras också att konsekvensbedömningen är osäker i fråga om fladdermöss på grund av att det inte finns inventerade uppgifter om fladdermöss som flyttar via Replot.

VEGETATION

Det speciella draget i områdets natur är förekomsten av småvatten vid landhöjningskust (flador, glosjöar och dammar). Många av dem är skyddade med stöd av vattenlagen. Värdefulla objekt räknas upp på sida 114. De bör beaktas i placeringen av vindkraftverken så att byggandet inte påverkar deras vattenhushållning. I närheten av skyddsreserveringar i planer och andra värdefulla objekt (t.ex. naturtyper skyddade med stöd av vattenlagen) bör man undvika att bygga vindkraftverk, dvs. i synnerhet kraftverk 5, 7, 24, 31, 41 och 42. Av alla alternativ har alternativ 5 minst skadliga konsekvenser för vegetationen. Ju fler vindkraftverk alternativet har, desto fler av dem placeras i närheten av värdefulla objekt. Nätverket av servicevägar splittrar också skogsnaturen.

HAVSÖRN

Konsekvenserna för havsörnen är stora i alla alternativ. I området av Replot finns Finlands tätaste havsörnsbestånd. Örnarna har omfattande jaktmarker och finns på båda sidorna av utredningsområdet. Havsörnsungarna som ännu flyger dåligt blir kvar nära boet en lång tid, vilket betyder större kollisionsrisk. Alternativ 5 är bättre än de övriga, men tar inte bort det faktum att Replotområdet passar mycket dåligt för vindkraftsbyggande med tanke på havsörnen. Kraftledningen går nära Replot by i närheten av havsörnarnas viktiga födosökningsområde. Havsörnarna flyger i stora flockar ovanför området i synnerhet under vårflyttningen, vilket också innebär en uppenbar kollisionsrisk. Alternativet skulle kunna vara jord- eller sjökabel. Luftledningarna är också en landskapsolägenhet.

FLADDERMÖSS OCH ANDRA ARTER ENLIGT HABITATDIREKTIVETS BILAGA IV

I området påträffades 31 individer av fladdermöss, av vilka 19 var nordisk fladdermus och 12 mustaschfladdermus/Brandts fladdermus. På utredningsområdet avgränsades fyra områden, som var de intensivaste fladdermusområdena. I dessa områden har man planerat in många kraftverk. Kraftverken 13 och 15 ligger för nära steniga områden som är lämpliga som fladdermössens daggömmor eller övervintringsplatser. I utredningen uppskattade man att fladdermössen använder sommarstugorna sydväst om projektområdet som daggömmor. Om planeringen fortskrider bör områdena som är lämpliga som daggömmor eller övervintringsplatser utredas. Alternativt beaktas potentiella objekt enligt försiktighetsprincipen.

Nordisk fladdermus är mera utsatt för att krocka med kraftverken, eftersom den jagar ovanför de öppna avverkade områdena och flyger högre upp. I den norra delen av utredningsområdet har man påträffat de flesta nordiska fladdermössen, varför kollisionsrisken sannolikt skulle minska avsevärt om man låter bli att bygga vindkraftverken i den norra delen av området.

Bedömningen av konsekvenserna för fladdermössen och deras betydelse störs i synnerhet av de bristfälliga uppgifterna om Replots betydelse som flyttsträck för fladdermus. Utgående från inventeringarna som har gjorts på Bergö kan man dock uppskatta att Replot har betydelse som flyttsträck för fladdermus. Därför borde utredningen ha gjorts och till denna del är utredningen om fladdermöss otillräcklig. Man kan ifrågasätta om utredningsområdet överhuvudtaget är lämpligt för vindkraftsbyggande.

Uppgifterna som finns om förekomsten av utter är sannolikt endast riktgivande. Utterns krav på livsmiljö kan dock även beaktas i genomföringen av projektet.

NATURA 2000-BEDÖMNING

Natura 2000-området Kvarkens skärgård (FI0800130) ligger närmast projektområdet. Närings-, trafik- och miljöcentralen sammanfaller med sökandens uppskattning om att projektet inte har någon betydande inverkan på naturtyperna som ligger till grund för skyddet av Naturaområdet. Projektets viktigaste konsekvenser riktas till arterna enligt habitatdirektivets bilaga I och flyttfågeln som avses i fågeldirektivets artikel 4.2, vilka ligger till grund för skyddet. Konsekvensbedömningen försämrar av att Naturaområdets häckfågelbestånd inte har utretts, vilket försvårar bl.a. bedömningen av kollisionsrisken som det häckande fågelbeståndet utsätts för under födosökningsflygningarna. Av arterna i habitatdirektivets bilaga I tros konsekvenserna av vindkraftsparken vara störst för pärluggla, smålom, storlom, trana, havsörn och gjuse, vilka utsätts för högst måttligt försvagande konsekvenser. Av de regelbundet flyttande arterna som inte finns i fågeldirektivets bilaga I, utsätts ornvårk, fiskmås, storskarv, skratmås, fjällvråk och tornfalk för de

största konsekvenserna. I bedömningen konstateras att alla alternativ ökar vuxendödligheten hos alla fågelarter som flyttar via Replot. Konsekvenserna uppskattas vara störst för havsörn och fjällvråk. Närings-, trafik- och miljöcentralen uppskattar att det inte heller är uteslutet att projektet försämrar förekomsten av en eller flera av dessa arter i området på ett betydande sätt. Misstanken är störst i fråga om havsörnen.

4.5.6 Konsekvenserna för uppkomsten av avfall

I projektbeskrivningen beskrivs demonteringen av vindkraftverken och det viktigaste skedet när avfall uppstår är då verksamheten läggs ner. Största delen av vindkraftskonstruktionerna samt ledningarna och pelarkonstruktionerna som används till kraftledningen kan återvinnas eller återanvändas på annat sätt. För närvarande är rotorbladen den enda komponenten som inte kan återvinnas (Tuulivoiman tietopaketti 2009).

4.6 Deltagande

Deltagandet i MKB-processen har ordnats i tillräcklig omfattning och på vederbörligt sätt. Projektet har haft en styrgrupp. Styrgruppens sammansättning har varit tillräckligt representativ och gruppen har sammanträtt tre gånger under MKB-processen. Uppföljningsgruppen har ersatts med möten som har varit öppna för alla intresserade. Ett möte för allmänheten gällande bedömningsprogrammet har ordnats i oktober 2008 och i beskrivningsskedet har ett möte för allmänheten ordnats 18.5.2011.

Konsekvensbeskrivningen kungörs av kontaktmyndigheten. Tiden för kungörelse, framläggande till påseende, utlåtande och åsikter var 2 månader. Enligt MKB-lagen 11 § skall beskrivningen vara framlagd till påseende i minst 14 dagar och tiden för att lämna in åsikter är minst 30 och högst 60 dagar från att kungörelsen har publicerats.

4.7 Rapportering

Konsekvensbeskrivningen är omfattande och välgjord. Texten är också tydlig. Sammandraget i konsekvensbeskrivningen är bra och lyfter fram de centrala resultaten. Beskrivningen innehåller ett lämpligt antal illustrationer och tabeller med tanke på läsbarheten. I bedömningsbeskrivningen finns dock sakfel, vilka har påpekats i åsikterna som har lämnats in.

4.8 Sammandrag och anvisningar för det fortsatta arbetet

Bedömningsbeskrivningen behandlar de aspekter som MKB-lagen förutsätter. Beskrivningen täcker de utredningar om projektets miljökonsekvenser som krävs. Sammanfattningsvis kan man konstatera att projektets viktigaste konsekvenser huvudsakligen har identifierats och i beskrivningen konstateras också att projektet har betydande konsekvenser för naturmiljön, landskapet och människorna.

Miljöministeriet fastställde Österbottens landskapsplan 21.12.2010. I planen fastställdes tre områden för vindkraft: ett område för vindkraftverk på fastlandet (Bergö) och två områden för vindkraftverk i havsområdet (utanför Sideby och Korsnäs). Miljöministeriet fastställde inte reservationen för vindkraft i Södra Vallgrund i Replot på grund av otillräckliga utredningar. Situationen för vindkraftverken i Replot är därmed ännu öppen och den fortsatta behandlingen av ärendet beror på Högsta förvaltningsdomstolens beslut. Området ingår inte i etapplan 2 för Österbotten, som för närvarande är i utkastskedet och utgör en uppdatering av landskapsplanen för vindkraftens del.

Kontaktmyndigheten anser att byggandet av vindkraft i området bör basera sig på landskapsplanen och en generalplan och/eller detaljplan med rättslig verkan med tillräckliga utredningar på grund av områdets betydelse och de motstridiga användningsmålen.

Naturvärdena på Replot utgör en internationellt och nationellt omfattande och värdefull helhet. I området på Replot, Korsholm som i landskapsplanen planeras för vindkraft och i dess omedelbara närhet finns det enligt en utredning flera platser som är av vikt för havsörnens förekomst. På hela Replot finns det ca 20 bebodda havsörnsrevir. Enligt 28 § i markanvändnings- och bygglagen som gäller de innehållsliga kraven för landskapsplanen bör man då man utarbetar planen särskilt fästa uppmärksamhet vid bland annat ekologiskt hållbar användning av områdena samt att värna om landskapet, naturvärdena och kulturarvet. De riksomfattande målen för områdesanvändningen förutsätter att områdesanvändningen främjar bevarandet av mångfalden på områden som är känsliga och värdefulla för både den levande och abiotiska miljön. Den riksomfattande betydelsen som Replot har för att upprätthålla en gynnsam skydds nivå för havsörnen ställer särskilda krav för de utredningar som görs när landskapsplanen och detaljplanen utarbetas.

Projektet påverkar många människors livsmiljö, vilket betyder att miljötillståndsförfarande måste tillämpas (MiljöskyddsL 28 §). Ett avstånd på två kilometer till närmaste bebyggelse rekommenderas i fortsättningen om projektet genomförs.

Det är viktigt att den informationen om den fortsatta planeringen är tillräcklig.

Enligt utlåtandet av Huvudstabens operativa avdelning bör vindkraftsprojektets konsekvenser för utförande av försvarsmaktens lagstadgade uppgifter alltid utredas och beaktas i beslutsfattandet senast i tillståndsskedet. I MKB-programmet/-beskrivningen för vindkraftsparken på Replot i Korsholm har detta överhuvudtaget inte beaktats. Om konsekvenserna för försvarsmaktens verksamhet inte utreds i samband med MKB-förfarandet, bör man ta hänsyn till denna fråga i planeringsbestämmelserna eller tillståndsvillkoren som gäller planläggning och/eller byggande. Projektet måste godkännas av försvarsmakten senast före vindkraftverkets konstruktioner ovan jord byggs/uppfores. Vid bedömning av vindkraftsparkens miljökonsekvenser måste vindkraftverkens skadliga konsekvenser för försvarsmaktens luftövervakningsradar, radioförbindelser och försvarsmaktens regionala verksamhetsförutsättningar utredas. Projektets konsekvenser bör utredas på ett sätt som försvarsmakten har godkänt, vilket framgår av utlåtandet från Försvarsmaktens Huvudstab.

Slutsatsen av bedömningsbeskrivningen och de utlåtanden och åsikter som getts om den är att området inte lämpar sig väl för vindkraftsproduktion på grund av miljökonsekvenserna och de sociala konsekvenserna. Den eventuella fortsatta planeringen bör basera sig på den gällande landskapsplanen och en generalplan och/eller detaljplan med rättslig verkan, där de synpunkter som framförts i detta utlåtande har beaktats.

5. UTLÅTANDET FRAMLAGT TILL PÅSEENDE

Närings-, trafik- och miljöcentralen sänder sitt utlåtande för kännedom till alla dem som har gett utlåtanden och framfört åsikter i ärendet. Utlåtandet finns även framlagt till påseende för allmänheten i Korsholms kommun och Vasa stad på de officiella anslagstavlor och kommunernas huvudbibliotek under deras tjänste- eller öppettider under en månads tid. Utlåtandet kommer också att finnas på Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens webbplats www.ely-centralen.fi/sodraosterbotten/mkb-aktuella.

Detta ärende har blivit anhängigt på finska och utlåtandet ges på finska och svenska.

